

accidentat, când o pădure deasă de n'o puteai străbate, când răpe și abizuri amenințătoare.

După un mers de două ore și mai bine, ajunserăm într'un luminiș. Aci rămăserăm puțin spre a lua dispozițiile de înaintare.

Vre-o trei vânători locali mai cu experiență ne descrieră amănunțit locurile și cum ar trebui făcută vânătoarea. Ne arătară în depărtare o pădure spuindu-ne că acolo sunt infundați urșii și prin urmare acolo se va face bătaia.

Trebuia dar ca gonacii să treacă prin vre-un loc ascuns, cunoscut numai de ei, de partea opusă a pădurei pe când vânătorii să ocupe toate potecile mici și mari din distanță în distanță, mai mult de bătaia unei puști.

Se arată asemenea că pădurea nu are mai mult ca cinci poteci, dintre cari trei mai largi, iar două înguste și în unele locuri e cu vâgăuni și răpe.

Majoritatea hotărî ca potecile principale să fie ocupate de cei mai buni țintași, iar capetele lor să fie încredințate primelor focuri sigure, pe când la cele două înguste să fie ocupate de vânători locali.

Deși mă opusei acestui aranjament, opinia mea nu fu ascultată și prima potecă se decise a fi ocupată de căpitan, sergent și de vre o cinci oameni.

A doua potecă fu ocupată de inginerul Maximilian, om bine făcut și corpulent, fost căpitan în armata germană — și de trei oameni.

A treia potecă fu ocupată de Ion, vânător bun din sat, frații Bucholtzer și alții, iar potecile înguste, de oameni din sat.

Aranjați astfel, luarăm câte un pahar două de cognac, iar oamenii rachiū și făcurăm vânt gonacilor cari aveau o distanță mare de parcurs. Când vor fi de partea opusă a pădurei, gonacii aveau să ne anunțe prin buciū, pe când căpitanul va anunța începerea bătaiei printr'un foc de pușcă.

Gonacii, vre-o treizeci și mai bine, luaseră o distanță mare înaintea noastră și se vedeau aproape la capul pădurei de sus. Ne formară și noi în cinci coloane și pornirăm spre poteca indicată nouă. Ajunși, fiecare coloană își luă poteca și începurăm suișul, infundându-ne în pădure.

Buciūul se auzi, semnalul era dat și la un scurt interval detunătura puștei căpitanului răspunse; ecoul ei străbătu pădurea.

Vânătorii, adăpostiți de câte un copac, așteptau cu arma în mână, atenți la cea mai mică mișcare, la cel mai mic zgomot, pe când gonacii, cu gorn, tobă, chioțe și bețe în mâini, loveau și se afundau prin desigurile cele mai întunecoase ale pădurei spre a goni din ele vânatul.

Primul foc se dete, apoi al douălea,

trase dela poteca căpitanului, urmă altul dela poteca a treia unde era Ion vânătorul și se auzi destul de distinct răgetul unui urs.

Maximilian trase și el; neștiind în ce va fi dat, stam gata cu arma, când auzii trăznet de crăci și un fâșit repede venea la vale. Mă uit; iaū cătarea și trag; era un mistreț (grăsun), care căzu la câți-va metri.

Focurile se întrepră așa că nu se mai putea ține cont de unde și câte se trăgeau, ca și la celelalte extremități, și de rezultatele lor.

Pe când gonacii începură a se ivi din ce în ce, coborând la vale și ridicând și vânatul ucis, un atac destul de serios se petrecea pe una dintre potecile înguste între un urs și un vânător local.

Ursul cel furios și îndrăzneț, acela care ataca și răpea vitele din Călimănești, văzându-se atacat și gonit, nu eși la vre-una din potecile principale, ci căuta a se strecura pe unde va putea mai ușor spre a scăpa de urmăritorii săi.

Luând calea cea mai scurtă, grație instinctului de conservare poate, eși aproape în bătaia puștei unui locuitor; fără să pregete, omul își făcu datoria: trase; dar... nu'l doborî. Ursul, rănit, se repezi furios la el; însă înainte de a se fi apropiat indeajuns bestia, omul o luă la fugă spre vale, căutând a se salva prin acest mijloc—(rușinos dar sănătos).

El își aruncă căciula în urmă-i; ursul se aplecă, o examină, apoi o aruncă la răndu-i, continuându-și goana.

Vânătorul, prin această manoperă căuta a pune cât mai mare distanță între el și urs și a se apropia de al doilea vânător, căci în cazul extrem trebuia să-și arunce și minteanul sau să se facă mort, singurele mijloace de salvare la care recurg țărani noștri vânători.

Om, fugind înspăimântat și tot uitându-se înapoi, se împiedică, căzu, fu ajuns și prins de urs, care îl încinse ca într'un cerc de fier cu brațele sale, încât vânătorul cu mari sforțări se putea mișca.

Lupta între ei dură mult, căci și omul nu se da învins, deși era cuprins peste brațe.

În această luptă corp la corp, numai prin salturi din loc în loc, omul căuta prilejul a se folosi de cuțitul dela brâu.

Tot învârtindu-se, deodată căzură într'un gol, într'o vâgăună, așa că ursul fiind mai greu, cel puțin de patru ori cât omul, căzu dedesubt și în această cădere își desprinsă labele. Omul, profitând de moment, infipse cuțitul în burtă ursului și îl spintecă. Ursului îi eșiră intestinele afară, unele perforate de oarece tăetura fusese profundă, iar în durere își infipse ghiarele în umerii vânătorului.

Hăitașii, coborând la vale, adunaseră și vânatul de pe poteci, care, ce e drept, fusese destul de abondent, fără a ști saū bănuî ce se petrecuse la prima potecă îngustă.

Se făcu chemarea nominală a hăitașilor și eșiră complet.

Se făcu de asemenea a vânătorilor și se constată lipsa vânătorului Marin.

Se trimise mai mulți oameni în căutarea lui, iar noi, rămăind pe loc, iată ce ne povesti că a pățit căpitanul Mavrodin:

— După ce îmi ocupasem locul și așteptam cu arma gata, numai ce văz venind ca un vârtej un mistreț mare. Il iaū la cătare, trag, dar nu'l dobor. Mistrețul, rănit, se repede furios la mine; eu fac trei pași înapoi și, hop, caz într'o vâgăună cu pușcă cu tot. Ar fi căzut peste mine și mistrețul, dacă n'ar fi tras sergentul meu un foc, doborându-l. Uitați-vă și vedeți ce mare e.

S'a procedat imediat la scalparea lui și a celorlalte animale, căci dacă se neglijează această operație, după 21 de ore toată carnea se infectează și nu se mai poate întrebuința la nimic.

După un interval de adăstare, patru oameni aduc pe Marin pe o targă formată din crengi. El nu se putea ridica în picioare din cauza durerilor atroce ce i produceau rănilor din umeri; — mirarea noastră fu foarte mare când văzurăm labele ursului tăiate dela încheeturi; altfel nu'l puteau scoate din brațele ursului, mort, cu ghiarele infipte și încheștate în umerii lui Marin.

Ca să se coboare oamenii în vâgăună și să scoată pe Marin, au trebuit să-și înnoade brăurile mai mulți inși; dar pentru urs se cereau odgoaneși fringhii solide spre a-l ridica.

Se trimiseră aproape toți hăitașii, căci, după spusa unora, ursul era foarte mare și greu. Noroc că unii oameni aveau securi, iar alții odgoane pentru prepararea unei țargi cu care să transporte vânatul la vale.

Pină la aducerea ursului, Marin ne povesti lupta lui cu ursul, căderea în vâgăună și omorarea bestiei.

Îi dădurăm 2—3 pahare de cognac, luarăm și noi și-i făcurăm urări pentru vindecare și laude pentru bravura lui.

După o adăstare scurtă, vedem oamenii cu targa târâș aducând ursul, pe care îl lăsară în fața noastră. Il privirăm îngroziți cu toții, căci era colosal.

Se așeză și celalt vânat pe această targă, se dădu și la oameni de băut și, după un repaos, se decise înapoarea.

Oamenii se rânduiau cu schimbul, nu numai hăitașii, dar și vânătorii sătenii la tragerea țargii la vale și după două ore și mai bine de mers regulat, fără de popasuri, intrară cu triumf în curtea băilor Călimănești, unde mulți dădură focuri de pușcă de bucurie.

Sătenii rămași p'acasă, femeii și copii erau în așteptarea noastră și când văzură vânatul și namila de urs, se îngroziră, iar alții săltau de bucurie c'au scăpat de hoțul care le răpea vitele și stupii.

Și se dădu oamenilor de băut pentru masă, iar noi intrară în sala băilor

după ce ne curățirăm hainele și ne spălarăm.

Nicolae Baldovin, sub-prefectul, azi decedat, după ce aduse laude lui Marin în parte, și tuturor celor prezenți cari au luat parte la această vânatoare, spuse că va interveni la d. prefect spre a se face o colectă pentru Marin, ca gratificație.

Nici un caz analog de luptă între un urs și om n'a fost cunoscut la noi în țară decât singurul, al vânătorului Cornescu, căruia ursul, cu o labă, îi sfâșie tot obrazul. Cazul însă ce povestim a fost cu mult mai dramatic.

Masa era gata, și între altele, d. Bucholț, spre surpriza noastră, ne servi și iepure din vânatul adus. Vinul fu abundent și meseni foarte voioși.

După cafele, căpitanul propuse împărțirea vânatului, de oarece nu putea fi dus tot la Râmnic și unii dintre noi rămâneam în Calimănești.

Vânatul se compunea din: doi urși, cinci mistreți, dintre cari doi mari, trei vulpi și șase iepuri.

Mie mi se dădu un mistreț și un iepure, cu promisiunea de a mi se da la Râmnic o pulpă de urs, șuncă, un mușchi și costițe afumate.

După o oră se pregătiră toți cei cari trebuiau să se înapoieze la Râmnic. Pe Marin îl suiră într-o trăsură după ce-i legară labele ursului cari îi steteau suspendate pe umeri. (Pe dânsul îl duceau la spital pentru extragerea unghiilor cari îi pătrunseseră până la os).

D. Bucholț ceru să i se dea două labe dela ursul mai mic și i se satisfăcu cererea. Întrebat, ce va face cu ele, răspunse că va face piftii, cari sunt delicioase.

Eu, Maximilian și alte 3 persoane rămăserăm la Calimănești.

Maximilian își dădu mistrețul d-lui Bucholț spre a i-l face marinată și alte conserve, iar capul și picioarele să le prepare pe a doua zi.

Notez, că pentru ursul cel mare s'a luat un car special, așa că, așezat cu capul la extremitatea carului, picioarele îi atârnau afară din car la extremitatea cealaltă. Blana acestui urs a fost dată prefectului, labele și capul le-a cumpărat popa catolic dela Barație.

Marin s'a făcut bine și a primit gratificația dela prefect, vre-o două sute lei.

Mai târziu am primit dela decedatul Baldovin șunca și costițele promise, plus două coarne de cerb, — iar sătenii din Calimănești au rămas liniștiți și nesupărați de atunci și până azi de fiarele sălbatice.

Daniil G. Carussy

TEATRUL IN CHINA

Reprezentările teatrale sunt una din cele mai comune distracții în China și sunt în general date cu ocazia sărbătoririi vre-unui zeu, lângă templul unde se celebrează sărbătorirea.

ocazia unui eveniment fericit în familia lor, angajază o trupă de actori; astfel femeile din elita chineză, cari nu pot să iasă din casă, asistă și ele la spectacole teatrale.

Reprezentările durează în general 3 sau 4 zile; actorii de-abia au timp să doarmă; și în sate, când vine în

Cu organizarea reprezentațiilor teatrale se însărcinează bonzii; ei trimet pe neofiti să dea o raită prin mahala sau prin sat și să strângă subscripțiile. Cum sunt siguri că nici odată nu le vor lipsi fondurile (căci chinezului îi place foarte mult teatrul), ei angajază trupele cari atrag mai mult public.

În China nu există construcții permanente destinate reprezentației de drame și comedii. Trupele chineze sunt ambulante și cutreeră din oraș în oraș, având cu ele decorurile și accesoriiile. Când artiștii sosesc în locul unde trebuie să-și desfășoare talentul în fața spectatorilor, se învoiesc cu un dulgher să le construiască teatrul. Într-o zi, cu stâlpi și rogojină, se face numai decât o mare sală în care să încapă 2000 de persoane și la una din extremitățile săleii o extradă ridicată servește de scenă.

Burghezii bogați își văd numele înscris pe stegulețe roșii cari falfăie în vânt la vârful stâlpilor. În jurul teatrului sunt instalate localuri de băuturi, restaurante și săli de fumat opium, unde se găsesc de toate.

Aceste localuri plătesc o taxă bonzilor, cari în modul acesta fac ceva bani.

În afară de reprezentațiile publice, actorii pot fi angajați pentru câte o reprezentație în casele particulare și foarte adesea bogătașii chinezi, cu

treacă vre o trupă, ceea ce se întâmplă cam rar, toată lumea e ca vrăjită: actori și spectatori își petrec zilele și nopțile jucând și privind, neingrijindu-se nici de repaos nici de somn.

În China numai bărbații au dreptul să apară pe scenă; rolurile de femei sunt ținute de artiști tineri,

cară se îmbracă femeiește, se grimează și imită așa de bine vocea și gesturile femeilor, încât e imposibil de a-i recunoaște că sunt bărbați. Jocul e mai ales pantomină în teatrul chinez și în pasagiile unde actorul vorbește, el se exprimă cu o astfel de voce de falset, cu așa țipete, s'ar pu-

spectatorilor. Actorii, de altminteri, în lipsă de scenă, fac să se înțeleagă prin gesturi ceea ce execută. Astfel dacă un curier e trimis într'un oraș depărtat, actorul care face pe curierul pune un baston între picioare, face câțiva pași și strigă că a sosit, înmânând mesagiul. Spre a trece un

de aur și de argint, cară protejază pe eroi în lupte și-i conduc la victorie. De asemenea, adeseori se pune în scenă soarele și luna, soarele fiind figurat printr'un om care ține în mână un mare disc roșu, și luna printr'o femeie ținând un disc de argint.

Toate piesele chinezești sunt vechi

tea zice, încât aproape un sfert dintre spectatori nu înțeleg. Dar pentru ei asta n'are importanță. Gesturile, întorsăturile corpului, asta admiră ei.

Trebue să mai adăugăm în ce privește scena, că aceste imperfecțiuni trebue să fie corijate de imaginația

riu, se face că vâslește și așa mai departe.

În piesele cu renume face să intervie ființe nemuritoare: atunci se văd scoborând pe scenă zmei înaripați, zeițe, îmbrăcate în costume foarte bogate, brodate numai în fir

și fac aluzie la epoci foarte depărtate din istoria țării; din cauza aceasta costumele, după cum se poate vedea din ilustrațiile ce dăm aci, sunt vechi și nu mai au nimic comun cu costumele actuale chinezești.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

Strengarul Jean pândea pe acolo, pentru orice eventualitate.

Când o văzuse pe Patorne eșind în fugă, ghici ce se întâmplase, și fără să stea la îndoială, cu o lovitură bine aplicată, o răsturnă la pământ.

Nu era un gest tocmai frumos din partea unui cavaler, dar în schimb era un gest imperios reclamat de situație.

Gubernanta fu silită să se întoarcă din nou în cabină, și de astă-dată ușa fu închisă cu cea mai mare îngrijire.

Floriană respiră ușurată.

Donăzeci de momente trecură destul de repede. Acum steamerul era legănat de valurile uriașe ale Pacificului.

— De-acum s'a sfârșit, d-ră Floriană! exclamă Jean Brot. Ne-am depărtat destul de mult de uscat; de-acum putem da drumul bunei femei.

— Gubernanta va fi furioasă, răspunse Floriană. De aceea cred că e mai bine să mă retrag pentru un timp în cabina mea.

— Foarte bine, d-șoară; îi voi deschide eu și cred că voi reuși s'o liniștesc.

Și Floriană se duse să se închidă în cabina sa. Pe când se pregătea să ridice oblonul, trecu pe lângă masă și se opri deodată, căci zărise o scrisoare.

Pe plic era scris:

«D-rei Floriană Defrau. Pentru a-i mulțumi că a fost ascultătoare».

De unde era scrisoarea această? Cine o adusese acolo? Fără îndoială că, cu un moment mai înainte, scrisoarea aceasta nu se afla în cabină. Prin urmare era cineva pe vas care îi cunoștea secrete,

cineva care se interesa de aproape de toate mișcările ei.

Floriană nu stătu multă vreme să se mire și desfăcu plicul. Ochii săi alergară mai întâi la semnătură; scrisoarea era semnată cu niște caractere hotărâte, trase de o mână sigură: *Dick Fann*. Era același Dick Fann pe care cu puțin înainte îl văzuse întins fără mișcare în patul de suferință.

Cu mare greutate reuși copila să-și stăpânească emoția și citi cuprinsul scrisorii:

«Domnișoară,

«Curagiul d-tale a adus succesul unei întreprinderi de care nu eram de loc siguri.

«Totul era calculat, prevăzut, dar totul ar fi putut fi zadarnic dacă am fi întâlnit în calea noastră o împotrivire. Mulțumită cerului, d-ta ești tot atât de curajoasă pe cât ești de bună și de drăguță. Ai știut să ascuți. Îți mulțumesc. De-acum partida e câștigată.

«Cred că voi avea plăcerea să-ți reîntâlnesc aceste mulțumiri la Valdex, unde

voiu fua loc din nou pe automobilul d-tale în calitate de șofer.

«Par'că te aud exclamând: Cum se poate una ca asta? Cum se face că muribundul s'a făcut bine și mi serie și mi fagăduiește că în curând va fi la muncă?»

«Câteva cuvinte îți vor explica totul.

«Muribundul se află în prezent cât se poate de bine. S'a folosit de imprejurarea că Larmette hotărâse să-l ucidă pentru a pune în executare un plan, care până acum a reușit complet.

«Te rog să mă ierți că nu ți-am încredințat și d-tale secretul dela început. Chiar și tristețea d-tale, care imi rupea inima, era necesară, pentru ca individul care te urmărea pas cu pas să fie convins pe deplin, fără pic de îndoială.

«Și acum, îndată ce o pot face fără nici o primejdie pentru d-ta, îți povestesc toată aventura. Iată-o:

Un moment Floriana se întrerupse. Era emoționată până la lacrimi.

Dick Fann era sănătos! Boala, rana sa, fuseseră simulate. Nu înțelegea încă ce se petrecuse, dar îi era destul că știa faptul. Dar după primele momente de emoție curiozitatea o cuprinsese din nou și voi să afle. Citi mai departe:

„Îți amintești, d-ră, continuă Dick Fann, că aproape de Ogden, eu și cu d. Defrau a trebuit să intervenim pentru a-l salva pe amicul Jean, care fusese aruncat pradă lupilor. Am fost nevoiți atunci să-l suprimăm pe Natson, pentru că individul acesta ar fi dat complicității săi toate amănuntele.

„Seara, când ați poposit, Larmette a ascultat bănuitor povestirea d-tale. Nu-i venise să creadă că Natson căzuse pradă lupilor. Ai observat și d-ta că nu prea te credea, dar n'ai aflat niciodată ce a făcut banditul în timpul nopții.

«Împreună cu complicele său Botera, s'a urcat în automobil, și a plecat spre locul unde se întâmplase atacul luptelor.

«A găsit scheletul lui Natson, pe care bestiile îl curățiseră bine de carne, prefăcându-l într-o piesă anatomică. Din nenorocire, examinând cu atenție craniul, a descoperit că tovarășul său fusese ucis cu un glonte de revolver.

Aceasta este partea plictisitoare a armelor de foc: erau întotdeauna urme care pot conduce un om inteligent pe adevărata cale.

„Era evident că lupii nu se putuseră servi de revolver. Zăpada fu complicea criminalului în această împrejurare, pentru că păstrase bine urmele cailor noștri.

„Luna plină, făcea cercetările banditului și mai ușoare încă. Larmette ne putu urmări până la drumul de fer.

«Acolo puse întrebări oamenilor de serviciu și împărțind bășisiuri în dreapta și în stânga reuși să ne afle semnalele. Un altul n'ar fi înțeles nimic, pentru că atât eu, cât și d. Defrau, eram metamorfozați.

«Dar dânsul nu stătu la îndoială. Dacă n'avu nici o bănuială în privința d-lui

Defrau, pe care îl lua drept un individ oare-care, nu stătu însă nici un moment pe gânduri în privința mea.

«Rezultatul raționamentelor sale fu, că de vreme ce te supravegheam de aproape, aveam să fac același lucru și la San-Francisco.

„Frumoasă domnișoară, e un lucru pe care poate d-ta nu-l știi, dar pe care noi, detectivii îl știm bine. Mult mai ușor îi vine unui bandit să dea o lovitură în mijlocul unui oraș populat de cât la drumul mare.

„Intr'un oraș câmpul de cercetare este întotdeauna cât se poate de restrâns.

„De alt-fel, modul în care Larmette a accelerat drumul, graba pe care a pus-o pentru a ajunge cât mai repede la San-Francisco, nu mi-au mai lăsat nici-o îndoială în această privință.

„La San-Francisco avea să lucreze Larmette.

«In ce mod? Și aici raționamentul mă conduse aproape cu siguranță.

«Dânsul și-a pus în cap că tatăl d-tale trebuie să te caute, să încerce a te vedea pe teritoriul american. Raționamentul acesta de alt-fel, nici n'ar fi dat greș dacă steaua mea cea bună nu m'ar fi ajutat să-l întâlnesc la New-York, tocmai când era aproape să fie descoperit de Larmette.

«Dar banditul, fiind deprins să facă în totdeauna numai presupunerii optimiste, nu putea admite nici-un moment că întâmplarea mă favorizase atâta.

„După părerea sa decî, întrevăderea d-tale cu d. Defrau, trebuia să aibă loc la San-Francisco.

«Prin urmare, era important pentru dânsul, să te reție în acest oraș, cât se putea mai mult.

«Socoteala pe care și-o făcu dânsul era că nu putea ajunge mai bine la acest rezultat decât *imobilizându-mă* pe mine.

«Își spunea dânsul că aveai un suflet prea bun, prea generos, pentru a mă lăsa pe mine într-o situație neplăcută, într'un oraș străin, iar d-ta să-ți urmezi călătoria.

«Era decî iminentă o rană gravă sau chiar moartea.

«Soluția aceasta era cu atât mai potrivită pentru Larmette, cu cât avea să te poată urmări și supraveghea mai în voe, știindu-te lipsită de sprijinul meu.

«Am tras concluzia că banditul își lua toate măsurile pentru a mă depărta cu o lovitură frumoasă de pumnal.

«Tactica mea nu putea să fie alta decât aceea de a-l lăsa să-și facă pe plac. Acesta este totdeauna mijlocul cel mai sigur pentru a înșela un criminal. Am întrezărit posibilitatea de a te scăpa cel puțin pe d-ta de Larmette, de a nu mai avea să tremur în fiecare moment pentru viața d-tale.

«Și m'am pregătit să primesc lovitura de pumnal anunțată.

«Cele două hotele rivale Zippy și Fellow Green, așezate unul în fața celuilalt,

mi se păruă cât se poate de potrivite pentru această mică aventură.

«Totul era să-l pot aduce pe Larmette acolo.

«Lucrul n'a fost tocmai greu. Proprietarul hotelului Zippy, înștiințat că concurenții marei curse mondiale de automobile se apropiau, expediă o telegramă lui Larmette, prin care îi pune la dispoziție apartamente și acoperișuri pentru automobile.

«Banditul, care cunoștea orașul, judecă potrivit pentru planurile sale cartierul în care se afla hotelul și reținu tot telegrafic câteva apartamente, atât pentru dînsul, cât și pentru tovarășii săi de drum.

«Am sosit la San-Francisco cu o zi înaintea automobilelor.

«Am închiriat un apartament la hotelul de peste drum.

«Tatăl d-tale, mulatru Francesco Noscoso, a ocupat o cameră alături de mine; eu m'am înscris cu numele meu adevărat și mi-am luat prin urmare și adevărata mea înfățișare.

«La sosirea d-voastră am avut grijă să stau ascuns după o perdea, dar într'un mod destul de stângaci, așa ca să pot fi văzut din stradă. Bijutierul, zărindu-mă, nu-și putu stăpâni o mișcare de bucurie; prin urmare reușisem.

«Lovitura de pumnal se apropia.

«San-Francisco este, fără îndoială, un oraș binecuvântat. În timp ce de-a curmezișul Statelor-Unite ne luptasem toată vremea cu zăpada și cu toate rigorile unei ermi grele,—aici găseam o temperatură de primăvară.

«Chiar în aceiași seară am stat timp de două ore la fereastră, cu spatele spre stradă scufundat în citirea unei cărți.

«Arătam în modul acesta dușmanului meu, cât de ușor i-ar fi venit să treacă pe acolo și să-mi implante un pumnal în spate.

«Nimic nu îndeamnă mai mult la crimă decât aparența ușurinței de a o săvârși.

«Cu mulțumire am putut constata că asasinul meu viitor imi urmărea de aproape toate mișcările.

«La rândul meu, cu ajutorul unui sistem de prisme pe care îl aranjasem anume pentru împrejurare, deși stăteam cu spatele spre stradă, puteam vedea într-o oglindă din fața mea tot ce se petrecea afară.

»Pe la orele 11 am închis fereastra ca ori și ce bun burghez care se duce la culcare. Înainte de a adormi însă am avut o lungă convorbire cu Noscoso.

«După aceia am lucrat mai bine de o oră lângă soba camerei mele.

«Am dormit foarte bine în noaptea aceea; în zori când m'am deșteptat eram minunat pregătit pentru a primi lovitura de pumnal.

«Am plecat în oraș și m'am prefăcut că sunt în urmărirea lui Larmette. Bijutierul este om voinic și m'a făcut să alerg o bucată bună de drum. În cele din ur-

mă l'am pierdut din vedere, pentru că urmărirea aceasta nu-mi era de nici un folos.

«In timpul acesta, tatăl d-tale, multumită tot unui aparat bazat pe proprietățile de reflecție ale prismelor, urmărirea toate mișcările chilianului Botera.

«Când m'am întors, m'a înștiințat că Botera lucrase toată ziua la transformarea unei încălțăminte japoneze.

«Știu că încălțăminte aceasta are o formă cu totul particulară; în zadar însă m'am încercat să ghicesc care ar putea fi ținta celor două bandiți.

«Am judecat însă că întâmplarea cu încălțăminte japoneză nu putea modifica întru nimic planurile noastre și așteptam acum cu nerăbdare să inopteze.

«Timpul trecu greu, dar în sfârșit sunară și orele nouă. În stradă se făcu tăcere. Acum era momentul să-mi ofer spatele pumnalului banditului.

«Am deschis fereastra și ca și în noaptea trecută m'am așezat cu spatele spre stradă sprijinindu-mă de grădii. În această poziție m'am cufundat în cetirea unui roman.

«Pe masă prisme cu reflexie totală proiectau în oglinda din fața mea tot decorul stradei și siluetele rarilor trecători.

«O oră trecu astfel. Incepusem să mă întreb dacă nu cum-va în ultimul moment, bijutierul se răzgândise; asta m'ar fi plictisit foarte mult pentru că tot planul meu era bazat pe crima lui Larmette.

«De-odată însă am tresărit de bucurie. Pe o porțiță dosnică a hotelului din față o umbră se strecurase și în oglinda din fața mea am recunoscut silueta lui Larmette.

«Totuși în această privință am avut un moment de îndoială: banditul îmi părea mai înalt decât de obicei. Dar când pași pe trotuar zgomotul caracteristic al picioarelor sale fu pentru mine o trăsătură de lumină.

«Fără să vreau mi-am repetat din nou că banditul acesta era foarte abil.

«Observase că în jurul hotelului, din pricina unor reparații care se făceau, pământul era moale. Urmele pașilor ar fi rămas acolo bine imprimate, și asemenea urme constituie totdeauna un indiciu sigur pentru descoperirea criminalului. Pentru a învinge acest neajuns Larmette imaginase transformarea încălțăminte japoneze și acum avea să lase pe pământul moale niște urme ca acele ale unui invalid cu picioarele de lemn.

«În curând Larmette se apropie de zid și nu-l mai putui zări în oglinda din fața mea.

«Lovitura de pumnal era acum aproape de tot. Mă aproiam prin urmare de izbândă».

— Frumoasă izbândă murmură Floriana cu ochii umeziți de lacrimi. Dick socotea de sigur că va primi o lovitură mai puțin violentă...

După ce respira de câte-va ori cu pu-

tere spre a-și potoli emoția, Floriana ceta mai departe:

„De-o dată, spunea scrisoarea, o siluetă omenească apără în cadrul ferestrei mele. În clipa următoare primeam lovitură de pumnal. Înainte de a-mi pierde cunoștința am avut timpul să mă rostogolesc pe scânduri cu fața înainte; în modul acesta aveam cel puțin avantajul de a nu mai primi și a doua lovitură de pumnal, care ar fi putut să fie mult mai primejdioasă decât cea dintâi.

«De altminteri Larmette nu întârzie prea mult la fereastra mea. L'am auzit alergând pe trotuar până în colțul străzei. După aceea se făcu tăcere. Fără îndoială, banditul a intrat în urmă cu fruntea sus pe poarta principală a hotelului. Dupe câte-va momente a intrat în scenă și doctorul Noscose.

«Ușa camerei mele a fost deschisă cu forța și doctorul mulțu sub pretext că nimeni nu trebuia să intre în camera mea pentru a nu se stânjeni cercetările justiției, m'a pansat singur.

«Toată lumea a admirat extraordinara prezență de spirit a medicului mulțu.

«Nimeni n'a bănuț că tot ce s'a petrecut acolo, a fost numai o comedie.

«Dar în sfârșit când sosiră magistrații, eram bine bandajat și fața mea era vopsită așa de bine în cât aveam în adevăr înfașarea unui muribund».

Acum Floriana surâdea; uitase cât de mult suferise și aproba în totul atitudinea lui Dick, pentru că își spunea că dansa cu nici un preț n'ar fi putut să păstreze secretul. Bucuria ar fi trădat-o.

După o nouă pauză, Floriana sfârșise scrisoarea care continua astfel:

„E timpul să-ți spun acum pentru ce am ales cele două hoteluri și nu altele.

«Hotelul pe care îl locuim eu a fost pe vremuri o manutanță militară.

«Cuptoarele enorme care serveau brutăriei armatei, n'au fost distruse, pentru că asta ar fi reclamat dărâmarea unei părți a clădirei. Cuptoarele au fost numai mascate printr'un sistem modern de sobe de faianță. Eu cunoșteam lucrurile acestea și mi-am zis că pe acolo aveam un loc sigur de retragere. Știam cum avea să fie de bine supravegheat hotelul, după crima săvârșită împotriva mea.

«În modul acesta am preparat evadarea care a produs atâta senzație.

«O cameră neocupată ne-a servit de cabinet de toaletă, și acolo ne-am transformat amândoi, deghizându-ne așa fel că am devenit de nerecunoscut. Iartă-mă că-ți ascund modul cum ne-am deghizat; dar un om prevăzător trebuie să se gândească totdeauna la toate. S'ar putea prea bine întâmpla ca scrisoarea aceasta să cadă în mâinile lui Larmette ori a vre-unuia dintre complicii săi, și înțelegi că este bine să rămânem de nerecunoscut. În modul acesta numai putem fi liberi pe acțiunile noastre.

«Azi dimineață am eșit foarte liniștiți

dintr'o casă situată la o distanță de 500 metri de Fellow Green.

«Am pornit îndată la drum spre Valdez (Alaska). Cred că la debarcarea d-tale mă vei găsi acolo, domnișoară, și cred că voi avea plăcerea să-ți repet prin viu grai cu câtă nerăbdare am așteptat momentul de a deveni din nou watmanul devotat al automobilului d-tale.

«(ss) Dick Fann».

Mult timp Floriana rămase gânditoare, mirată de toate câte le afla.

În sfârșit, se ridică și aprinzând un chibrit dădu foc scrisorii. În curând din toate destăinuirile detectivului nu mai rămase decât un strop de cenușă; dar cuvintele lui Dick erau adânc gravate în memoria tinerei fete.

În timpul celor opt zile de drum, și le repetase fără întrerupere, părăndu-i-se astfel că aude glasul iubit al detectivului.

Vasul urca spre nord.

După clima dulce din San-Francisco, începu frigul ghețurilor. Dincolo de Scotland marea începu să fie acoperită de brumă.

«Withe-Birdul» trebui să-și încetineze mersul și sirenele mugiră lugubru.

Dacă ceața s'ar fi risipit un moment, s'ar fi zărit dela tribord un țărm dezolat, neospitalier.

Niște stânci sinistre la picioarele căroră valurile se zdrobiau cu zgomot; iar îndărăt, mai departe, alte stânci și mai înalte, și mai goale, și mai sinistre.

Mai departe marea începu să devie nesigură și vasul trebui să înainteze cu multă băgare de seamă pentru că altminteri ar fi riscat la fie-care pas să se izbească de vre-o stâncă.

De aceea, când într'o dimineață căpitănelul anunță că aceea era ultima zi de drum, toți călătorii se înveseliră.

Ce mizerii avea să mai îndure Floriana prin acel deșert de ghiață care se numește teritoriul Alaskei?

Curgioasa fată părea că nu se îngrijește mult de lucrul acesta; își repeta cuvintele cu care Dick își încheiase scrisoarea: „la debarcader te va aștepta watmanul d-tale devotat.

Și înclinată înainte, cu ochii fixați în direcțiunea în care presupunea că se afla Valdezu, se siliă să descopere debarcaderul, cu gând că acolo, între țărmul enorm și marea infinită, se afla un punct mic, negru, care pentru dansa rezuma acum universul întreg.

Partea IV-a

CAP. I

La capătul extrem al capului „Principalele de Wales“, stăteau doi oameni și priveau în depărtare.

E tocmai punctul în care strămoșia Bering, care desparte Alaska americană de Siberia Asiatică, atinge minimul de lărgime între promontoriul Principalele de Walles și East Capo.

În depărtare se desemnează grupe de ic-bergi, înalți munți de gheață, indicând locul insulelor „Diomedee”, situate în mijlocul strâmtorii.

Mai departe este coasta siberiană, care se zărește ca o ceață cenușie.

Cei doi oameni priveau mereu înaintea lor. Cine erau dâșii? Erau oare dintre nomazi vânători ai acelor regiuni desmoștenite?

Ar fi fost foarte greu să-i recunoască cineva, atât erau de mult îmbodoliți în blănuri.

Rigoarea temperaturii îndreptătea pe deplin costumele celor două necunoscuți, pentru că era în ziua de 5 Mai și soarele licăria puțin la orizont, iar termometrul arăta 14 grade sub zero.

— Fără îndoială, avalanșa gheturilor va începe în curând, zise unul dintre cei doi observatori; ar trebui să trecem strâmtoarea mai înainte, și totuși rămânem nemișcați...

— De sigur. Orî cât de mare ar fi greșala pe care a făcut-o nenorocita de Patorne, nu ne putem gândi s'o părăsim într-o asemenea singurătate.

Aceste ultime cuvinte fuseseră pronunțate de un glas femeesc, un glas limpede, draguț de tot. Femeea vorbise în limba franceză, cu un ușor accent canadian.

— Dar vezi, Floriano, am început să mă tem...

— Ce voești să spui, Dick?

Cei doi tineri nu-și mai spuneau acum «domnule» și «domnișoară», ci 'și ziceau simplu pe nume, ca niște vechi prieteni, plini de încredere unul în celalt.

Și de fapt, de o lună de când străbăteau împreună ținuturile Canadei, dragostea lor crescuse și mai mult.

Oboselile și primejdiile nu-i cruțaseră în tot timpul acesta.

Dar după primejdiile grozave încercate pe teritoriul american, primejdiile de acum erau o adevărată jucărie.

Debarcând la Valdez, Floriana se întâlnise îndată cu Dick Fann și cu d. Defrau, cari o așteptau. Cei doi bărbați îi explicară că exactitatea lor nu constituia cine știe ce mare merit, de oare-ce călătoriseră chiar pe același vapor cu dînsa, deghizați în pielea a două negustori din Klondike. Nu se arătasera mai curând, pentru că ar fi fost cu puțință să fie observați de vre-un spion al lui Larmette.

Dar bijutierul era departe, așa încât în tot timpul călătoriei prin Alaska n'auvură de luptat decât cu obstacolele naturale.

Dar ce obstacole!

Nu se putea vorbi de drumuri de umblat prin acele locuri; fie-care porțiune de teren trebuia cucerită pas cu pas.

Apoi lupte neîntrerupte cu animalele; și toate acestea pe o temperatură care varia între 28 și 34 grade sub zero.

Populațiile pe cari le întâlneau în cale,

cu totul înapoiate, nu le puteau oferi decât o hrană absolut grosolană; din fericire aveau destule provizii pe automobil.

Un singur aliment le putea face plăcere în mijlocul acelor gheturi: ceaiul, importat direct din China.

La Milato telegraful îi vesti că, în fața marilor greutăți cu cari aveau de luptat pentru a străbate Alaska, concurenții pentru cursa ziarului «Matin» își modificaseră itinerariul, renunțând a mai străbate Alaska.

Cum printre aceștia se afla și Larmette, era o garanție pentru prietenii noștri că cel puțin o bucată de vreme nu vor mai avea a se teme de combinațiile criminale ale lui.

Și adevărata luptă n'avea să reînceapă decât la Paris. Floriana avea să ajungă la locul de plecare, având gloria de a fi străbătut numai ea singură itinerariul stabilit dela început.

Dar la Port-Clarence nenorocul începuse să-l urmărească din nou.

Orașul acesta e un port situat pe țărmul mării și se află în relațiuni cu celelalte centre populate.

Se află acolo un han mediocru, dar totuși cât se poate de bun, comparativ cu locuințele sălbatice din restul Alaskei.

(Va urma)

UN SAMSON MODERN

Dacă Samson din Biblie ar reveni printe noi, ar găsi un om demn să se măsoare cu el; cititorii își vor da părerea în această privință, după această istorioară autentică, petrecută în Rusia.

Acum câte-va săptămâni, un colos a dat probe de o forță așa de extraordinară, încât omnipotentă poliție rusească a trebuit să capituleze în fața lui.

Lucrurile se petreceau la Wjathka. Într-o dimineață, ușa poliției se deschidea spre a lăsa să intre un grup ciudat: un colos armean, numit Tambow, înconjurat de trei *gerodevoi* (agenți).

Aceștia din urmă erau, față de cel pe care îl însoțeau, de o blândețe de necrezut pentru cine cunoaște cum procedează de obicei poliția rusă. Șeful siguranței ceru câte-va lămuriri și următoarea scenă eroi-comică se petrecu: *gerodevoii* povestiră că gigantul făcând tapaj pe stradă, ei voiseră să-l aresteze. Acesta puse mâna pe umărul unuia dintre polițiști care se prăbuși sub apăsare, crezând că ultima oră i-a sosit. Ceilalți agenți voiră să vie în ajutorul colegilor lor. Trecătorii fură rechiziționați și toți împreună se năpustiră asupra armeanului. Acesta îi lăsă să se agațe de vestmintele sale, să-l apuce de

picioare, de brațe, de gât. Pe urmă, surzând, el se scutură și țărani și polițiști—erau 15—se rostogoliră în praf.

Era un eșec pe care poliția nu putea să-l suporte; unul dintre agenți scoase revolverul și-l îndreptă asupra gigantului somându-l să se predea.

Tambow îi înșfăcă arma și zămbind făcu un inel din țeava de oțel și dându-i înapoi arma proprietarului ei zicând cu un ton batjocoritor: „Trage acum dacă poți”.

În sfârșit, el consimți să urmeze pe agenți la poliție. Comisarul porunci să fie pus în lanțuri. Lanțurile de fier cari se găseau la poliție fură aduse. Gigantul se lăsă să fie pus în lanțuri foarte liniștit și nu făcu nici cel mai mic gest de revoltă contra agenților cari tremurau de frică, știind bine ce îi aștepta dacă adversarul lor și-ar pierde calmul. La urmă, când fu bine legat, Tambow zise încet comisarului:

„Lanțul d-tale îmi pare că e făcut de fir”. Nu isprăvisese de zis aceste cuvinte, și, cu o ușoară stortare, el rupese lanțul de fer în cinci bucăți. Se hotărî atunci să închidă puternic ușa arestului și să-l ție astfel prizonier, dar el spuse că este în stare să prăbușească în câte-va clipe cea mai solidă ușă. Toată lumea era curioasă să vadă dacă el nu se lauda și comisarul îl sfidă să deschidă această ușă. Atunci gigantul își reze-mă umărul de ușa legată în fier și închisă cu lacăte, se opinti puțin și în câte-va secunde ușa era aruncată jos, cu un sgomot formidabil.

„Uite!” zise gigantul comisarului care începuse să-l trateze cu respect.

— Ce să faci cu un așa om?

Nu puteau să-l omoare fiindcă în fond nu comiseseră nici o crimă. Un scandal de om beat, chiar în ochii unui polițist rus nu este un delict care merită pedeapsa cu moarte. Nu putea nici să-l aresteze, fiindcă el arătase că forța lui dădea de hac celor mai solide lanțuri.

Comisarul avu atunci o idee originală. Fără a ezita, întrebă pe gigantul dacă era dispus să intre în serviciul poliției, care în Rusia, are adese-ori nevoie de auxiliari puternici. Delicventul primi cu multă plăcere și azi Tambow este agent la Njatka unde este foarte respectat pe populație și încă și mai mult de superiorii săi.

Gigantul armean devenit polițist rus măsoară doi metri și 32 înălțime. Structura sa e perfect proporționată cu talia. Forța extraordinară a acestui Samson modern probează că și sănătatea lui e perfectă.

Sala Cavalerilor din Haga

În Olanda cu orașe grămadite dealungul canalurilor sau fluviilor ciudate, care sunt poate brațe de mare, poate brațe de fluviu, Rinul sau Meusa, printre toate orașele acestea, care răspândesc miros de gudron, unde înalte coșuri, din care ies lungi rogoale de fum negru, și aripă de mori gigantice de cărămidă sau de lemn, în mișcare pe deasupra acoperișurilor

cătile pentru congrese și reuniunile diplomaților.

În centrul orașului, în partea antică, bătrâna cetate istorică, o mare bucată de apă, *Vivier-ul*, se înconjoară de mari edificii, unele antice, altele cu totul moderne, palate, ministere, administrații, muzee. În acest ansamblu unit prin pasagii, prin piețe, *Binnen-Hof* arată în cele mai vechi clădiri ale sale, rămășițele unui castel din secolul XIII, modificat succesiv în decursul secolelor. Acesta

înălță sala Cavalerilor, o construcție înaltă; partea triunghiulară dela acoperiș este frumos ornată și apărută de o parte și de alta de turnuri.

Capela castelului primitiv s'a transformat în sală a Cavalerilor, pe urmă în sala Statelor Olandei. Acolo s'a întrunit în ultimul timp conferința păcii.

O distracție a eschimoșilor în Nordul Asiei

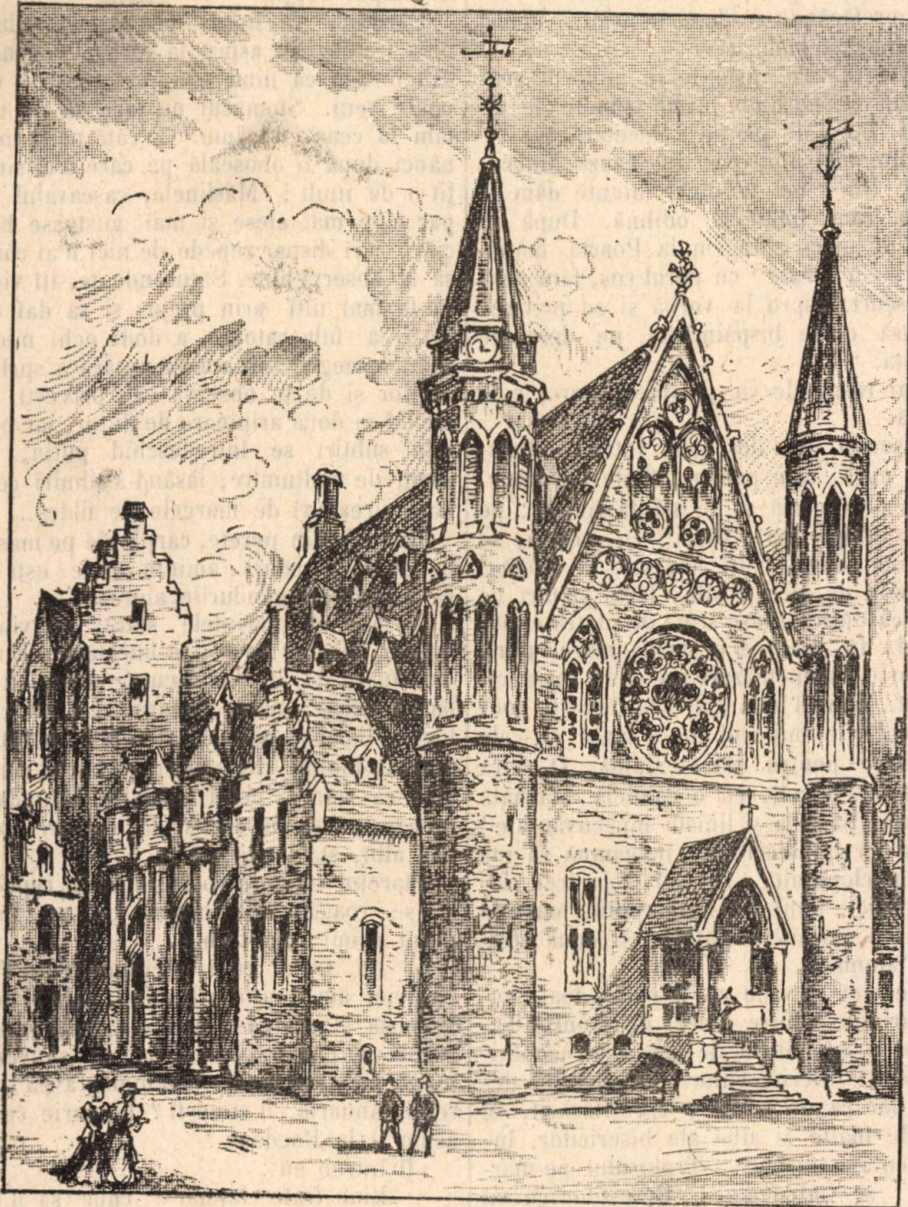
Un bancher american foarte bogat, d Morris K. Jesup, președintele Camerei de comerț din New-York și al muzăului american de științe naturale, a destinat o sumă de 50.000 de dolari pentru subvenționarea unei expediții științifice pentru a determina relațiile și asemănările etnice care au existat și care mai există între populațiile băștinașe de pe țărmurile nordice ale Americii și triburile primitive din extremul Nord-Est al Asiei. Această misiune fu condusă de Valdemar Bogoras și Valdemar J. Jochelson, care fură întovărășiți de soțiile lor și care timp de două ani și jumătate vizitară o întindere considerabilă a țărmului nordic al Asiei și al Americii, așa că itinerariul parcurs de dânsii acoperă o întindere de 15.000 de mile dus și întors (17.735 de klm.). Ei au studiat mai ales ținutul și triburile Ionkaguirilor, populații puțin cunoscute, așezate la Est de bazinul Kolymeii, pe coastele Oceanului Înghețat.

În cursul explorațiilor lor ei au avut prilejul să descopere caracteristice ciudate de ale morăvurilor lor și cu deosebire o distracție a Eschimoșilor, care consistă în a sălta pe unul din camarazii lor pe un țol. Acest gen de distracție nu e necunoscut printre popoarele europene.

În Canada obiceiul acesta este foarte popular, sub numele de „bouncing”, care înseamnă *săltare*; oricine intră pentru întâia dată într'un club, chiar și dintre cei mai cu vază, este săltat în semn de bună-venire; este un mod de-a primi cu „brațele deschise” pe cine-va. Cele mai mari personaje din Canada, chiar și oaspeți iluștri în călătorie au fost primiți în chipul acesta.

Se pretinde că obiceiul acesta se urcă până la primii locuitori ai țării; aceștia să-l fi împrumutat ei oare dela sălbatici? lucrul acesta pare că-l probează scena surprinsă de către expedițiunea americană, căci în lungile ei cutreerări a regăsit la eschimoși despre care am pomenit alte caractere etnografice care denotă o înrudire cu băștinașii Americii de Nord.

Trad. de Th. Simenschy.

rișurilor roșii și care se amestecă cu norii joși,—orașul Haga are un caracter foarte particular, contrastând mult cu orașele vecine.

Nici cheiuri care să te incurce, nici docuri totdeauna zgomotoase, nici mori industriale, nici corăbii; Haga este un oraș elegant și distins, un fel de Versailles al Olandei, care pare în adevăr creat din toate bu-

a fost reședința statuderilor, locuința lui Maurice de Nassau și a lui Wilhelm Taciturnul, și sediul Statelor generale.

Este colțul istoric care evocă toate amintirile trecutului Olandei, strălucitoare sau tragice.

În mijlocul tuturor clădirilor mai mult sau mai puțin antice și mai mult sau mai puțin restaurate, se

INSEMNĂRILE UNUI PRIBEAG

MANĂSTIREA „MĂGURA“

Soarele cald și înăbușitor de dimineață prevestea ploaie, dar, de priveai întinsul albastru al cerului, fără pată de nori, de te gândea la câte sunt de văzut până sus și de sus, — nici o putere nu te-ar fi oprit, să urci... — Cu câte-va pachete cu de-ale gurii, cu pelerinele pe umeri, patru inși pornim pe drumul Salinei, prin miile de pietre vinete, în răcoritorul vânt al dimineții, dăm pe o stradă lăaturalnică, cu chipuri somnoroase încă prin uși și ajungem la podul de peste Troțuș. În dreapta vedem o tablă pe care e scris: *Băile Vâlciea*; alături, așezându-se pe apă cu același nume, turbure, mică, hleioasă.

Trecând podul dăm în curtea băilor *Năstăsachi*. Se fac numai dimineața băi calde și se bea apă turbure și groasă ca braga. De-o parte și de alta, în formă de careu, șiruri de case vechi, gârbovite care par'că spun, în muțenia lor bătrână, că, de când trăia Năstăsachi, care le-a dăruit numele, nimeni altul nu le a mai ridicat povara ce le apasă umerii pereților. Pe bănci, în umbra răcoritoare, în liniștea de țintirim turburată doar de molcomul foșnet al frunzelor, câți-va bătrâni, slabi, aduși de spete, se odihnesc, tăcuți, cu mâinile uscate și sprijinite pe băi. Un boer bătrân de-abia își târa picioarele și tușește înăbușit, oprindu-se în loc, apoi încetând tusea, înaintează înainte pe alea prejmuță de copaci, îmbătat de adormitorul miros de făneță. Prin cerdacurile lungi, fete tinere, cu șorturi albe dinainte, trec iuți, intră prin camere, iar ies și de-abia de au timp, din fugă, să arunce câte o privire, dulce sau nepăsătoare, după vârsta trecătorului ce le observă.

La 9 și 20 eram la poalele muntelui Măgura, în vârful căruia se zărea prin desimea alburie a codrului de mesteacăn, peretele alb al mănăstirii. La poalele Măgurii dăm peste lucrători cari fac un drum cotit care să ușureze sușul. O observație a lor ne atrase atenția:

— Faceți pe drumul nostru înainte... e mai ușor; 500 metri aveți mai mult de făcut. Cărarea are 1.000 metri; drumul ăsta e de 1.500 m., dar e mai ușor.

Ascultăm povața și pornim la deal pe drumul care cotește pe la poale de stânci mari cât casa, cenușii și uniforme unele, roșietece altele, care par'că toate răsar din adâncimea necunoscută a pământului. Mesteacăni înalți, albi, drepti, cu frunzele ca tăblii rotunde de argint, mândri, țintesc bolta ce începuse a se cerni în vâl de nori, cu rădăcinile prinse în pereții stâncilor de la suiși cum au putut pătrunde, cu au putut sfredeli atâtea grosime tare.

Suișul se îngreue. Câte-va picături lovind frunzișul argintiu, ne fac să pri-

vim cerul. După 15 m. de suiș dăm de o bancă, în fața unei stânci și în marginea unei prăpastii al cărei fund e nevăzut și fioros. Ploaia se întetește. Codrul întreg, trezit, vuesește prelung, greu; de sus, din vârful muntelui, în oftături înăbușite ce se îngână cu zgomotul Troțușului din vale. La miazăzi stânci așezate una peste alta formează un perete pe unde cu greu s'ar putea sui. În margine, biserica Troița cu o chilioară mică lângă ea, dincolo un lanț de munți, cu copaci mărunți, verzi, deși pe unele locuri, rari în alte părți, la poalele căroră șerpuește Slănicul, ca o suviță subțire, în stânga șoselei ce duce la Cerdac, prefăcându-se departe printre umeri de munți împăduriți.

Câte-va case răslețite în mijlocul grădinilor cu porumb. Aud sunete de tălângi. Bura de ploaie a încetat.

Suim mai anevoios din cauza lunecului. Din cinci în cinci minute dăm de bănci cari îmbie la odihnă. După un ceas de mers ajungem la Poarta mănăstirii. Un „frate“ cu părul roș, fără barbă scurt, aspru la vorbă și cu privirea tăioasă ce te înspăimântă, ne deschide porțile.

Îmi răspunde că părintele stareț e la coasă.

Biserica stă deschisă. Intru: o încăpere mică, cam pentru 30 de persoane, plină de răceală și de sfântă liniște; pe patru stâlpi mari, vopsiți cu galben, se sprijină două bolți înegrite de vreme, străjuite de pereți albi, fără picturi pe ei. Deasupra a șeșe scări de piatră e amvonul. În dreapta o strană mare, plină de cărți. Catapeteazma are sfinți roșietici, șterși. Altarul mic cât s'ar învârti doi oameni. În mijlocul lui o masă cu cele necesare pentru sfânta slujbă. O vatră afumată în colț, cu o candelă atârnată în față. Sărăcie și liniște binecuvântate!

Un șir de scări mă îndeamnă să mă urc în clopotniță, să văd cele trei clopote mici, unul c'o buză ruptă, toaca de brad cu ciocanele alătura și două sfesnice afumate.

De aici se vede ca în palmă toate împrejurimile. Intre umeri de munți, Tg. Ocna, o adunătură de case, cu acoperișurile de diferite culori, cu castelul de ținușilor ca un străjer, spre Răsărit, cu turlele înalte și albe ale bisericilor, incins cu apa turbure a Troțușului pe margine; se văd dealurile Brăeștilor cu vii întinse și ici-colo câte-o cramă; în dreapta șoselei care duce la Bacău se văd Tișești, Pârâul-Boghi, Părgărești, sate cu casele ascunse în pădurile de diferiți pomi, ca niște cuiburi albe.

În stânga șoselei Văratice și Vișoara cu întinsele vii pe coastă, întinzându-se pînă departe spre Tg. Troțușului.

Fratele ne poartă în chilie. Sunt trei odăi—ale părintelui stareț, curate ca niște cutii. O odăiță cu rogojină pe jos, un sipet uitat în colț, o sobă veche țărănească, spoită cu var prea albastru, care

îți amintește culoarea cerului în amurg, o masă cu cărți bisericești și un potcap d'asupra, ca o cheazăie sfântă, două revolve încărcate, ce par'că nu s'ar împacă cu liniștea în care le e dat să zacă, câteva scrisori cu adrese lungi, încurcate, cu litere mari și apăsate, o carte: *Memoriile Regelui Carol I*, un dicționar de Steinberg cu tălmăcirea cuvintelor tehnice, o revistă literară, sub două icoane un șir negru de mătănii. În sală un dulap, harta României cu eparhiile, o pușcă foc central cu două țevi, o cingătoare-cartușieră ce par'că ar vrea să spue că vin pe aici și alți mosafiri, mai ales în timpul nopții.

Părintele s'a întors dela coasă, dar, prin fratele cel aspru la vorbă, se roagă să-l iertăm că fiind ud și neimbrăcat, nu poate veni. Stomacul ne face să ne uităm la ceas: 11 jum. Cu câtă poftă mănâncă după o oboseală pe care n'ai simțit-o de mult! Măslinile, cașcavalul îți par cele mai alese și mai gustoase bucate, cari dispar repede de nici n'ai când să le observi bine. Săturându-te, îți vine să te mai uiți prin prejur și să dai de privirea fulgerătoare a două ochi mici, adânci, negri, sub umbra ușoară a sprincenilor și de te observă că-i privești, se închid ca două aripioare de flutur, iar buzele subțiri se întredeschid puțin, în semn de mulțumire, lăsând s'admiri cele două șireaguri de mărgelă de fildeş...

Icoanele din perete, cărțile de pe masă, te fac să-ți aduci aminte unde ești și să-ți îndrepti gândurile aiurea.

Văzând că părintele stareț nu vine, ne-am dus noi la el, în bucătărie. E un om tinăr, de 36 ani, scurt, gros, cu o barbă deasă, mare, neagră. Un alt călugăr, Ilarion, nalt, uscat la față, bătrân, aplecat înainte din umeri, cu barbă mare albă ca vata și ochii albaștri, infundați în cap și așa de șterși la culoare, că par albi, stă lângă stareț.

Starețul Grigore vorbește mult, repede și se roagă să-l iertăm că nu neputut primi cum trebuie.

— Dă, frate, eu îs aici numai din Februarie; am venit din Romn, dela Maica Precista și am găsit aici o sărăcie și ne-regulă ne mai pomenite; că să vezi, frate, nici «original» inventar n'avea starețul Ianuarie, îl cunoști? Ianuarie care acum îi la Bogdana?

»Il întreb eu:

— Bine frate Ianuarie cum să n'ai d-ta „original“?

— Iaca n'am — răspunde el — că nici eu n'am primit nici un original. N'avea frate nici cruce pe masa sfântului altar. Și eu le-am făcut toate; și câte n'așface!...

„Biserica actuală e cu hramul Buna-Vestire; au mai fost două biserici din cari n'au rămas nici urme măcar. Despre istoricul mănăstirii nu se știe nimic. „N'am găsit nimic, frate, nimic relativ la vechimea ei și la cine a înființat-o“.

Prin livada mare, cu fel de fel de

pomi săraci în fructe din cauza gerului, împetrită cu câte-un mesteacăn alb, înalt, pe cărarea șerpuitoare, prin făneța aromitoare, stărețul Grigore ne conduce la „eleșteu“. În vârful Măguri un eleșteu! iar deasupra, Măgura Mare, vrea par'că să atingă cu creștetul bolta cerească. Ne arată părintele gardul ce l-a făcut, ne spune că are cal, vacă, două junci, la întoarcere ne arată straturi cu fasole acătărată pe haragi, straturi cu morcovi, sfeclă, ceapă, usturoi... din toate legumele câte ceva — „le-am pus spre încercare să văd: — care s'or face le-oî sămăna și la anul, care nu — nu!“

— Asta-i o plantă „Meler“ din care se face un fel de picături — ne arată părintele întinzând degetul spre un strat îndepărtat de noi.

În dosul chiliilor, atelierul.

— Singur am învățat rotăria, strungăria, dogăria... omul trebuie să lucreze, cum spune la carte.

În fața chilei, într'un cerdac, deasupra unei adâncimi, părintele Ilarion citea sfânta Scriptură. Cerul se limpezise și cernerea de aur a soarelui dădea o strălucire deosebită bărbii și pletelor albe. Un „frate“ alături, tână, asculta și ochii lui cine știe ce urmărea departe, spre dealurile învecinate, și gândul lui cine știe unde era!

După ce părintele Grigore ne cinsti cu câte un păhăruș de vin, părăsirăm schitul mai voioși și mai ușori ca ori-ce ori-ce om când coboară și a luat și un pahar „de cel vechi“.

Cărmirăm pe altă potecă, pe sub stânci mari; ne oprirăm pe o stâncă de pe care se deschide în vale o privește uimitoare. O tovarășe a noastră, se sui pe o stâncă, sus, ca pe o scenă. Declamă, cu vocea ei dulce, melodioasă de privighetoare, iar când cântă „Regele Vânătorilor“, încet, cu izbucniri duioase une-ori, noi o ascultam cu inimele împetrite, cu ochii țintă în întunericul ochilor ei mici, adânci, negri ca două picături de cerneală pe o bucată de vată.

— „Mai am un singur dor“, strigăm noi.

Ne privește puțin, tușește și de-o dată întregul cadru, ca prin minune, tace și ascultă glasul necunoscut, ingeresc, ce pornește încet și se pierde, ca sunete de clopot, în inima codrului, departe, tremurând. Troțușul din vale o îngână, cu vocea lui ca de tren îndepărtat și o clipă, o păsărică, mulcom, începe o frântură de cânt, de ciudă poate. Termină. Muțenie desăvârșită. Fie-care din noi, cu ochii înrouați, privind în pământ, ne gândim la câte ceva. Mestecenii, trezindu-se din scurta fermecare, pornesc a fredona încet, în șoapte, mișcând frunzele înviorate, strălucitoare încă, sub sărutarea dragăstoașă a soarelui. Câte-va floricele albastre, ca niște degetare de sineală, printre pietre, tremur ușor, iar alături fire de păiuș, cu vârfurile părlete de furișări

de raze, se apleacă asupra lor, aprinse de dorul sărutării par'că...

În vale, sub o umbrelă mare de doc, ce o ține un copilaș de țaran, — în bluză albastră, cu paleta plină de boeli, un

neamț (pare după chip și după barbișonul scurt), mișcă penelul: e pictorul G. Petrașcu.

Iulie, 1910.

D. Iov.

SPRE POLUL SUD

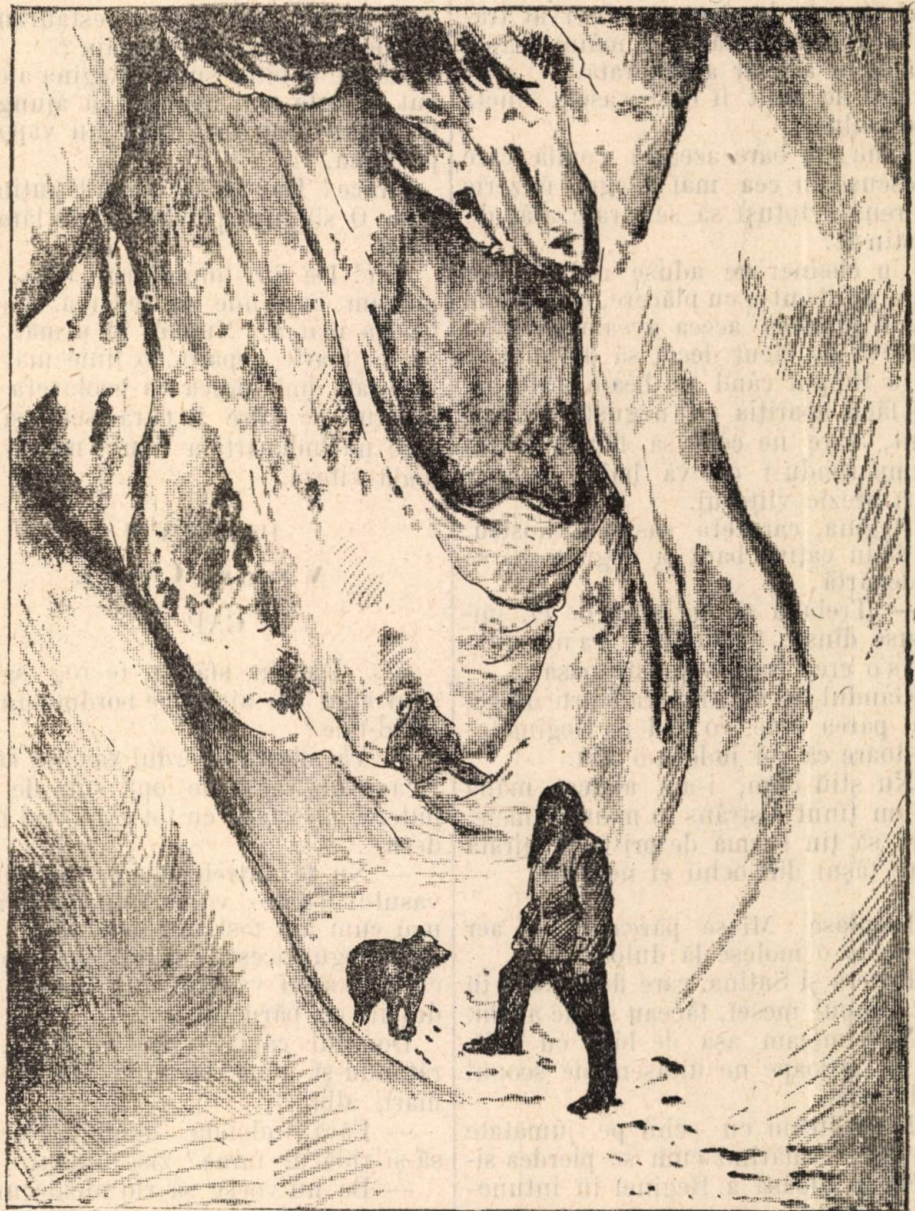
Acela care se hotărăște să străbată întinderile sterpe și dezolate cari duc spre poli, trebuie să fie în adevăr un om cu curaj.

Spre Sud mai ales, calea este cu mult mai grea. Așa de pildă în insulele Orcade, pe aceeaș paralela Pe-

tie de scrisori unică în felul ei.

Într'o grotă săpată în flancul unui enorm ic-berg, exploratorul Borchgrevnik și tovarășii săi, au depus o relație a călătoriei lor, închisă într'o lădiță de fier.

Care va fi soarta acestei interesante cutii de scrisori? Unde o vor duce oare valurile, în voia cărora va

tersburgul, nu mai cresc decât niște biete lichene.

În aceste ținuturi teribile, unde soarele strălucește numai nouă zile în timp de șase luni, viața deși grea uneori pină la martiraj, prezintă totuși unele incidente de un pitoresc fără pereche.

Ilustrația noastră reprezintă o cu-

ajunge mai curând sau mai târziu?

Din fericire, expediția despre care vorbim, după o serie de grele încercări, s'a reîntors.

Gândiți-vă însă ce emoție adâncă ar provoca găsirea unei scrisori după trecere de ani, în cazul destul de probabil al unei nenorociri.

S.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

Amândouă erau departe de a bănuia ideile care se pot naște într'un creier civilizat. Și Regina, care trăise și dinsa pe drumuri, în voia întâmplărilor, le înțelegea foarte bine.

Foarte practică, tinăra mea prietenă își procurase un plan al localităților și mi arăta acum cu degetul strada în care trebuia să ne oprim la Saint-Germain.

Visez oare? Cât eram de preocupat atunci, dar tot am observat trăsăturile fine ale acestei mâini. Era o mână în adevăr aristocratică.

Maî de mult îi observasem fineța piciorului.

Cine era oare această copilă care crescuse în cea mai neagră mizerie și reușia totuși să se arate atât de distinsă?

Un chelner ne aduse cafeaua, pe care am băut-o cu plăcere, căci știam că în noaptea aceea aveam cu totul altceva de făcut decât să dormim.

În timpul când ne beam cafeaua, își făcu apariția un negustor ambulant, care ne ceru să fim generoși cumpărându-i câteva hârtii magice care prezic viitorul.

Regina, care era casierul nostru, îi dădu câțiva bani și negustorul se îndepărtă.

— Trebuia să mă scap de el, îmi spusese dinsa, temându-se ca nu cumva s'o cred prea superstițioasă.

Gândul acesta îmi era foarte dulce; îmi părea bine s'o văd pe Regina temătoare că voi judeca-o rău.

Nu știu cum, i-am apucat mâna și-am ținut-o strâns în mâinele mele, fără să țin seamă de privirea mirată care țâșni din ochii ei negri.

Inoptase. Mi se părea că în aer plutește o moleșală dulce.

Fureta și Satina, care flecăriseră în tot timpul mesei, tăceau și ele acum.

Ne simțeam așa de bine cu toții, încât aproape ne uitasem de scopul călătoriei.

Eu stăteam cu ochii pe jumătate închiși, urmărind cum se pierdea silueta grațioasă a Reginei în întunericul nopții.

Dezmierdat de vântul răcoros al serii, cu mâna Reginei în mâinele mele, am ațipit.

Probabil că am adormit mai adânc, căci am fost deșteptat de o zguduitură puternică. Deșteptându-mă, murmurai:

— Ah, ar fi timp să pornim la drum!

Dar n'am mai continuat. Ce însemna aceasta?

Eu, care umblasem atâta prin portul Havre, nu mă puteam înșela. Mă aflam acum pe bordul unui vas. Recunoșteam asta și după forma încăperii în care mă aflam și după vibrațiile elicei. Așa dar mă aflam în plină mare.

Dar nu cumva am înebunit? Nu sunt eu acela care am dormit acum zece minute în grădina restaurantului de lângă Saint-Germain?

Ah, ce dobitoc sunt! Regina a crezut că este mai nemerit să ajungem la Saint-Germain luând un vaporas pe Sena.

Drace! Dar ia să mă uit puțin afară. O singură privire îmi va lămuri totul.

Văi! De jur-imperejurul meu, cât puteam cuprinde cu vederea, se întindea marea. Numai în urmă, departe, foarte departe, o linie mai întunecată îmi indica că acolo era pământul pe care îl părăsisem și de care ne îndepărtam acum mereu cu toată viteza.

PARTEA II

Vera-Cruz

CAP. I

—... Dar în sfârșit, te rog să-mi spui cum am ajuns pe bordul orașului d-tale?

— Vă aflați pe bordul vasului «Oajaca», un vapor de opt sute de cai putere, prevăzut cu tot confortul modern...

— Nu te întreb despre calitățile vasului d-tale; voesc să-mi spui numai cum am fost imbarcat aici.

Dialogul acesta curios îl schimbam cu căpitanul vasului, un metiș îndrăcit, cu părul roșu.

Domnul căpitan răsese cu poftă, arătându-și pînă la fund dinții săi mari, albi.

— Fără îndoială, domnul voește să-și ridă de mine? zise dînsul.

— Ba nu voesc să rid nicîdecum!

— Atunci de ce-mi puneți întrebări asupra unor lucruri pe care d-voastră trebuie să le știți mai bine decât mine?

— Le știu eu?

— Fără îndoială. Trebuie să fiți mai în curent decât mine în privința neînțelegerilor pe care le aveți cu familia d-tră... Mie puțin îmi pasă de ce se întâmplă în familie... Mi s'a adus un om, mi s'a plătit drumul

pentru dînsul; restul nu mă privește.

Am înțeles acum că familia despre care era vorba nu putea să fie alta decât teribila Mafia, care reușise să mă îndepărteze cel puțin pentru moment de Saint-Germain.

— De unde am plecat, domnule?

— Dela Brest, senore.

— Și încotro mergem?

— La Vera Cruz.

— În Mexic?

— Da. «Oajaca» face trei-zeci de zile până acolo, socotindu-se și popasurile la Tenerife și Havana. Bine înțeles că pomenesc despre popasurile acestea numai așa în treacăt pentru că n'am voe să te las să debarci.

— Dar la Vera Cruz? întreba eu, reușind să-mi stăpînesc emoția.

— A!... Acolo e altă ceva. Vă voi încredința oamenilor dela hotelul Diligencias, care este cel mai bun din oraș, și voi avea onoarea să-mi iați rămas bun dela Excelența voastră.

Așa dar, dușmanii mei își luaseră bine toate măsurile. Vrînd, nevrînd, trebuia să merg pînă la Vera-Cruz.

Și probabil că socoteau că deacolo îmi va fi cu neputință să mă întorc, căci mă credeau fără bani. Și într-o privință aveau dreptate, căci toți banii erau la Regina.

Regina!... Amintirea ei mă făcu să devin și mai neliniștit.

Oare era dînsa prizonieră ca și mine?

Silindu-mă să par mereu indiferent, am întrebat:

— Dar tinerele fete care mă însoțeau, unde se află?

Căpitanul mă privi uimit:

— Santa Madona!... exclamă dînsul, n'am văzut pe nimeni altul de cât pe unchiul d-tale, care avea o barbă prea respectabilă, pentru ca să poată fi confundat cu o fată.

Vedeam bine că omul acela nu știa nimic despre prietenele mele.

Am salutat și m'am retras. Aveam nevoie să fiu singur. Nu mă întrista noua mea situație; nu mă îngrijam că sosiam fără nici un ajutor într-o țară străină. Ceia ce-mi strîngea inima și-mi zdrobia energia, era că nu știam ce se făcuse aventuriera mea blondă, cu ochii negri.

Ochii mi se umplură de lacrimi; priviam desperat orizontul, îndărătul căruia se ascundea pământul Franței.

De-odată cineva mă bătă cu mâna pe umăr.

M'am întors repede.

Lângă mine se aflau două persoane, care judecând după costumele pe care le purtau, trebuiau să fie niște călători ca și mine.

Era un bărbat de vre-o cinci-zeci de ani, care începea să înălbească; scurt de statură, avea însă acea eleganță specială tuturor hispano-americanilor. Într'un cuvânt, făcea im-

presia să fie un bun tovarăș de drum.

Alături de dânsul era o fată tânără, care deși nu tocmai frumoasă, avea însă farmecul special al tuturor femeilor americane.

Fetița aceasta poate să aibă cel mult 16 ani și se arată tare neastâmpărată; pe când tatăl ei îmi vorbește, schimbă mereu, când un picior când altul, și privește peste punte, în depărtare. Mă uit în ochii ei și-mi zic că trebuie să aibă suflet bun.

— Vă rog să mă ertați senore, spune tatăl, că vă turbur cugetările. Dar căpitanul Joie, mi-a spus că d-tră și cu noi suntem singurii călători de pe vas, și cum drumul este foarte lung, am crezut că e mai bine să fim trei, de cât doi sau unul.

M'am înclinat. Mexicanul spunea un mare adevăr.

— Căpitanul ar fi putut să ne prezinte, continuă dânsul, dar cum omul acesta nu ne cunoaște, de mai nainte, am socotit că mai corect era să ne prezintăm singuri. Dacă lucrul nu vă supără, senore, vă rog să procedăm în modul acesta.

Cu un gest am arătat că primesc.

— Eram sigur! exclamă călătorul, pe când fika sa făcea o săritură pe loc, în semn de bucurie. Așa dar, încep:

„Mă numesc Manoel-Iudic-Hermosilo-Marc. Antonio Capatanos, rico hombre, hacendero, notabil din Statul Vera Cruz. Domeniile mele sunt foarte vaste și se întind la Sud de Ialapa.

Știam că în Mexic, *hacendero* înseamnă proprietarul unei exploatații agricole. Aflasem că aceste proprietăți rurale au câte o dată o suprafață egală cu aceia a unui departament al Franței. Am crezut deci de datoria mea să manifest oarecare considerație pentru stăpânul unui teritoriu așa de important.

Atitudinea mea păru că-l mulțumește.

— Îți recomand pe fika mea, continuă dânsul. Agata-Dolores-Gertrudis-Arteneo-Estrela, speranța și bucuria vieții mele.

Ah! ce de nume au toți acești descendenți ai spaniolilor.

Din fericire nu eram obligat să le țin minte pe toate. Îmi era destul să știu că tovarășii mei de călătorie se numesc Antonio și Esterla, și că numele lor de familie era Catapanos.

— Eu mă numesc Carol; sunt baccalaureat și îmi fac prima călătorie în lume.

Mexicanii nu părură de loc mirați de faptul că numele meu era așa de scurt. Aceasta îmi dovedea că aveam de a face cu niște oameni foarte bine educați.

Chiar din prima zi am devenit prietenii cei mai buni din lume.

Senor Catapanos vesel că în sfârșit fika sa avea un tovarăș, se instală într'un fotoliu și făcu o siestă lungă.

Estrela nu-și mai găsea astâmpăr; fata aceasta părea făcută pentru a se mișca fără încetare.

Am fost silit să alerg împreună cu dânsa prin toate părțile vasului, urcând și coborând mereu scări peste scări, așa în cât seara eram mort de oboseală.

Am adormit ca un buștean și a doua zi când am eșit pe punte soarele era sus.

Senorita Estrela, care se sculase probabil de mult, salută sosirea mea cu strigăte zgomotoase. Și iarăși se abătu asupra mea vioae și zburdalnică, gata să-și reînceapă alergările.

Nu mai dejunul o sili să se oprească. D-ra Estrela părea încântată de caracterul meu, căci până atunci mă supusesem fără să crănesc tuturor capriciilor ei.

Senor Catapanos făcu câte-va glume în această privință, spunând că d-ra Estrela continuând cu alergările ei, avea să-mi tocească picioarele. Mexicanul făcu aici o comparație cu nu știu ce rasă de câini, și comparația aceasta avu darul să-mi amintească dintr-o dată care era situația mea.

Nu eram oare și eu singur rătăcitor ca și un câine care își pierde stăpânul?

Tot secretul supunerii mele față de Estrela, stătea în acela că dânsa era pentru mine trecătorul necunoscut, de care animalul rătăcit își leagă pașii fără să vrea.

Stăteam pe lângă dânsa căutând să fug de singurătatea mea morală.

Maî mult de cât atâta: după unele priviri pe care le fixa asupra-mi când se credea neobservată, mi se părea că-și dă și dânsa seamă de starea mea sufletească.

Am privit-o cu mai multă atenție și m'am convins repede că era în adevăr așa.

Mania ei de a alerga nu era spontană, ci foarte calculată.

Vedeam bine că de multe ori încrunta din sprâncene pentru ca să găsească mereu un alt joc, ori să inventeze altă năzbâtie.

Prin urmare d-ra Estrela nu voia să mă lase singur cu gândurile mele; își dădea toată osteneala să mă distreze, lucru pentru care nu-i puteam fi decât recunoscător.

Așa trecură zilele. Ne oprirăm 48 de ore la Teneriffa. Nu'mi era îngăduit să mă cobor, dar de pe punte am putut admira în voe acest paradis oprit.

Am admirat craterul adormit al vulcanului care a dat naștere insulelor; am admirat casele albe, pierdute în

fundul grădinelor, și nostalgia mea de pământ a crescut.

Senor Catapanos și fika sa, ca unii ce erau liberi, își petrecură ziua pe insulă. La plecare, Estrela mă privi lung pe sub gene, ca și cum ar fi voit să mă încurajeze.

Luntrea lor se îndepărta repede și în curând mă văzui din nou singur în patru ochi cu gândurile mele.

Eram într-o stare de spirit foarte curioasă. Nu mă gândeam la bandiții primejdioși și necunoscuți, al căror prizonier eram. Nu, în cugetul meu apăreau numai două figuri de fete: Regina și Estrela.

În ziua aceea am înțeles ce mare deosebire poate fi între o iubire și alta.

Îmi dădeam seamă că Estrela era pentru mine o surioară mai mică, a cărei fericire aș fi dorit-o din toată inima.

Dar când mă gândeam la cealaltă, îmi dădeam seamă că era cu totul altceva; mica vagabondă blondă, cu ochii negri, *era viața mea însăși*.

CAP. II

Oamenii echipagiului rămași pe bord, aproape toți meșiși, stăteau de vorbă, bucurându-se de desmierdarea vântului parfumat care sufla.

Deodată însă se însuflețiră cu toții și se înclinară d'asupra apei, arătându-și cu gesturi mari și cu glasul zgomotos un punct mișcător.

În momentele acelea era binevenită ori-ce împrejurare care îmi putea curma monotonia gândurilor. Am privit prin urmare și eu, împreună cu ceilalți.

Și am rămas surprins.

Aproape la suprafața apei, o siluetă negricioasă descria cercuri în jurul vasului.

Era un animal cu totul curios, pe care nu știam, cu toate că aveam cunoștințe destul de întinse în ramura științelor naturale.

-- Ce este aceasta? întrebai.

— Un rechin-ciocan, îmi răspunse un mulatru care stătea lângă mine.

Cuvântul acesta mă impresionă într'un mod neplăcut. Citisem oarecăr amănunte asupra sălbăticiilor și puterii acestui rechin, care-și datoria numele formei bizare a capului său.

M'am mirat cum de nu recunoscusem monstrul dela început; dar lucrul era explicabil prin faptul că nu văzusem nicădată asemenea specimen la Havre.

Mateloții se pregăteau acum să captureze monstrul.

Toate instrumentele fură pregătite.

Dar rechinul părea a fi un animal plin de experiență, căci nu se lăsa atras în cursă nici chiar de bucată de carne care fusese spânzurată de

capătul cârligului de fer; își continuă liniștit preumblările-i circulare în jurul vasului.

Atunci, mateloții începură să se neliniștească. Mulțurii cu care vorbisem și mai înainte, îmi explică care era cauza.

Superstițioșii mexicanii credeau că animalul avea instinctul că cineva de pe bord trebuie să moară.

Și rechinul aștepta cadavrul, sigur că acesta avea să fie o hrană fără primejdie pentru dânsul.

Toată ziua rechinul rătăci în jurul vasului; uneori mi se părea că-l surprind priviri pline de ironie. În realitate ar fi trebuit să-l binecuvintez prezența, pentru că toate gândurile mele cele negre zburaseră.

Soarele începea să coboare spre apus. În curând luntrea lui senor Capatanos fu semnalată lângă țarm. Mexicanul trebuia să se întoarcă, căci după regulamentul vasului toată lumea trebuia să-și petreacă noaptea pe bord.

În sfârșit, zburdalnica mea amică avea să se întoarcă, punând capăt singurătății care mă apăsase toată ziua.

Luntrea se apropia.

Estrela mă zărise, și-mi făcea de departe niște gesturi foarte expresive. Îmi arăta portocale, chitire, și o mulțime de pachete; voia să-mi spue că-mă aducea tot ce producea mai bun insula.

De alt-fel, îmi spuse lucrul acesta îndată ce fu destul de aproape pentru ca să-l pot auzi vocea.

Când șalupa a acostat, i-am mulțămît, acestul de emoționat.

Atunci copila răsfățată nu voi să încredințeze nimănui fructele și bunătățile pe cari le adusesese pentru mine și cum nu putea să se urce de-o dată cu toate, declară că va rămâne jos până când luntrea va fi urcată la locul ei.

Căpitanul, bine dispus, declară că voința domnișoarei era un ordin pentru dânsul, și mateloții desfăcură frânghiile și începură să urce luntrea, cu ajutorul macaralei.

Încă o clipă și Estrela avea să-mi poată întinde mâna pentru a sări pe punte; dar nu știu care dintre mateloți făcu o mișcare greșită, una dintre frânghiile lunecă de pe scripte, luntrea se răsturnă și mica mea prietenă căzu în mare împreună cu toate obiectele ei.

Fu un strigăt general. Câți-va marinari voiau să se arunce în apă; dar un alt strigăt îi înghetă pe toți:

— Rechinul!... rechinul!... Uitasem de monstrul care rătăcea în jurul vasului. Il zării acum la o distanță de vre-o cincizeci de metri, și nu mai încăpea nici o îndoială că se

îndrepta spre vas. Mirosise că era o pradă pentru dânsul.

Nici unul dintre marinari nu voi să înfrunte moartea teribilă cu care îi amenința rechinul.

Atunci dragostea mea de oameni mi-a învins teama, și fără să mai stau la îndoială, m'am aruncat în apă.

Sunt bun înotător. D. Brasset a ținut să învăț bine arta înotatului, încă de când eram mic.

Din două aruncături de brațe am fost lângă Estrela și am apucat-o de haină. Seara era aproape; am împins-o și dânsa a reușit să pună piciorul pe primele trepte:

Era salvată.

Dar iată că din nou mateloții sunt înspăimântați:

— Rechinul!... rechinul!... În adevăr, monstrul era acum foarte aproape de mine. Se pregătea să facă mișcarea care-i era caracteristică pentru a înghiți prada.

Cu o mână mă țineam de scară. Mulțumită acestui punct de sprijin am putut să-mi ridic corpul în sus și animalul a trecut pe lângă mine fără să mă atingă.

Căștigasem zece secunde; nu era mult, dar în clipele acelea mișcările îmi deveniseră de o agilitate teribilă. Când monstrul se repezi din nou, pe scară, și cu toate că se repezise în sus, nu-mi putu face nici un alt rău decât că mă lovi cu capul la călcâi, din care pricină am mers schiopătând mai multe zile.

Acum marinarii mă apucară repede și mă ridicară pe punte. Esterla, plângând și suspinând, mă prinse în brațe, și mă strânse să mă înăbușe.

— Oh!... bunul meu prieten!... și din nou mă îmbrățișă.

Această stare de lucruri ar fi durat multă vreme încă, dacă senor Capatanos (care, în treacăt fie zis, îmi părea cam prea liniștit după ce fusese așa de aproape să-și piardă fîca) n'ar fi observat că trebuia să ne schimbăm hainele.

Estrela se îndreptă spre cabina ei.

Cum eu n'aveam cu mine alte haine decât acelea pe cari le purtam, căpitanul îmi dădu un costum de marinar.

Domnul căpitan fusese adânc mișcat de acțiunea mea eroică, demnă, după cum spunea dânsul, de eroi independentei mexicane.

Sunt destul de bine făcut pentru vârsta mea și de aceea hainele de marinar pe cari le îmbrăcasem îmi steteau destul de bine. Estrela fu foarte mulțumită când mă văzu.

Când află de lovitura pe care o promisem la picior nu mai știa ce să facă și se îngriji să-mi dea medicamente, doar ar reuși să-mi mai micșoreze durerea.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante prin vitoare la călătorii sau vânători, iitară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

Înainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dintii 1 leu 1 leu 50

SĂPUN de TOALETĂ „FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

DURERI Reumatice

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur Nevralgine Jurist. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogueri și farmacii.

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogueri și farmacii

Anemia clorosa, neurastenii, histeria, slăbiciunea generală combată.

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

BONBOANE ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurei. Cutia 50 bani la drogueri și farmacii. A se observa marca: «Semiluna cu stea».

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CĂLĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «**Godin**» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică «**Marcu**», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânatoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică **Pieper-Bayard**.

3) Un pistol automat de buzunar, **Pieper-Bayard**, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, **Pieper-Bayard**, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin **B. D. Zisman**, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile **Marco Dattelkremer**, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere **Schmith & Stratulat**, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică **Jean Feder**, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie **Th. Radivon**, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, **D. Litmann**, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «**Flora**».

16) O » săpun «**Flora**».

17) O » pudră «**Flora**».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «**Veselia**».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «**Universul literar**».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «**Ziarului Călătoriilor**».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.50 p. 6 luni.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii :

O VILA LA SINAILA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

UN DORMITOR de BRONZ

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

și

Un salonas modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, strada Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat
pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare și

Un pistol automat, cumpărate de la marele ma-
gazin de arme B. D. Zis-
sman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat și

Una vioară sistem Stradivarius cumpărate
de la ma-
rele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildes cumpărat de la magazinul
La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

O pereche cercei cu 6 pietre de diamant
cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria
Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată
bătând orele

O elegantă pendulă de biuro și

Donă fructiere cumpărate de la marele magazin
de horologerie și bijuterie Theo-
dor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Ve-
selia”

10 „ 6 „ la „Ziarul Că-
lătorilor.”

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică :

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din :

Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri : pe 6 luni 14 bonuri ; pe 3 luni 5 bonuri

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/4 « « « «

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

SMOCHINA ALBĂ. (Legendă arabă).—(Vezi pag. 4504).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

SMOCHINA ALBĂ

— LEGENDĂ ARABĂ —

Sub domnia puternicului Calif Sidi-Abd-el-Selem trăia în Skikda un bătrân marabut, El Hady Kerfi, — un om sfânt, foarte pios, foarte bogat și foarte venerat. Bine-facerile sale erau mai numeroase de cât grăunțele nisipului din marele deșert și seara vocea groasă a Simunului trecând printre palmieri, repeta tuturor:

„Kerfi este mare! Kerfi este mare!”

Dar marabutul gândea că Dumnezeu e Dumnezeu, că Dumnezeu singur este mare și că Kerfi nu era de cât modestul servitor al Domnului. Într-o zi stăpânul rege chemă la sine pe bătrânul marabut.

El-Hady Kerfi avea două fi: Ahmed, cel mai mare, moștenitorul tuturor bunurilor tatălui său: câmpiile sale, grânele sale, „Koubele” sale mirositoare, subțil frumosul cer al Orientului, cămilele și vitele cele mai frumoase, palmierii cei mai bogați în fructe, măslinii săi, tot-dea-una verzi și femeile sale cele mai frumoase din Orient, — toate erau ale lui. Ali moștenea știința, inteligența, bunătatea bătrânului, — alt-ceva nimic. Ahmed, din generozitate, dăruia fratelui său căciula și opincile tatălui lor. Căciula era miraculoasă; ea făcea nevăzut pe cel care o purta; — opincile erau fermecate: permiteau proprietarului lor de a face 12 mile într-un singur pas; — profetul Mahomed, gloria numelui său, le dăduse unui strămoș al bătrânului marabut. Ali, înțelept cum era, nu căută câștig din aceste talismane și se retrase în marele deșert pentru a căuta adevărul în liniște și singurătate. Ahmed, om destrăbălat, făcu iute să dispară averea ca cele 4 vânturi prin capriciile sale și într-o zi când memoria veneratului Kerfi era uitată stăpânul universului îl făcu să meargă în infern pentru a-și expia prin suferință viața lui stricată.

Abd-el-Selem, puternicul Calif, era trist: Dumnezeu îi refuzase un fiu...

Fiica sa Elly-Noici-el-Ain era cea mai frumoasă fată din Imperiul credincioșilor. Totuși frumoasa princi-

pesă se făcu tot mai melancolică, nimic nu o amuza, nici cântecul pasărilor, nici schimonositurile maimuțelor, nici povestirile fantastice despre Al-Borak gloriosul cal, nici plimbările prin magnificele grădini ale palatului. Nimic! Ochiul său frumos și negrii se muiau într-un orgoliu princiar, își reținea lacrimile. Avuzul continua murmurele sale monotone, căzând într-o ploaie fină, în bazinul de marmoră albă. Ea desfoi tristă un trandafir și aruncă petalele în izvorășul care ieșea din bazin.

Noaptea se lăsă și tânăra fată nu plecă cu femeile sale, când ea zări plutind pe apă o smochină neagră venită nu știa cum, sau adusă de mesagerii negri. (La mahometani smochina neagră este fructul dracului și nenorocire aceluia care o mănâncă).

Fără a reflecta un singur minut, dusă de „spiritul rău”, Elly o apucă și o duse la buzele sale. Dar înainte de a fi mușcat din fruct (miracol neînțeles) i se făcu numai de cât la frunte un lung corn, înalt de un picior. Durerea și disperarea puternicului Calif fură teribile. El chemă pe cei mai mari doctori și vrăjitori din lume. Veniră tineri și bătrâni din toate părțile. Imbrăcați în haine curioase și împeștrigate, unii spuneau sfaturi imposibile, alții nu puteau da nici un sfat și ascultați pe ceilalți, dând din cap.

În fine, după sfârșitul zilei a 7-a, în ceasul crepusculului său când nu se putea distinge un fir alb de un fir negru se văzu venind din deșert un marabut așa de bătrân și îndoit, încât părea să fie tot așa de bătrân ca și Sidi Ekdini-el-Keib care a viețuit 844 de ani; mergea călare pe un măgar și era urmat de-o pasăre necunoscută, un vultur roșu care purta atârnată de gât, de un lanț de aur, cartea destinului în care numai foarte puțini savanți puteau citi, și unde existența fie-căruia (pe care D-zeu să ne-o prelungească) era descrisă pe larg.

Bătrânul marabut după ce ajunse la Calif îl salută, deschise cartea minunată și murmură câte-va cuvinte magice. Vulturul veni de se așeză pe umărul drept și bătrânul citi cu un ton tare:

— Pentru a face să dispară cornul pe care smochina neagră i l-a pricinuit, mica principesă Elly — (pe care stăpânul rege să mi-o păzească) va trebui să mănânce smochina albă, din Djenane, căci altfel mâine înainte de 6 ore seara ea va fi moartă. Am zis!

Păsărea relua cartea și sbură, bătrânul încalică pe măgarul său alb și amândoi dispărură în misterul în care D-zeu Atotputernic să-i protejeze.

Abd-el-Selem resemnat, implora milă Domnului:

— «O, stăpâne milos și bun, Suveran suprem în ziua judecății, tu, pe care te ador; o, stăpâne al oamenilor și al lucrurilor, condu mă pe calea dreaptă, redă sănătatea, grația și frumusețea ficei mele scumpă, fă să intre fericirea în inima mea îndurerată și-ți jur pe barba mea și pe barba cenușie a tatălui meu care a exterminat 100 de mii de necredincioși, că voi face să fie recunoscută de toți puterea ta. Voi face o moschee de marmoră roză, fină de Șemtu și voi acoperi cu aur minaretal din Dra-Keruu, voi hrăni 10.000 de săraci, voi merge singur cu picioarele goale și cu un burnuz la Meca unde repausează singurul tău profet, Sidi-Mohamed-el-Nabi. O, Dumnezeuule, îndură-te de sclavul tău!» !...

Disperarea domnea în toată Skikda, orașul părea mort. Nici o animație, nici o mișcare, nici un șoimot; doar câțiva câini urlau din când în când, spre cer, întrerupând liniștea. Puterea Califului se prăvălea înaintea voiei destinului. Djenane era la o depărtare mai mare de 10.000 de leghe (10.000 leghe sunt 15.000 kilometri. Înaintea unei voinți superioare la ce serveau oare războinicii gata totdeauna de a muri pentru o cauză sfântă? La ce serveau repezile galere și puternicele vapoare care plimbau prin toate mările gloria Islamului? La ce serveau comorile și bogățiile, palatul somptuos? La ce servea o putere care avea un «deasupra» mai mare și mai puternic și căreia trebuia să i se închine?..

A șasea oră era apropiată, tristețea se vedea pe toate fețele. Elly întinsă pe o bucată de ștofă privea melancolică grădina palatului orașului acesta alb și scăldat de valurile albastre ale mării: privea cerul senin și se gândea că peste puțin va pleca din această lume, va părăsi toate acestea.

— E atât de trist să mor tânără, zise ea, și lacrimi îi umplură ochii; dar gândindu-se mai bine, își zise că-i mai bine să moară.

Califul Abd-el-Selem își frângea mâinile cu disperare și implora mereu cerul...

— Tu ai să pleci, mândra mea sultană, zicea el; ca ibisul în largul cerului, așa vei pleca în acele țări încântătoare. Singur cerul e demn de tine. Era scris! Palmierul cade sub suflarea arzătoare a Simunului, gazelele sub săgeata vânătorului și tu fici mea sub degetul destinului. O! Doamne, eu mă închin înaintea ta

și te rog primește în paradisul tău de sărbători și deliciu, nobila fică a unui urmaș al «Profetului».

Califul fu scos din lamentările sale, de aclamațiuni; în oraș oamenii, femeile și copiii lăseseră lucrul lor și rugăciunile și mergeau strigând, în urma unui om, care mergea iute, mai iute ca galopul unei «mahari» (dromadere) în cât nimeni nu-l putea ajunge. Era Ali fratele lui Ahmed și fiul lui Kerfi. El auzise de profeția destinului și fără să aștepte, plecă. Trecu prin ținuturi miraculoase până la Djenane. Grație opincilor sale miraculoase el trecu peste munți înalți până în nori, peste mări întinse cu valuri spumegânde, deșerturi arzătoare și dezolate, fluvii mari cu curenți repezi și prin păduri nepătrunse, locuite de fiare sălbatice. Ajunse ast-fel în Djenane, insulă părăsită. Smochina albă era așezată într-o gaură de stâncă (vezi ilustrația) și era păzită de un balaur cu nouă capete ce erau acoperite cu pene și solzi și din gurile lor eșeau valuri de flăcări. Grație căciulei sale care-l făcea invizibil și invulnerabil, el putu s'apuce fructul salvator și să-l ascundă sub burnuz; pe urmă se îndreptă cu pași mari în spre țara sa. Ali își făcu repede intrarea în palatul Califului.

Nebun de bucurie, acesta apucă fructul și-l prezintă ficei sale.

Elly mănca fructul și după cum prezisese bătrânul cu măgarul alb și pasărea roșie, cornul din fruntea ei — dispăru.

Din înălțimea moscheei muezinul chemă pe credincioși la rugăciune pentru orele 6 — «Glorie D-zeului unic, A tot puternic!»

La câte-va zile după această întâmplare Skikda era în sărbătoare; locuitorii salutați cortegiul micii lor princese care se mărita cu Ali omul cu opincile, salvatorul său iubit.

Veselia era mare. Elly era radi-oasă. Și bătrânul Calif se gândea să lase de urmaș pe Ali când Stăpânul îl va chema în cealaltă lume.

L. Klar.

PUNTEA DE LIANE

Bătrânul brahman locuia în templul sacru din Nagpur. Era un demn și brav om, acest Rashow care, afară de preot, era și puțin medic și destul vrăjitor. Cei mai bătrâni ai țării i-au cunoscut viața pe care a petrecut-o în mica incintă a templului sacru. Foarte pios și adorator al zeilor Indiei, Brahma în special, el era privit ca o ființă sfântă, de toți hindușii. Într-o zi, pe când Rashow venea să se roage la altarul consacrat lui Wișnu,

care și manifesta prezența printre pă-mantenii prin «luminile schimbate» ale soarelui (expresie hindusă), el se găsi în fața unui individ care părea că-l așteaptă cu nerăbdare.

— Bună ziua, bătrâne Rashow, zise omul, și zeii să te aibă în paza sa în lumea asta și în cealaltă.

— Ah, tu ești, Brudinach? — făcu mirat brahmanul, recunoscându-l; — bună ziua, fiul meu. Pentru ce ai venit oare — să cauți pe bătrânul preot al templului?

Brudinach luă mâna brahmanului și o duse la frunte, la inimă și la buze. Un semn de venerație și credință.

— Venerate Rashow, zise el, fermecat de o floare... care este Goolab-Sahbe, trandafirul dimineții...

Bătrânul Rashow tresări:

— Nepoata mea? — zise el — este frumoasă într-adevăr, dar ce vrei tu?

— Venerate Rashow, cunoști familia mea, știi că este una din cele mai bogate din țară; eu sunt tânăr și puternic. Viu să cer pe Goolab-Sahbe în căsătorie.

Bătrânul se ridică:

— Cererea ta mă onorează, zise el, dar nu-ți pot da nici un răspuns. Inima nepoatei mele îi stă în voce; dacă va primi sau nu cererea ta, eu îți voi trimite răspunsul.

— Bine, dar vezi ca răspunsul să-mi fie favorabil, răspunse brutal Brudinach.

Și se depărtă, murmurând contra bătrânului și, necăjit, începu să lovească florile și arbuștii.

Atunci, în umbra pomilor ce mărgineau templul, se iviră Goolab-Sahbe și prietenele ei. Ele văzură obrazul infuriat și bruscetă tinărului om. Toate fetele strigară deodată:

— Ah, nu! Nu! vrem de bărbat!

Dar numai decât glasul lor se schimbă și ziseră:

— Iată cel care va face fericirea noastră!

Pe cărare, spre templu, venea un tânăr cu față frumoasă, deschisă și surâzătoare. Acest tânăr om părea că se grăbește. El mergea cu pași mari și se îndreptă spre intrarea locuinței brahmanului. Deodată el se opri brusc. Înaintea lui venea Brudinach care, cu bățul în mână, îi oprea trecerea. Ei se priviră față în față.

— Bună ziua vere Sulami; sunt vesel că te văd.

— Această plăcere e la fel și pentru mine.

— Unde mergi oare acum, întrebă Brudinach, începând să devie amenințător.

— Eu merg să cer pe Goolab-Sahbe bunicului său, răspunse Sulami. Brudinach strigă furios:

— Eu am primit dela Brachman speranță?

— Ah! răspunse vârul lui Brudinach: tu ai motive de a spera?!

— Da; deci vezi că în zadar e orice încercare.

— Scumpul meu văr, consiliul tău e bun; cred totuși că-mi vei permite de a nu-l asculta și de a încerca și eu.

„Mergi sănătos vere Brudinach, zise el depărtându-se.

— Stați, stați zise cel lalt devenind amenințător am să-ți mai dau un consiliu. Eu iubesc pe Goolab-Sahbe și va fi femeia mea.

— Scumpe văr, răspunse Sulami râzând, eu îți pot da acelaș motiv, acelaș consiliu.

Furios Brudinach ridică bățul asupra vârului spre a-l lovi. Dar una din tinerele fete ce steteau ascunse după pomi dădu un strigăt de frică. Brudinach îl înțelese. El plecă teribil de furios. Vârul își urmă drumul foarte calm, foarte liniștit ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

El găsi pe brahman la rugăciune.

— Eu sunt Sulami zise el. Cunoaști familia mea... este una din cele mai bogate ale țării și eu am îmbrățișat profesiunea de sahucar (negustor); a-facerile mele merg foarte bine... Vin să-ți cer mâna nepoatei d-tale, Goolab-Sahbe!...

Brahmanul, om foarte prudent, dădu acestui pretendent acelaș răspuns ca și primului.

— Ei bine, răspunse Sulami, eu aștept. Consultă-ți nepoata și voi aștepta hotărârea sa. Dacă mă va primi de bărbat Goolab-Sahbe va face fericirea noastră; contrariu, refuzând, mă va nenoroci.

Brahmanul consultă nepoata sa și Sulami fu fericit.

— Da, răspunse Goolab-Sahbe, eu nu aleg un bărbat furios..., ci îl iaș pe Sulami.

Trecuseră 2 săptămâni. Sulami și Goolab-Sahbe trebuiau în acea zi să fie cununați. Toți locuitorii satelor dimprejur veniseră la nunta tinerilor, după serbare, Sulami oferi tinerei sale mirese un frumos palanchin care avea să-l conducă la casa ce o posedă el la marginea satului și unde erau să petreacă luna de miere. Noaptea era puțin mai întunecoasă ca de obicei. Patru berasi (servitori) duceau palanchinul; înainte mergeau doi hinduși cu facle spre a lumina calea. Ajunseră la puntea de liane așezată peste pârâul caimanilor. La un moment dat cei doi berasi cari luminau calea, scoaseră un urlet îngrozitor și dispărură în prăpastie, înaintea celorlalți cari priveau îngroziți dela marginea prăpastiei.

La lumina faclei, cei doi tineri zăriră — o clipă doar — obrazul unui din berasii căzuți:

— Brudinach!... strigară ei.

Și cei doi tineri ingenuchiară rostind o rugăciune de slavă bunei Sarassatii, zeita și apărătoarea iubirei, care pedepse pe criminal cu propria lui armă.

L. Klar

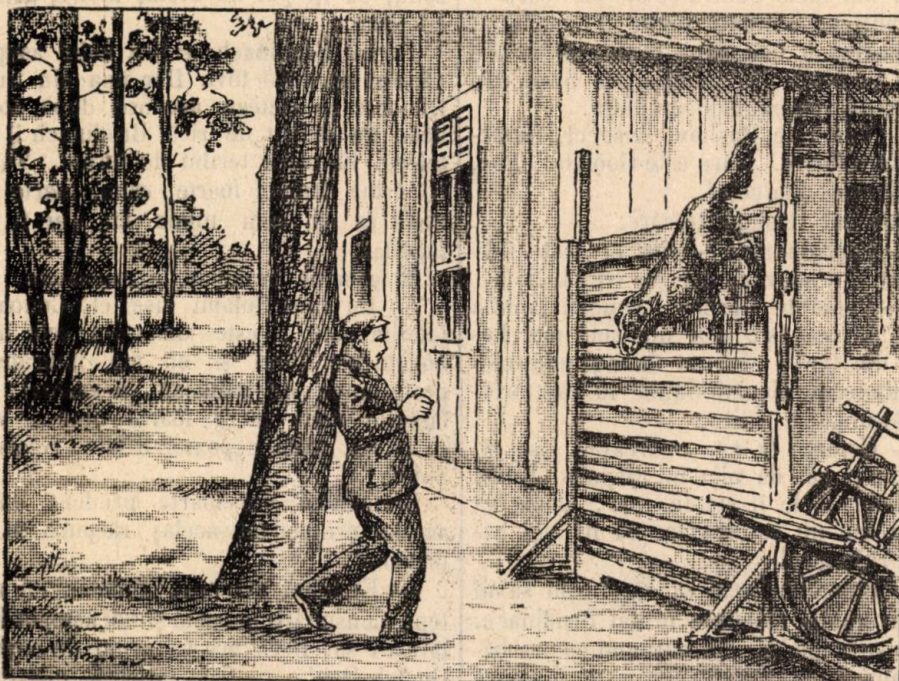
DRESAJUL CĂINILOR POLITIȘTI

Detectivi cu patru labe

Dacă progresul civilizației amenință cu decădere speța cailor; dacă automobilele, autobusele, și 'n general toate vehiculele cu tracțiune mecanică ne obișnuiesc puțin câte puțin să conside-

Astfel marile orașe ale Franței invită mai des decât ori când publicul la concursuri de câini de păstori sau la match-uri între câini de poliție.

Ca să nu vorbim decât de categoria de probe care ne interesează în deosebi aici, să menționăm că în mai puțin de două luni orașele Rouen, Paris, Roubaix, Vittel au organizat

răm calul ca un accesoriu de lux, — câinele nu se simte întru nimic amenințat de transformarea societății noastre moderne. Voiți exemple numeroase? Expozițiile canine și concursurile de câini din străinătate n'au

ost niciodată așa de mult în favoarea publicului. Câinii mari de vânătoare și cățelușii de salon se bucură de o favoare din ce în ce mai mare.

Concursuri internaționale cu care ocaziuni s'au putut compara rasele canine capabile să secundeze forța publică în lupta sa neîntreruptă contra armatei crimei.

Aproape totdeauna câinii din Belgia s'au pus în primul rând, ceea ce nu trebuie să ne surprindă, fiindcă această țară a fost din cele dintâi care au întrebuințat câini special dresați să dea de urma criminalilor și să-i urmărească. Nu e vorbă, nici Franța nu rămâne mai pe urmă. Ea posedă cei mai buni câini de păstor. Chestiunea câinilor de poliție ne dă ocazia să constatăm și noi încă odată că nu e nimic nou sub soare.

Ori-cât de departe ne-am arunca privirile înapoi în istorie, constatăm că flerul câinelui, minunatele sale instincte, curajul său, credința sa au făcut ca totdeauna el să fie tovarășul nelipsit al oamenilor de arme și al altor cavaleri ai pazei.

Unele orașe au avut, în evul mediu, adevărate «companii» de câini cari primeau o soldă regulată.

Și ce nu s'ar putea obține de la inteligența unui câine bine dotat!

Dresajul câinilor de poliție cere mai puțin timp și silințe decât și-ar închipui cineva. În câteva săptămâni un câine e destul de înaintat în stu-

diile sale, pentru ca să facă serviciul stăpânului său.

Este adevărat că din primele momente un câine arată dacă va fi un bun sau un rău elev și prin selecțiune se rețin numai cei bine dotați.

Punându-i în conflict cu indivizii rău îmbrăcați, cari jucând rolul de rău-făcători, îi atâță și îi lovesc, se reușește ușor a stârni în ei o urcare va servi de bază educației lor.

Răbdarea inteligentă a instructorilor lor va face restul. În Franța se speră ca prin organizarea «brigadei câinilor de poliție» să se contribuie a scăpa Parisul de apași.

Câtă căldură poate suporta omul?

Locuitorii altor țări au de suferit mai multă căldură decât aceea pe care o avem noi în zilele cele mai călduroase.

În Africa, cel mai călduros continent, temperaturile de 50 gr. C. nu sunt tocmai o raritate.

Livingstone era foarte mulțumit când pe țărmii Zambezului, în Ianuarie, la mijlocul zilei, în umbra cea mai răcoroasă, avea de suportat numai 37,7 gr. C. În vara anului 1845 căldura aerului s'a urcat în centrul Australiei—după constatările lui Stuart—in fiecare zi la maximum, 44,4 până la 46,6 gr. C. la umbră și 60 până la 65,4 gr. C. la soare. Într-o zi s'au măsurat sub 30 gr. 50 min. latitudine sudică și 141 gr. 18 min. long. ostică; după amiază, la 3 ore și 15 minute, chiar 55 gr. C. la umbră și 67,8 gr. C. la soare. Pe Himalaya termometrul arăta în Decembrie, 9 ore dimineața, la o înălțime de 10,000 picioare la soare 55,5 gr. C., pe când temperatura zăpezii de pe pământ se urca la 5,6 gr. C.!!!

Asemenea observații s'au făcut în regiunile de zăpadă ale Alpilor. În călătoriile pe mare sunt de temut mai ales marea Roșie și golful Persic. Sub podul vapoarelor, cu toate ventilatoarele cele mai excelente, domnește 50 și 60 gr. C. Aci, în fața tocurilor dela cazanele vapoarelor de război germane, oamenii trebuie să lucreze de două ori câte 4 ore pe zi.

În realitate omul poate să suporte mult mai înalte grade de căldură de cât se crede de comun. Este constatat că corpul omenesc, dacă e apărat de contactul cu conductorii buni, fără consecințe rele, poate suporta căldura care este suficientă să frigă un biftec.

Foarte semnificative sunt încercările relative făcute de englezii Blagden și Chantrey. Ambii învățați au stat într'un cuptor a cărui căldură era ridicată pe cât posibil. Ei au de-

monstrat că un om cu o constituție solidă poate suporta o temperatură mult mai ridicată decât aceea necesară fierberei apei.

S'a recunoscut totuși că marea căldură le-a distrus cu totul țesătura corpului.

Dar chestiunea stă — cum foarte nemerit relevază Tyndal — cu totul altfel: Căldura nu ridică temperatura corpului omenesc, ci schimbă pur și simplu starea de agregare în interiorul părților sale constitutive; ea

împinge apa din corp cu energie prin porii pielii și o transformă în vaporii. Prin aceasta căldura s'a consumat și s'a transformat în acțiune. În modul acesta s'a depărtat prisoșul de căldură din corp, fără a se vătăma corpul. Tocmai acelaș lucru se petrece și la luarea unei băi de abur.

De aceea noi putem suporta căldura arzătoare a soarelui în manevre și la munca câmpului.

D. A. C.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

Hotelierul era un om tare cum se cade și prietenii noștri se hotărîră să se oprească în locul acesta vre-o trei zile.

Firino Borini — acesta era numele hangiuului — își manifestă bucuria silindu-se să le gătească mese cât mai convenabile.

Două zile trecură într-o adevărată sărbătoare.

În seara zilei de a doua cei trei călători se simțiră cuprinși de o sete arzătoare.

Firino le recomandă o limonadă făcută de dânsul încredințându-i că se vor simți cu toții răcoriți.

Dar tocmai în momentul când limonada fu turnată în pahare, izbucni de odată un zgomot în stradă. Niște lucrători din port se încăeraseră la bătae.

Dick și tovarășii săi își uitaseră setea. Dânsii se repeziră afară cu intenția de a liniști pe bătăuși. Ramase la masă numai d-na Patorne care nepăsătoare bău două pahare cu limonadă unul după altul.

Nepotolindu-și bine setea băuse cu lacrimă prea multă limonadă. Dar când puse ultimul pahar pe masă se strâmbă de neplăcere.

— Dar! bombăni dânsa, ce gust rău are!...

După ce se liniști cearta de afară, d-na Patorne spuse tovarășilor săi să renunțe la băutura atât de mult lăudată de onorabilul Firino Borini.

Dick care se îngrijea să nu supere pe hotelier, care se arătase așa de bine voitor cu dânsii, înlocui băutura fără să mai facă vre o discuție în această privință.

Mai stătura puțin de vorbă, și apoi fie care se retrase în camera sa de culcare.

A doua zi, când se întruniră din nou în sala de mâncare la dejun, guvernanta lipsea. Signor Firino se arătă foarte surprins de această lipsă.

De mai multe ori se interesă de starea sănătății clienților săi. În cele din urmă, văzând că d-na Patorne nu mai venea, se duse să vadă ce se întâmpla.

Când se întoarse era foarte palid, și cu vocea tremurătoare, zise Florinei:

— Signora dorește să vorbească cu senorita Floriana.

D-ra Defrau se ridică cu vioiciune:

— Nu eum-va e bolnavă?

— Nu știu bine, bolborosi italianul, dar după câte am înțeles, mi se pare că are dureri de stomac.

Frumoasa canadiană porni repede spre camera guvernantei sale.

Când o zări se înspăimântă, atât era de schimbată d-na Patorne.

— Ești suferindă? o întrebă, apropiindu-se de patul ei.

— Indur niște dureri teribile; îmi arde stomacul.

— Probabil că ai puțină dispepsie; lucrul acesta este foarte explicabil după regimul la care ne-a supus Alaska.

— Nu, nu, răspunse repede guvernanta, nu e dispepsia... Sufer niște dureri grozave.

— Dar atunci?..

— Par'că-mi picură bucăți de plumb în pereții stomacului. Dacă aș ști că durerile acestea vor continua mai multă vreme, mai bine aș voi să mor.

De astă dată Floriana începu să se neliniștească serios.

Guvernanta avea o privire de halucinație; și se vedea bine că nu-și exagerează suferința.

— Dacă ți-aș da puțin lapte? întrebă d-ra Defrau.

— Zadarnic, am încercat eu singură.

— Și?

— Durerile mi s'au mărit.

Apoi, ca și cum ar fi luat dintr-o dată o hotărâre, guvernanta murmură:

— Apropie-te, te rog, d-șoară; vino cât se poate mai aproape... Îți voi spune ceea-ce cred.

— Lasă-mă să trimit întâi după un medic...

— Nu, nu, protestă bolnava; întâi să-ți spun!

— Atunci vorbește, consimți Floriana.

— Scumpă d-șoară, cred că sunt otrăvită.

Nimic nu poate fi mai sinistru decât ideea otrăvii, pentru că otrava este arma anonimă a criminalului las, care lovește din umbră fără ca cel lovit să aibă putința de a se apăra.

Tânăra canadiană se înfioră. Dar în momentul următor, punându-și întrebarea cine ar fi putut s'o otrăvească pe guvernanta, se liniști. D-na Patorne se înșela de sigur.

Dar guvernanta ținea morții la ideea ei.

— Da, am fost otrăvită. Îți afirm că numai otrava poate provoca niște dureri așa de mari.

— Dar cine ar fi putut să-ți dea otravă? reclamă d-ra Defrau.

Guvernanta, fără să stea la îndoială, răspunse cu tonul cel mai natural din lume:

— Hangiul Firino.

— Hangiul?

— Nu știu dacă a făcut-o cu intenție; dar îți jur că dânsul m'a otrăvit. Nu mă pot înșela în privința aceasta.

Floriana nu putea crede lucrul acesta, și fără să mai ție seamă de durerile d-nei Patorne, încercă să ironizeze:

— Bietul hangiul era de sigur gelos de d-ta, și a voit să se răzbune!...

Dar spre marea mirare a Floranei, d-na Patorne repetă din nou, cu cea mai mare hotărâre:

— Dânsul m'a otrăvit.

Floriana rămase tăcută.

— Am înghițit otrava aseară, continuă guvernanta.

— Aseară?

— Da... limonada pe care am băut-o.

Floriana tresări, cuprinsă dintr-o dată de o presimțire sinistă.

— V'am spus de aseară ce gust rău avea limonada, continuă guvernanta... Am băut numai eu... Și dovada este că d-tră nu simțiți nici un rău, pe când eu voi muri.

Și scoțând un strigăt de durere, biată femeie se rostogoli pe perini.

Inspăimântată de acest brusc desnodământ, Floriana alergă spre ușă pentru a chema pe cine-va în ajutor.

În prag însă, se întâlni cu hangiul. Fără îndoială, omul stătuse toată vremea acolo, ascultând la ușă.

— Credeam... veneam să văd dacă nu cum-va senorita are nevoie de ajutorul meu, murmură dânsul incurcat.

Floriana se feri să-și facă vre-o imputare; de altfel în momentele acelea era preocupată să dea cât mai repede ajutor bieteii guvernante.

— Dute de spune te rog, prietenilor mei să vie fără întârziere; în acelaș timp înștiințează și un medic. Sper că trebuie să existe vre-un medic la Port-Clarence?

— Da, da, avem un medic dibaci, care locuiește foarte aproape de aci... Mă duc să-l aduc îndată... E un medic minunat... Numai să întindă dânsul mâna, și bolnavul se vindecă ca prin farmec.

Și în timp ce cobora scările continuă să laude calitățile medicului.

Prietenii Floriane, atrași de zgomot, urcau scările, fără să mai fi fost nevoe să-i cheme cine va.

După o scurtă examinare, Dick Fann putu constata că starea biete guvernante era dintre cele mai grave.

Faptul acesta, chiar dacă n'ar fi avut o altă semnificație mai gravă, era destul de îngrijitor prin aceea că-i ținea pe loc.

Floriana mai ales era nespuse de nerăbdătoare.

— Cu toate blănurile pe cari le-am îmbrăcat, spunea dânsa, tremur de frig.

— Stătea împreună cu Dick pe țarm, privind cu jind strimtoarea de Bering pe care de mult ar fi trebuit s'o lase în urmă.

— Să ne întoarcem la hotel, spuse Dick.

— Să facem puțină mișcare. Nu sunt de loc grăbită să mă întorc la hotel pentru că-mi face rău femeia aceea svârcolindu-se de suferință.

Dick nu răspunse. În momentul acela părea că uitase de prezența frumoasei fete.

— La ce te gândești? întrebă Floriana, sprijinindu-se de brațul tânărului.

— Mă gândesc la boala necunoscută a guvernantei. Doctorul Dody este un adevărat savant. Și dânsul mărturisește sincer că nu mai înțelege nimica.

— D-ta speră că va reuși?

— Nu cred. Dar afacerea aceasta mă neliniștește grozav, și din alte puncte de vedere.

— Așa dar ai vre-o teamă?

— Da, mă tem; și mă tem mai mult din cauza d-tale... N'aș putea spune a-nume de ce mă tem. Sunt fără îndoială consecințele vieții mele de detectiv. Necunoscutul îmi apare totdeauna ca un dușman.

— Așa, dar boala sărmane mele guvernante...

— Nu e chiar boala în sine, îl întrerupse detectivul, dar cauza acestei boli, care scapă mijloacelor de percepere ale inteligenței noastre. Doctorul Dody mi-a mărturisit că în zadar își trudește creierul. De când a fost chemat la patul guvernantei d-tale, omul acesta n'a mai închis ochii. Își petrece nopțile răscolindu-și biblioteca, răsfoind prin volume uitate, căutând ceva, un indiciu cât de mic, care să-l poată duce pe adevărata cale. Dar n'a găsit absolut nimic.

— Ce altă concluzie am putea trage de aici, de cât doar aceea că cunoștințele omenești sunt foarte mărginite?..

— Și dacă e la mijloc vre-o armă nouă a unei mâini criminale? răspunse detectivul. Dacă e vre-o armă care lovește în așa fel, în cât nici chiar medicul cel mai abil să nu-i poată descoperi urmele?

— Cum, întrebă Floriana aproape în șoapte, d-ta, care la început te-ai ridicat contra ideii unei otrăvirii, admiti acum...

— Da, admit că poate să fie la mijloc o crimă, o crimă inexplicabilă.

— Dar în ce scop?... Altă dată îmi spuneai că interesul dușmanilor noștri era să ne lase să trăim; acum ți-ai schimbat părerea?

Dick clătină din cap cu tristețe.

— Sunt o serie de fapte, cari în cele din urmă, dacă nu voi reuși să le descoper firul conducător, mă vor înnebuni.

„D-na Patorne moare din pricina unei boli care nu se află catalogată în cărțile de medicină. Birtașul Firino dispăre, fără să ne înștiințeze, și fără să ne fi furat ceva. Prin urmare, este evident că a fost plătit de alții.

D-ra Floriana se înfioră. Vede bine, simțea tot adevărul vorbelor lui Dick Fann.

— Și cine ar putea fi acei alții? continuă, detectivul. De astă-dată trebuie să-mi mărturisesc neputința; nu văd, nu ghicesc. Pentru prima oară în viața mea mă aflu în fața unui zid de întuneric așa de puternic.

Și toată ființa mea este îndurerată din această pricină. Moralmente sunt sigur că mă aflu în fața unei crime, și nu pot vedea cine este autorul.

„Dacă aș fi fost numai eu singur în cauză, ușor mi-ar fi venit să-l acuz pe Larmette; dar așa trebuia să fim cu toții atinși. Numai o întâmplare a făcut ca singura victimă să fie biata Patorne. Înțeleg să fiu distrus eu; asta înseamnă pentru Larmette un dușman mai puțin în calea sa. Dar să te lovească pe d-ta!... Să lucreze el însuși contra propriilor sale interese?

— Nu cum-va ai descoperit urma tălui meu? întrebă Floriana cu timiditate.

— Nu!... Și chiar dacă ar fi așa, ar ucide dânsii pe singurul om care cunoaște locul de ascunzătoare al corindanelor?

— Dar oare însuși acest loc de ascunzătoare, nu poate fi descoperit, printr-o trădare, sau printr'un cuvânt revelator, scăpat când-va?...

— Nu, nici lucrul acesta nu s'a putut întâmpla. D. Defrau n'a incredințat nimănui secretul ascunzătorii. Pe carnetul său, cinci sau șase cifre, lipsite de orî-ce înțeles pentru orî-care altul, au fost scrise acolo numai pentru ca să se servească în cazul unei lipse de memorie. Larmette n'ar putea reuși nici o dată să descopere acest loc de ascunzătoare.

— Atunci?

— Aici e marea întrebare pe care mi-o pun mereu, fără să pot găsi un răspuns.

Apoi strângând pumnii și exaltându-se, —dînsul care era de obicei totdeauna așa de liniștit:

— Mi-e teamă. Nici odată n'am avut încredere decât în puterea raționamentului. Ei bine acum am ajuns să alerg cu imaginația peste câmpii, să am încredere în presimțiri.

Și, cu un răs nervos, adăugă:

— Și ce alta sunt presimțirile, dacă nu niște visuri ale spiritului nevrotizat? Pământul Alaskei îmi arde picioarele. Aș vrea să fugim cât mai departe, pentru că aici *vișez* în fie-care zi că ne apropiem de o primejdie imensă, pe care n'o pot nici defini, nici prevedea. E falimentul rațiunei.

În zadar se încercă Floriana să'l liniștească cu vorbe dulci.

Dick Fann era de astădată cu totul dezorientat.

Părea că nici nu înțelege decât curaj avea nevoe Floriana pentru ca să încerce a'l liniști astfel.

Și pe când, tăcuți amândoi, se pregăteau să se întoarcă la hotel, văzură pe cineva alergându-le întru întâmpinare.

Era Jean.

Ștrengarul se opri în fața lor și cu vocea tremurătoare le spuse aceste trei cuvinte:

— D-na Patorne a murit.

(Va urma)

Peștera zeiței Calypso

Peștera acestei zeițe era de a curmezișul unei coline; de acolo se zărea marea, câte odată clară și lucie ca ghița, câte odată furioasă și pornită, grozav contra stâncilor de cari se sfărâma în gemete, înălțându-și valurile ca niște munți.

Dintr'un alt colț se vedea un rău în mijlocul căruia se formaseră insule mărginite de tei înfloriți, și de înaltul plo-pilor cari își întindeau superbe lor coronamente până în nori.

Multe canale care forma insule păreau că se împreună în câmpie. Unele rostogoleau cu repeziciune apele lor clare, altele aveau o apă pacinică și stătătoare, altele reveneau în matca lor prin lungi ocoliri pentru a-și revedea obârșia și păreau că nu pot părăsi aceste țărături fermecate. În depărtare se zăreau colinele și munții, pierzându-se din norii a căror înfățișare bizară se forma un orizont după pofta inimii, pentru plăcerea ochiului. Munții vecini erau acoperiți de vițe verzi cari spânzurau în ghirlade, struguri strălucitoare ca purpura neputându-se ascunde sub frunze, și vița era coplesită, smochinul, măslinul, rodiul și mulți alți apomi cari acopereau câmpia îi dădea acesteia înfățișarea unei grădini mari și frumoase...

Trad. de C. Dobr.

(din Chateaubriand).

Un om ciudat

Dacă până acum v'am spus lucruri închipuite, de data aceasta o să vă descriu unul adevărat, de și nu e mai puțin ciudat. E vorba de un om, sau mai bine de un fenomen al naturii.

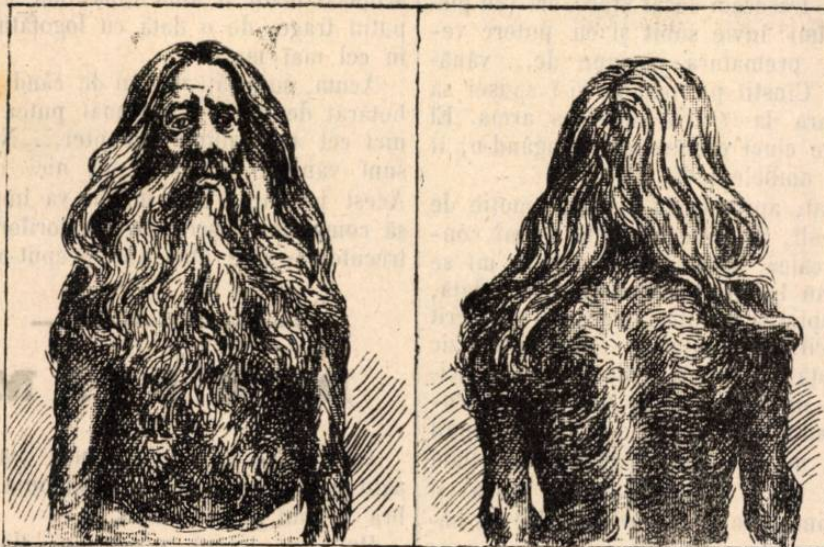
Intr-o zi profesorul Laskowsky din Ge-

dătenia lui n'ar fi mare dacă ar consta numai în părul său.

S'a'u mai văzut și alte cazuri de acestea. Dar acelea prezintă toate, unele simptome caracteristice.

Rham-A-Sama nu prezintă nici unul din aceste simptome.

După felul lui de a fi și de a se purta, specialiștii au declarat că el e un caz

Rham-A-Sama

neva arată elevilor săi un om acoperit pe păr, ca un urs.

Rham-A Sama, așa se numește omul-fenomen, avea partea superioară a trupului acoperită de un păr lung ca de 12 centimetri. Părul capului îi era lung de 40 cm., aproape o jumătate de metru. De alt-fel avea fața regulată și nu era de loc în stare de idioție. Dar ciu-

curios de atavism : că el e o rămășiță de om primitiv.

Dar atunci unde e asemănarea lui cu maimuța ?

— Mare Darwin, până acum te-ai combătut vorbele, acum încep și faptele să-ți să-ți răstoarne teoria ! Dar privind adânc caracterul omenesc, ți-se poate da dreptate, Darwin...

D. Iac.

Din vânătorile mele

Eu (să nu mă acuzați de egotism pe nedrept, căci nu's «actor»,—dar... fiind vorba de mine...) eu—după cum imi voi lua curajul—«inima 'n dinți», zice românul—să vă spun,—până ieri, de când am hotărîrea atât de nobilă de a-mi descrie cinstit (lucru pe cât de rar, pe atât—și din această pricină—de greu) toate vânătorile întreprinse,—eu am fost, zic, unul din pușinii vânători cu totul precoce, dar de-o ingeniozitate...—mă rog !

Primul glonte (de pistol) l-am tras, într-una din cele mai surăzătoare dimineți ale primăverii mele a șaptea, într-o scândură măzgălită cu cărbune și fixată în două pomii din grădina noastră cea mare.

Nu vă mai descriu emoția unică prin care am trecut, tremuratură mâinilor și năvala de gânduri noi și confuze, în minte, din neuitata clipă în care am întins brațul, cu arma strâns ținută de cele cinci degete mititele ale mâinei drepte,

închizând ochiul stâng și țintind cu cel drept punctul mare, negru, făcut între mai multe cercuri de cărbune ! Mi-ar fi și foarte greu, dacă nu chiar imposibil. Două amănunte mai ușor de împărtășit ar fi : 1) în prima secundă a «ochirei» mele hazlii, când eu întreg eram numai la și pentru un punct mărișor, negru, și când arătătorul meu apăsă trăgaciul imi veni să cad, să mă rostogolesc în jos, pe coasta accidentată a grădinei, neoprin-du-mă decât tocmai în... mijlocul Pământului ; 2) detunătura armei, produsă de... mine mi s'a părut—sfășitul lumii !

În după-amiază aceleaze zile vrând să repet «tragerea» în semnul pe care l'evitasem de dimineață (primul glonte lovind într-o cracă a pomului, la un metru de-asupra «țintei») am plecat din nou în grădina mare, luând de data aceasta trei gloanțe. «Cu inima cât un purice» luați toate precauțiunile : să nu fiu zărit

de nimeni, să încarc bine arma și să... nămeresc punctul negru.

Ajuns în grădină, peste câte-va minute eram cu arma la ochi. Cu mai puțină emoție și spaimă trăsese primul glonte pus în țevă și mă căsneam—după ce răsuflesem câte-va minute, să introduc al doilea glonte. Căci nici cel dinaintea lui—ca și *întâiul*—nu binevoise să șteargă punctul negru, ba ceva mai mult, nici scândura n'o atinsese. În clipa când ochii din nou ținta, auzii niște pași repezi dinspre poartă și când întorsei capul,—ee să vezi ! Papă venea tiptil, cu fruntea încrețită, încruntat și pornit ne-voe mare... Lăsați arma jos și l rugați să mă ierte. El însă mă luă de urechi și mi le mângăie puțin, iar apoi mă duse în pavilionul din fundul grădinei unde mă închise «pe trei zile».

Grava abatere însă n'a fost prea rău pedepsită. Spre seară mi se dădu libertatea prin o nouă admonestare... teoretică de data aceasta. După câte-va zile, constatând că posed calități de vânător (!) și având—mai cu seamă—dorința cea mai mare : de-a trage cu o arma de foc și de-a nemeri, mă rugați frumos de Alexandru, fratele meu mai mare, să mă învețe. El, care era un bun și pasionat vânător, mă luă 'n derizie ; dar în aceeași seară, găsind probabil ceva haz în velleitatea mea de vânător în fașe, imi spuse că de-a doua zi voi primi dela el lecții practice și teoretice de... tragere la semn.

Timp de aproape o lună, în fiecare dimineață plecam cu Alex. în grădina noastră cea mare și acolo, în fața unui carton mare patrat și frumos și regulat măzgălit cu cerneală, învățați eu cum se încarcă o armă cu glonte, cum se ține, cum se ocheste și cum se trage cu ea. Am tras poate opt-zece de focuri în cartonul acela mare care mi-a rămas imobil—acelaș—clar zugrăvit în aduce-rea aminte, plumburi din cari nu au atins ținta (cartonul adică) de cât mai puțin de a treia parte. După o lună și jumătate iusă am tras într-o singură dimineață opt gloanțe din cari cinci au lovit cartonul aproape de centru. A fost—după cum vă puteți prea bine imagina—o sărbătoare pentru mine, întreagă ziua aceea. Papă, care dezavuase de la început noua-mi «învățătură» și era nemulțumit și din pricină că Alex. mă ajutase s'o capăt, fu în acea zi mult mai transigent și făgădui să mă supue unui examen într-una diu diminețile ce urma să vie. Examenul acesta oficial fu trecut cu foarte mult succes. Papă era încântat, aproape. Și, spre a dovedi satisfacția egoismului său, imi spuse că peste vre un an doi poate mă va învăța să trag și cu o pușcă.

Această perspectivă mă făcu să gândesc tot mai mult la un foc de pușcă tras de mine ; și cele două «foc central» din atriumul casei noastre începură să mi joace pe dinaintea ochilor ispitin-

du-mă cu o putere de nebiruit. Eram, ce e drept, un copil sfios și bun, dar... începeam să fiu dominat de o pasiune: scuza multelor mele «abateri» printre cari în cel dintâi rând apare o pușcă frumoasă cu două țevi luată pe fură în toamna aceluiaș an din panoplia pusă în atrium și dusă în grădina cea mare, împreună cu două cartușe.

În vară, când puștile fură întrebuințate mai des de Alex., îi făcui rugămintea frățiorului să mă învețe, adică să trag știam eu, dar să mă lase să slobod o încărcătură de alică — măcar într'un stol de vrăbii!..

Fui refuzat în cel mai categoric mod. Ideea, dorința mare de a trage un foc obsedându-mă și mai mult, ajunsei la un moment dat, peste vre-o lună, să cuget la cele mai nostime stratageme prin cari aş putea să-mi împlinesc marea dorință, să-mi satisfac pasiunea nouă și mare ce mă stăpânea.

În fine, ziua aceea — însemnată în viața mea — în care trăsei două focuri de pușcă, sosi. Papă plecase cu Alex. la Sibiu unde trebuia să-l instaleze în școala militară de cadeți; nu venea de cât a doua zi. Pe furiș, acoperind panoplia cu pânza ei ast-fel în cât să nu se observe nici o lipsă, eșii dis de dimineață cu pușca încotoșmănită în donă guzete mari așa în cât nu se putea ști că duc chiar o pușcă.

Ajunși în grădina căutai stolul de vrăbii timp de vre-o jumătate de oră prin toată grădina; nu-l descoperii însă. Văzând că visul meu, păsările în cari vream să trag, e irealizabil și explicându-mi că vrăbiile au desigur presimțire dezvoltată, așezai din nou vechea scândură — de data asta jos la baza pomilor pe cari era fixat cartonul. Frânsei pușca și introdusei ambele cartușe. O nouă emoție — mai mare, însă mai puțin violentă, o altă spaimă și arătătorul drepteii mâinii se apăsă în neștire pe cocoș. O detunătură îndoită (apăsasem pe ambii trăgaci) formidabilă, un nor de fum, ecou dublu, și mai îngrozitor, — un tot vag, — și mă trezii — (nu știu dacă era tocmai o jumătate de oră de când trăsesem) mă trezii întins lângă o moviliță de trifoi; ca la un metru și jumătate de unde ochisem... — și uitându-mă năuc în lături nu văzui... pușca! — Era la vre-o cinci metri depărtare. — Ce fusese? Eu care nu mai trăsesem, nu știam nici că trebuie să ai o anumită forță și poziție, să îți într'un fel anumit pușca la ochi, — nimic nu știam. Trăsesem și pușca ținută foarte liberă în mâini se smucise la apăsarea greșită pe ambii trăgaci, mă izbise cu patul ei în zigomaticul drept, eu mă răsturnasem amețit, iar ea se duse la o distanță de câțiva metri. Nu trebuie să vă mai spuie că uitându-mă peste un ceas nu găsi mică urmă de alică în scândură...

— Peste nouă ani de zile și 'n altă țară (uitasem să spun, am copilărit în

Brașov) pusei mâna pe pușcă, a doua oară și avui... succes!

Să vă povestesc deci primul meu succes de vânător:

Venise de vre-o săptămână la o rudă a mea în jud. Vlașca, unde are o moșioară pe Argeș. Într'una din zile, eșind pe câmp, la Argeși, spre a mă scălda, întâlnii un pândar cu o pușcă în mână... Atunci, după zece ani aproape în cari nu mai trăsesem decât arare ori (cu pistolul), îmi învie subit și cu putere vechea și prematura pasiune de... vânător. — Cinstii pe pândar și-i spusei să vie seara la Curte să 'și ia arma. El îmi dete cinci cartușe și, frângând-o, îi încărcă ambele țevi.

O luai, aproape cu aceeași emoție de demult, în mâna dreaptă, și'mi continuai calea spre Argeș. Ochiul 'mă se 'nvârtea însă în toate părțile. De-odată, în apropierea malului Argeșului acoperit de sălcii, o coțofană, — țărani-i zic „stăncuță“ — se apropia 'n sbor obicinuit de una din sălcile mai înaltă. Pușei imediat pușca la ochi, o înțepeni bine în mâini și de umăr (acum știam intuitiv cum trebuie ținută o pușcă) și ochii bine bine și — *buuu!* Câte-va bătaii foarte domoale din aripă și — spre surprinderea mea extremă, coțofana se prăbuși din sbor între sălcile de pe mal, pricinuindu-mi prin aceasta o bucurie exaltată și... absurdă. Mă repezii printre buruieni și tufe și găsind-o, uitai de bae, de tot și, cu ea în mână, ca un trofeu de război, mă îndreptai grăbit spre sat. În drum întâlnii un grup de țărani cari rămaseră uimiți de fapta mea și'mi spuseră că ei pândeau de câte-va zile să omoare o coțofană — trebuindu-le ca o doctorie băbească — și nu mai izbutiseră, fiind greu de nimerit. Incântat și mai mult, de admirația țărănilor, cu amorul propriu — foarte măgulit, — de și îmi părea nespun de rău, le-o dădui însă, căci mă simțeam obligat să le răsplătesc... lingșurile.

Plecă foarte curând din Vlașca, în Ialomița, și pus pentru moment în neputință de a vâna, pasiunea ce mă cuprinsese iar, și mai cu putere, creștea tot mai mult.

Ast-fel când ajunsei a treia zi lângă râul Ialomița, la un arendaș care 'mă era unchi, primul gând îmi fu la o pușcă — ori cum ar fi fost — prin care să-mi împlinesc pofta nestăpănită de a vâna. O găsi curând, fiindcă unchiul meu avea vre o cinci.

Și eu eram... băiat mare.

Cu pușca aceea care, mi-a fost dăruită de unchiu și pe care o am încă, am făcut isprăvi mari, nevisate. În cele două luni din cea dintâi vară petrecută în județul Ialomița, am împușcat peste o duzină de prepelițe, trei iepuri, două turturele, un cocoș sălbatec, un cocor și păsări mai mici în vie. În a doua vară, timp de o lună jumătate am făcut

și mai multe... victime, printre cari se afla și un lup. — Brr! Când mi-aduc aminte de noaptea petrecută într'un lămiș de pădure, cu ochii ținți pe marginea Ialomiței, unde găsisem urme proaspete de lup și unde trebuia să se adape și în noaptea aceea măcar un lup, mă înfior!.. Trei ceasuri am așteptat.

Și când am văzut siluetele a patru lupi apropiindu-se de rău, un vâl mi-a acoperit ochii și abia după cinci secunde putui trage, de o dată cu logofătul Ion, în cel mai mare.

Acum, sunt câțiva ani de când m'am hotărât definitiv, n'aș mai putea ucide nici cel mai infim coleopter... Nu mai sunt vânător și n'o să fiu nici odată! Acest principiu însă nu mă va împedica să completez descrierea vânătorilor mele trecute pe care abia am început-o.

FI.

DIN SIAM

Acum două ani trecând prin Siam am avut ocazia să asist la ceremonia funebă a unui prinț siamez.

După ce trecui cu căruța, timp de câte-va ore, prin plantațiunile de trestie de zahăr și prin locuri mocirloase, ajunsei în fine la Bangkok.

Un funcționar englez îmi spuse că în ziua aceea se va face arderea corpului alteței sale principele Somdetch-Chowsa-Mahomala-Koan-Phra-Banrap-Parapas-Panraridr-Khulalokunu.

Pe platforma palatului se postaseră o mulțime de soldați indigeni sub un imens polog aurit sub care era un vas de aur unde trebuiau puse rămășițele său mai bine zis cenușa prințului.

Intrarea era păzită de doi bonzi bu-diști, iar în mijloc vorbeau vre-o zece artiști siamezi despre virtuțile decedatului. Mai la o parte se așezau vre-o 20 de bonzi bătând cadențat în tam-tamurile lor.

La ora 3 sosi regele Siamului pentru a asista la ceremonia funebă. El era urmat de numeroși soldați și ofițeri.

În sunete de surle și trompete, regele intră în pavilionul cel mare unde porunci să se facă un rug.

Rugul fu făcut la moment și cadavrul prințului fu așezat de-asupra lui; regele aprinse rugul plecându-se înaintea coșciugului.

După ce cadavrul fu prefăcut în cenușe, aceasta fu pusă într'un vas de aur. Regele stătea la o parte înconjurat de prinți; mai departe stăteau marii demnitari, ofițerii și străinii printre cari eram și eu. Acum trebuia să se facă un fel de loterie adică fiecare din cei prezenți moșteneau ceva din averea prințului. Regele desfăcu un sac mare în care erau lămâi și le aruncă în mulțime. Lumea se înghioldea, se imbrâncea pentru a prinde fiecare o lămâie. Luai și eu

una și văzu pe dansa o tăcutură. O tăia și găsi în interiorul ei un tikal, adică o monetă siameză (egală cu 3 lei).

— Este averea mortului în bani, care se obișnuiește să se împartă mulțimei, imi zise un domn—după toate aparențele francez.

În timpul acesta, regele desfăcea alt sac în care erau niște nuci pe cari le aruncă de asemenea mulțimei.

Nucile cuprindeau hârtiute pe cari erau notate numere, era deci un fel de tombolă. Fiecare venea cu numărul său și primea un obiect pe care era același număr.

Astfel toate lucrurile prințului fură împărțite și cât mă privește pe mine câștigai o lulea veche. Un domn englez de lângă mine câștigă un inel cu 5 briliante, o doamnă, luxos îmbrăcată, câștigă o vestă veche și murdară și însuși regele câștigă o pereche de ciorapi.

În sunetul trompetelor regele și suita sa plecă și ceremonia funebă, atât de bizară prier ciudațeniile ei, se sfârși.

W. Ratz.

NOTE ȘTIINȚIFICE

POPULAȚIA PLANETELOR

Știința e foarte prudentă în ceea-ce privește populația Universului. Ea respinge întru totul ori-ce ipoteză, ori cât de atrăgătoare ar fi aceasta. Totuși nu e mai mult de o jumătate de veac de când Herschell și însuși Arago credeau că soarele poate să fie locuit. Astăzi știința se mărginește să se asigure, fie prin observații, fie prin judecată, dacă condi-

trivă, e foarte probabil să fie locuită ca și Pământul. Atmosfera ei e bogată în vaporii de apă; animale și plante pot să se nască și să se dezvolte. Dar condițiunile fizice ale planetei Marte fiind cu totul diferite de cele ale mediului în care trăim noi, vietățile ei trebuie să fie și ele altele decât cele de pe pământ.

Locuitori de pe Saturn

Dar dacă știința respinge ipotezele asupra populației a planete lor, imaginația noastră nu s'a ținut legată de știință. Ea a creat oameni în planete și nu numai că i-a creat, dar chiar i-a înfățișat cum ar putea să fie.

Așa un francez, Fontenelle, spune că în planeta Mercur sunt oameni, dar toți sunt... nebuni! Frumoasă lume! Credeam că numai pe pământ sunt nebuni! —O, poete, nu mai cânta în versurile tale stelele de aur de pe cer. N'auzi că multe sunt locuite de nebuni?

Alt autor fantazist ne înfățișează astfel pe locuitorii din Mercur:

„Oamenii din Mercur sunt mai mici

Locuitori de pe Mercur

țiunile necesare pentru întreținerea vieții se găsesc sau nu pe suprafața unei planete și să constate la ce grad de evoluție a putut să ajungă lumea pe care o examinează.

Cu chipul acesta s'a ajuns la concluzia că Luna, neavând nici apă, nici aer, e foarte posibil să fie cu totul pustie, ca un cadavru ciudat rostogolindu-se în prejurul nostru. Planeta Marte, din po-

Locuitori de pe Jupiter

la stat decât noi. Ei sunt ca acele gândiri fermecate pe care ni le facem asupra zefirului și a ielelor. Poporul acesta întreg are aripi, de cari se slujește cu o grație și o agilitate minunăta.

Un englez Humphry Davy reprezintă pe locuitorii din Saturn ca pe niște uriași, plutind printre nori cu ajutorul a șase membre. Aceștia de sigur că nu mai au nevoie de aeroplane și baloane cu cârmă!

Un astronom german Wolf spune că oamenii din Jupiter, Uranus și Neptun ar avea niște ochi uriași; aceasta pentru ca să poată prinde destulă lumină dela soarele prea îndepărtat de ei.

Oamenii-muzici

Totdeauna Wolf spune că i ar fi de o înălțime uriașe; așa cei de pe Jupiter sunt de 5 metri, iar cei de pe Neptun de 57 m.

Om-copac

Mai ciudat, sau mai nebun, de cât toți, dacă voiți, e Nicolas Klimius care în cartea sa „Călătorie în planeta Nazar“ ne vorbește de niște oameni-plante și oameni-muzici, cari îl fac prizonier.

De sigur că nimeni nu crede spusele acestor fantaziști; de alt-fel poate nici ei nu le-au scris cu gândul că oamenii o să-l creadă. Totuși ne place să citim scrierile lor pentru că sunt atât de ciudate și de interesante... E o dovadă de puterea fantaziei!

Și tot puterea fantaziei omenestă a creat cea mai curioasă statistică: Câtă populație e în tot sistemul nostru solar?

Și s'a spus că ar fi 363 miliarde de ființe cari trăesc pe cele opt planete și douăzeci de sateliți ai lor, și pe cele 400 de planete telescopice. În această cifră intră toate vietățile, și oamenii și animalele toate.

... E un proverb, sau mai bine o zicere: „trist, dar adevărat“. Citind cele de mai sus schimbă zicerea în: „frumos dar neadevărat“!

D. Iac.

IN PAMPAS

Era o zi superbă aceea în care iachtul prietenului meu ajunsese în Buenos Ayres. Pe bordul vasului, decorat ca de sărbătoare, era înșirat tot echipagiul pentru a asista la plecarea lui Ienkins, prietenul meu. Opt brațe puternice de mateloți țineau funia cu care era legată șalupa vasului.

După un ultim salut, Ienkins se scobori în șalupă și eu de asemenea. Armele noastre fuseseră puse de mult în șalupă și de aceea, după ce mai scoborâră două mateloți pentru ca să vâslească, plecarăm.

Ajunși la țarm, mateloții plecară salutând respectuoși, iar noi făcurăm semn unui birjar care veni să ne ducă la un hotel. Ne duse la cel mai bun hotel din strada principală.

Am vizitat împreună orașul: piața cea mare, catedrala, fortul și *Bajo*-ul, locul de promenadă al locuitorilor, un fel de Champs Elisées sau Hyde-Parc.

Nu ne fu greu să găsim o călăuză care cunoștea Pampasul și pentru că englezul meu nu era omul care să se gândească și să se rădească, plecarea fu fixată pentru a doua zi.

Trenul mai fluieră odată lung și apoi se opri: eram în orașul Rosario, aproape de Pampas. Ienkins cumpără trei cai și pe la orele 4 dimineața o pornirăm călări. O luarăm mai întâi în susul fluviului Parana pînă unde acesta primește pe Rio Salado, iar de acolo o pornirăm spre S.-E.

Câmpia părea nelocuită de vre-o ființă, numai mici pete arătau prezența turmelor în depărtare. În urma noastră două călăreți veneau în fuga

mare; Ienkins recunoscuse pe unul din ei și îl întâmpină salutându-l. Eu stătusem pe loc; noul sosit era un om înalt și robust, dar a cărui față nu o puteam vedea din cauza marelui borduri a pălăriei ce purta. Insoțitorul său era cu siguranță un „guio“, adică o călăuză. Apropiindu-se toți trei de mine, Ienkins ne zise:

— De sigur că nu vă cunoașteți, deci vă voi recomanda:

— Walter R... și James Broadway.

După ce ne uitaram unul la altul, începurăm să râdem cum n'am răsunnicodată, căci ne cunoșteam de mult; și râdeam cu atât mai mult, cu cât nu ne-am recunoscut.

Potolindu-ni-se puțin râsul, James își puse pălăria pe ceafă astfel ca să i se vadă fața și mă îmbrățișă. Îi povestirăm și lui Ienkins că ne cunoaștem de mult, iar el îmi spuse că fusese coleg de școală cu James. Acum veni rândul lui James să ne povestească cum de s'a rătăcit prin Pampas; și el începu, în felul său, laconic:

— Ei, eu am venit să prind animale pentru menagerie.

Apoi, adresându-se mie:

— Dacă n'aveai concediu, mergeam amândouă; dar și așa e bine că te-am întâlnit, căci sunt sigur că o să-mi ajuti, astfel ca șeful să fie mulțumit.

Aceasta era pentru el o lungă cuvântare, căci de altfel vorbea numai cu „da“ și „nu“.

Spre lămurirea cititorului, trebuie să adaug că pe atunci eram procurator la menageria Hagenbek din Hamburg și James Broadway era un coleg al meu, cu care obișnuiam să călătoresc pentru a prinde animale vii.

Toți cinci, adică noi trei și cele două călăuze, înaintam tot mai mult spre sud est, când apărură la orizont unul din faimoasele forturi argentine, făcut din lemn, înconjurat cu un șanț și vopsit alb, astfel că se vedea dela o depărtare de mai multe mile.

Ne urmarăm calea mai departe și după fiecare 2-3 ore dădeam de câte un conac, numit „ranho“.

În jurul acestor „ranho“-uri pășteau vitele, păzite de vestiți „Gauchos“, acești cavaleri de sânge indiano-spaniol.

Mai departe dădurăm peste patru „gauchos“ jucând cărți și având fiecare pumnalul înfipt în pământ, pentru a străpunge imediat pe acela care ar face înșelătorie la joc.

Vizitarăm o colibă de-a lor, care avea o singură intrare, fără ușă și fereastră, pe care noaptea o astupă cu piei de animale, iar mobilierul e foarte primitiv: un ulcior, un sac cu mâncare, câteva piei în loc de pat și scaun și ca arme lasso-ul, bolele și pumnalul.

Gauchos-ii sunt foarte ospitalieri și de aceea ne rugară să mâncăm cu ei. Să refuzăm, nu puteam, căci aceasta ne-ar fi atras o mare ură din partea lor; de aceea primirăm.

După ce mâncarăm, azistarăm la prinderea cailor neînvățați. Pentru aceasta patru gauchos își luară bolele și lasso-urile, încălăcând pe patru cai iuți. Ei înconjurară herghelia din patru părți, căutând cu ochii un cal pentru prins. Deodată herghelia o luă la goană și gauchos-ii după ea. Unul din ei aruncă bola; cele trei greutăți de plumb se încolăciră în jurul picioarelor dinapoai ale unui cal tânăr, care căzu tremurând din tot corpul și făcând spume la gură. Ceilalți trei descălicară pentru a ajuta colegului lor. Bola fu desfăcută și calul, care se zbătea cu o furie nebună, fu ținut de nări de sease mâini puternice.

Unul din gauchos-l încălăcă, apucându-l de nări și de coamă. Începu atunci o luptă pe viața și pe moarte între om și cal. Calul fugea nebun de spaimă, căutând să arunce pe călăreț, care la rândul său înfigea unghiile în nări și pintenii în trupul calului, care la urmă fu învins și complet domesticit.

După ce ne luarăm rămas bun de la acești minunați cavaleri, plecarăm.

La o depărtare oare-care se ivi în drumul nostru un nou fort, cu o frumoasă platformă, pe care era arborat drapelul Confederațiunii argentine (alb și albastru) și care e înlocuit printr'unul negru, în caz de pericol.

După amiază ajunserăm la „Estancia del voyagero“, care era un han, sau mai bine zis un fort. Aci hotărîrăm să stăm câteva zile.

Un atac

A doua zi, pe la orele 10, suna telefonul în sala cea mare a estanciei.

— Allò, allò! „estancia del voyagero“, cine e acolo?

— Eu, hangiu!; dar d-ta cine ești?

— Vicente Garcia, fort hibertas; ajutor, ajutor! Atacați Panquelî cam 2000.

— Rezistați, în 10 minute acolo; telefonați și estanciei del Yerbatero.

Câteva comenzi scurte și toți gauchosii erau pe cai. Hotelierul ne recomandă să stăm aci, însă Ienkins luă cuvântul:

— D-ta n'o să poruncești lordului Ienkins, care face ce voește; dar dacă ți-e frică, stai d-ta aci.

Ne pregătirăm de plecare și hangiu se scuza; apoi ne mulțumi că-i vom ajuta și noi la luptă.

Un om anunță că a venit încă o depeșă, de astădată la telegraf. Iată ce primi receptorul:

— Ajutor, ajutor! În cinci minute suntem pierduți.

Iar manipulatorul nostru răspunse: — Rezistați, rezistați! Suntem gata. Poarta cea mare fu deschisă și întregul grup eși ca un vârtej într'un zbor nebunesc. Ienkins, care nu și pierduse cumpătul, era în fruntea grupului și calul său pur sang nu fusese cumpărat de giaba: își făcea datoria.

În cinci minute eram la locul de atac. Când ne văzură indienii, începură să urle ca niște fiare sălbatice și repeziră asupra noastră. Ce puteam face noi, 50 de oameni, contra 1500—2000?

Ienkins, eu și James făcurăm un ocol pentru a apuca pe Panquell pe la spate, dar nu ne realiza planul, căci caii noștri căzură. Înainte de a putea examina care era cauza, eu primii o lovitură în cap și mă prăbușii la pământ.

Cât timp am stat leșinat, nu știu; știu numai că, deșteptându-mă, capul mi-era greu și urechile îmi văjiau foarte tare. Simții că cineva îmi descleștează dinții și mi introduse în gură rom, apoi iar adormii.

La deșteptare mă simții mult mai bine, mă sculai și apoi mi se dete de mâncare. Capul mi-era legat cu o cârpă îmbibată în otet, ceea ce mă făcu să întreb ce s'a întâmplat cu mine. Hangiul începu:

— Când v'ați depărtat d-voastră trei ca să apucați pe indienii pe la spate, oamenii mei fură înconjurați și legați. Zece indienii au aruncat boile asupra cailor d-voastră și în acelaș moment fiecare ați primit câte o lovitură cu patul puștii. Lordul parase lovitura și împușcase trei adversari, însă ceilalți șapte îl culcară la pământ. Indienii scoaseră atunci urlete de victorie. Însă deodată apărură un grup numeros de gauchos și 200 de soldați republicani, cu două tunuri mici; fu o luptă scurtă, dar crâncenă. Indienii fură învinși și puși pe goană, lăsând în urma lor peste 1000 de morți și răniți.

— Dar d-ta unde erai, îl întreba.

— Lângă zid, dar eram legat.

Acum intră și Ienkins și James în oada, iar în urma lor veniră mai mulți ofițeri. Aflai că eram în fortul «Libertas». Ofițerii ne mulțumiră, apoi ne duserăm cu toții la telegraf. Pe hârtia receptorului se mai putea citi: «Rezistați, rezistați!» Iar noi depeșarăm: «Salvați!»

Două zile după această întâmplare ne aflam cu toții la vânătoare, căci pentru aceasta venise James în Pampas. Am prins o mulțime de specimene de animale în gropi și curse, pe cari le expediarăm în estancie, unde fuseră închise pînă la sosirea cuștilor din Rosario.

Pe platforma estanciei se înlocuise iar steagul negru prin cel alb-albastru.

A doua zi plecarăm cu toții în urările de «călătorie bună» ale hangiu-lui, care nu voi să primească nici o plată.

În dimineața zilei de a treia ajunserăm la Rosario și mai târziu în Buenos Ayres, unde furăm salutați de echipagiul „Fulgerului”. După dorința lui Ienkins, James aduse cuștile cu animale pe bordul iachtului. Ancora fiind ridicată, „Victoria”, tunul cel mic al iachtului, bubui de trei ori și plecarăm.

Nu mai descriu călătoria pe mare, pentru a nu plictisi pe cititor; mă mărginesc numai a spune că după trei săptămâni debarcai la Hamburg, împreună cu James, lăsând lordului adresa mea din Craiova unde aveam de gând să mă duc.

La despărțire, privii mult cu lăuna iachtul ce mi devenise iubit și mult timp văzu pe bordul său o batistă fluturându-mi, pînă ce disparu cu totul.

Wal. Raz.

TREBUINȚELE UNUI CALĂTOR

Fie pe uscat, fie pe apă sau în aer, călătorul de orice vârstă și sex are o mulțime de trebuințe—chiar atunci când e plecat numai pentru câte-va zile din locul lui habitual.

Așa de pildă, într-o călătorie de plăcere la Constantinopol și Egipt, trebuie să ieși tot ceea ce e de prevăzută că nu vei găsi—cel puțin imediat, prin părțile pe cari le vei explora.

Trebuie să ieși, pe lângă un geamantan bine garnisit cu o sumedenie de nimicuri utile, pe lângă îmbrăcăminte potrivită climei acelei părți a Pământului, și numeroase lucruri absolut trebuincioase, pe cari dacă nu le afli dela vreunul care a călătorit pe-acolo și a scris poate sau ți le-a spus verbal, vei da într'un anumit ceas tot ceea ce pozezi numai și numai să le capeți, să le ai tu personal.

La Nord, în Apus, la tropice, pe ocean, la munte, în orice excursii sau la Polul nord și în special în atmosferă, călătorul are trebuință absolută de anumite lucruri—caracteristice și contrarii uneori, fără de cari totdeauna e bine să renunți la călătoria cea mai făgăduitoare de plăceri, de mulțumiri sufletești,—de oarece din lipsa acestor lucruri, fără nici o însemnătate în aparență, nasc desamăgiri dureroase, cauzele atâtor oboseli—psichice mai mult decât fizice, și lipsa aceasta imprimă în viața

nefericitului călător care nu i-a prevăzut importanța și a ignorat-o, pentru multă vreme, o *blazare* a nădejdei omenestii, o tristețe adâncă, alte urmări variază în grad și număr dela un temperament la altul.

Incontestabil însă că cea mai de seamă trebuință a unui călător distins (și în general ori cum ar fi) sunt—banii. Cu bani acela care simte totdeauna dorința vie și mare în sufletul lui, setea nespunsă de *nou*, de necunoscut, indemn perpetuu de a călători, va fi un om fericit,—cu condiția principală, bine înțeles, să fie un om de o inteligență deosebită, *cult*.

După umila mea părere, omul mai înaintat are prin chiar firea lui, înăscută dorința, trebuința de a călători. Și nu mă îndoiesc cătuși de puțin că toți oamenii mari, chiar dacă n'au avut puțința, au avut dorința tot mai mare (aceasta chiar prin faptul că nu întrezăreau puțința) de a hălădui prin toate meleagurile grăunțului cestuia de materie pierdută în nemărginire.

Știm că în mare parte oamenii de știință și toți marii scriitori au călătorit o mare parte din viața lor în toate părțile și împrejurările. Mai știm de asemenea că de câțiva ani în toată Europa și la noi în țară, e un curent sănătos pentru executării științifice și de plăcere în diferite localități frumoase ori istorice.

Vedem că acest curent sănătos și bun e în progres și ne bucurăm.

Dar... ca să nu ne depărtăm de subiectul ce ni l'am propus, relativ la trebuințele călătorului,—pentru orice călătorie fie ea și mai neînsemnată (în aparență), trebuie să nu duci nici o lipsă, trebuie să ai adică tot ceea ce se numește o utilitate nediscutabilă: bani, *sănătate*, cultură, simțiminte distinse și altele multe.

Flint.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica orice articole interesante prin vitoare la călătorii sau vânătoare, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

Moda în Hertegovina

Mantaua de plimbare a unei cuco-
nite căreia nu i se mai văd—imbra-
cată—decât mâinile și gura.

DIVERSE

Excentricități. — Ducele de Sutherland a trimis mai ani trecuți 8 câini de ai săi cari sufereau de podagra, la băile Treport pentru cură. Direcțiunea băilor era nedumerită: „cum să-i înscrie pe acești pacienți cu patru picioare”? În fine a găsit mijlocul, și a scris astfel în lista pacienților: Killa, Bianca, Bob, Florida, Bill, etc., câinii Ex. S. Duce-lui de Sutherland împreună cu suita și servitorimea. Pentru câini s'a făcut o cabină frumoasă pentru că nu era posibil să-i lase să se scalde împreună cu ceilalți pacienți, mai cu seamă că acești bolnavi cu patru picioare nu puteau să poarte costum de baie!!

W. R.

Bacșișurile milionarilor. — Un băiat de restaurant din New-York a făcut confidențele sale unuia din confrății din Statele-Unite despre generozitatea bogăților clienți cari frecventează stabilimentul. El povestește că a servit într-o zi

dejunul lui Mr. John Rockefeller — nu acel care trece a fi cel mai bogat din lume, ci fiul și unicul său moștenitor.

Nota nu se ridică de cât până la doi ludovici și fiul nababului se mulțumi să dea un franc bacșiș.

Această informație pare să fie exactă, căci însuși Rockefeller cu toate cele trei miliarde ale lui este un harpagon. Altfel e însă cazul lui Mr. Andrew Carnegie, generosul filantrop. Acesta a dat de mai multe ori ca bacșiș un „fifty” adică un bilet de 250 de lei! Cât despre Mr. I. Pierpont Morgan, „regele finanței din Lumea nouă”, el are obiceiul de a zice băiatului să-și păstreze banii ce au rămas diu bancnota dată. Și câte odată i se întâmplă să-i rămăie câte-va sute de de franci!

L. KI.

Moștenitoare bogată. — Ultima în creștere pe lista rangurilor moștenitoarelor bogate în New-York este Miss Catherine Bradley Bigelow, o fetiță de zece ani. Conform testamentului bunicii sale, d-na Ellen Hennessy, moștenește o avere, care e evaluată la 24 milioane coroane. Va pierde însă această moștenire, dacă vre-odată va călători fără însoțirea unei fete sau a unei dame de companie cu

bună educație, sau dacă s'o mărita după un bărbat divorțat sau actor.

Femeea-pachet poștal. — În Liverpool s'a văzut un impiecat poștal ducând pe strade în cărucioara lui poștală o femeie bătrână. Se părea că e paralizată de picioare. Bietul funcționar foarte impresionat de aceasta, a luat o bucată de drum pe femei cu sine. Astfel publicul a putut vedea satisfăcut pe bătrâna femeie șezând în căruța de serviciu tocmai la locul unde era inscripția: „Poșta cu pachete”.

Sfârșitul cozii în China. — Când dinastia Mandschu a venit la Domnie, au trebuit chinezii să lase să le crească coada. Acuma, după cum spune o gazetă englezească, trebuie ca vremea cozii să ia sfârșit, după multe secole. Guvernul a hotărât dispariția cozii. El nu vrea adică cu o singură tăetură să taie toate cozile, ci măsura trebuie introdusă cât mai lent posibil. Va începe cu militari, pe urmă studenții, poliția, în cele din urmă funcționarii statului și așa mai departe. Când s'a introdus, coada a fost considerată ca o umilintă, și miș de chinezi și-au datorit moartea purtării acesteia

D. A. C.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

La masă îmi povesti cum își petrecuse ziua pe insulă și cum cumpărase toate felurile de fructe cu intenția de a mi le aduce și a mi le da cu propria ei mână.

Când își aminti de primejdia prin care trecuse ochii i se umplură din nou de lacrimi și apropiindu-se mai mult de mine îmi șopti:

— Estrela nu uită: vei vedea prietenul meu că Estrela nu uită niciodată.

Senor Catapanos se apropie de mine și 'mi mulțumi în termeni foarte măsurăți.

Aveam impresia că omul acesta nu își prea iubește copila. S'ar fi putut să mă înșel, s'ar fi putut ca omul acesta să fie unul din acele temperamentele reci și puțin spontane cari nu-și trădează nici odată emoțiunile.

Dar în fața acelei împrejurări, când fică-sa scăpase printr-o minune aproape din gura unui rechin gata s'o devoreze — în fața acestui maximum de groază care ar fi topit și un ghețar, — se putea oare ca un părinte să rămăie nepăsător, și să vorbească cu fraze măsurate?

Am rămas cu ideia că bogatul mexican era un om fără inimă.

Eram acum aproape de sfârșitul călătoriei.

Vasul făcuse obișnuitul popas la Havana, în acel port minunat, cu căsuțe zugrăvite în culori răzătoare, cu parcuri verzi și cu cea mai bogată vegetație din lume.

Catapanos se duse să se plimbe prin port, dar de astă dată Estrela nu mai voise să-l întovărășească. Il rugă numai să-i aducă fructe și bomboane dându-i o listă foarte lungă.

Havana este renumită pentru bomboanele și țigările sale.

Estrela rămase cu mine. De un timp mi se părea că o văd oare-cum mai tristă; surâsul ei discret trăda melancolia.

Cum nu mai puteam alerger ca mai înainte din pricina picorului am stat mult de vorbă împreună.

Printre altele i-am povestit și prietenia mea pentru aventuriera Regina. N'aș putea spune lămurit de ce am făcut lucrul acesta; dar cred că m'am supus unei nevoi imperioase de a pronunța numele Reginei, de a vorbi despre privirea ei, despre părul ei blond, despre ființa ei întreagă așa de bizară și așa de dulce.

Sunt momente când nimeni nu poate opri graiul inimei.

Estrela a părut foarte interesată de povestirea mea și mi-a pus o mulțime de întrebări, mi-aduc acum aminte unele dintre ele și îmi explic ce se petrecuse în sufletul acelei bune prietene pe care mi-o dase numai întâmplarea călătoriei mele silite la Vera-Cruz.

— Așa dar mai mult decât oricare regret pe dânsa? mă întreba Estrela.

Și eu îi răspundeam:

— Nu o regret decât pe dânsa. Nu mi-ar păsa de nimic dacă aș avea-o lângă mine.

— Ah!...

Exclamația această fu mai mult suspinată; atunci n'am băgat de seamă dar acum îmi amintesc bine.

Apoi Estrela continuă:

— Așa dar cred că ai voi mai bine să trăiești alături de acea aventuriară săracă, decât să devii bogat.

— Ar fi trebuit să-mi dau seamă de rostul acelei întrebări; dar se pare că în clipele acelea, când era vorba despre scumpa mea prietenă facultatea de a raționa lucrurile până în adâncul lor mă părăsise.

— Avere, i-am răspuns, nu este pentru mine decât un cuvânt. Sunt instruit, muncitor și prin urmare voi putea trăi cu destulă ușurință. Și pe tema această i-am ținut un întreg curs de filozofie.

Estrela rămase gânditoare.

— E drept, murmură dânsa, că a fi bogat nu înseamnă întotdeauna a fi și fericit.

O gravitate de cugetător încercat se răspândise pe figura tinerei fete; veselie ei obișnuită părea pierdută într-o ceață îndepărtată.

Ce se petrecea oare în creierul ei?

Nu mai aproape de Vera-Cruz i-am putut cunoaște hotărârea.

Stăteam pe punte și cu un ochian pe care mi-l împrumutase căpitanul, mă sileam să scurtez linia pământului, care era încă destul de îndepărtată.

Priveam orașul mult mai întins de cât cum ar fi reclamat populația sa de abia 30.000 de oameni.

Sub bătaia arzătoare a soarelui din golful Mexic, — acel soare de foc care dă naștere în acest punct curentului Golf-Stream — orașul apărea ca o oază pierdută în mijlocul unei pusti.

Și mult mai departe, în urmă, schițând pe întinderea cerului albastru contururi de aur, se profilau munții pe cari trebuia să-i treci pentru a ajunge în marele platoș central mexican.

— Muntele de colo, care este cel mai înalt, e capul Perota; în acest punct se află hacienda pe care o locuiesc.

Era Estrela.

— Tatăl meu îți va propune să ne întovărășești, continuă dânsa fără să-mi lase timp să răspund. Tatăl meu este un om foarte ospitalier; — să nu-și spuie că ți-am vorbit despre aceasta, dar te rog să respingi propunerea...

— Aceasta este dorința d-tale?

— Da.

Și cu o melancolie pronunțată adăugă:

— Acum o lună aș fi făcut totul pentru ca să te conving să vii cu noi; dar de când mi-ai salvat viața cu prețul vieții d-tale...

I-am adresat o privire întrebătoare. Dânsa și-a dus degetele la buze recomandându-mi tăcerea. Apoi cu un accent pe care nu l-aș putea reda, adăugă:

— Nu e așa că tatăl meu nu va afla nici odată convorbirea aceasta?... Poate părăsi cine va cu mai multă ușurință Vera-Cruz de cât hacienda Perota.

Și fugi lăsându-mă uimit.

Ce însemnau ultimele ei cuvinte? Fără îndoială că ținta mea nu putea fi alta decât să părăsesc cât mai repede Mexicul pentru a mă întoarce în Franța. Dar cum se făcea că Estrela, care n'avea de unde să-mi cunoască planurile îmi dădea un sfat așa de conform cu logica situației mele?

Pe când mă gândeam la toate acestea, senor Catapanos se apropie de mine și cu multă amabilitate îmi propuse să-l întovărășesc.

— Aș fi încântat îmi spunea dânsul dacă aș putea contribui cu ceva să ușurez aclimatizarea d-tale în Mexic.

Un moment am stat la îndoială, îmi era teamă să rămân din nou singur. Dar îmi amintii de vorbele Estrelei, și răspunsei cu aceeași politețe:

— Rudele mele, domnule, au hotărât că trebuie să mă opresc la Vera-Cruz, în hotelul Diligencias. Și eu am datoria să mă supun. Vă rog să credeți că sunt foarte întristat, dar nu pot primi.

Senor Catapanos îmi aruncă o privire pătrunzătoare; apoi cu obișnuita-i nepăsare îmi răspunse:

— Nu pot decât să aprob frumoasele d-tale sentimente. Amintește-ți însă că dacă vre-o dată vei voi să mă vizitezi va fi destul să-mi trimiți câte-va rânduri, pentru ca să te pot aștepta cu trăsura în stația Jalapa.

Cu aceste cuvinte se despărți de mine după ce îmi strânse mai întâi mâna cu putere.

Rămas singur mă simții cuprins de o neliniște vagă.

Aveam presimțirea că sunt centrul unei intrigi pe care nu o puteam lămurii.

Fermierul mexican voise să mă atragă pe proprietățile sale; Estrela mă rugase să nu l urmez.

Nu mă puteam îndoii că binele era de partea Estrelei.

Oare fata aceasta împreună cu tatăl ei, cunoșteau situația mea socială; știați dânsii că eram persecutat, exilat, urmărit de numeroși dușmani?

Vasul ancoră în port. Senor Catapanos și fca sa veni să-și ia rămas bun de la mine.

Estrela îmi sări de gât și mă îmbrățișă cu căldură șoptindu-mi la ureche:

— Estrela nu va uita niciodată.

În clipa următoare căpitanul se apropie de mine.

Îmi prezentă un individ îmbrăcat într'un costum curios. Era reprezentantul hotelului Diligencias.

— Am voit să mă achit până la capăt de angajamentul pe care l'am luat. Nu e așa că te vei duce cu omul acesta la hotel?

— Fără îndoială.

Căpitanul păru foarte mulțumit de răspunsul meu.

— Pentru mine totul este să-mi fac datoria, adăugă dânsul; pe urmă ești liber să faci ce vrei.

M'am despărțit de navigatorul mexican în termeni foarte prietenoși; cred că omul acesta nutrea pentru mine o simpatie adevărată.

Câte-va momente după aceea eram pe chei însoțit de călăuza pe care mi-o dase căpitanul.

— Senor îmi zise servitorul hotelului Diligencias, vă înștiințez că mă numesc Monico și că sunt la ordinele excelenței voastre.

— Ei bine, Monico, să iuțim pasul; aș vrea să ajung mai repede la hotel și să mă izolez în camera mea.

— O, Santa Guadelupa! întreg apartamentul No. 1 este la dispoziția excelenței voastre; a fost reținut printr-o cablogramă specială.

— Ah!

— Atât am putut răspunde. Un apartament special pentru un călător n'avea nici un fel de bagaj, care n'avea nici bani și nici o legătură în ținut.

Ca într-o fulgerare mi-am întrevăzut toată situația. Dacă misterioșii mei persecutori nu avuseseră grija să plătească pentru mine, avea să mi se însceneze fără îndoială un proces de escrocherie.

Un moment mi-a venit ideea să fug, dar m'am gândit că oamenii aceia mă puteau opri și atunci situația îmi devenea și mai grea.

Tot gândindu-mă la modul cum aș putea scăpa din încurcătură, mi-am adus aminte de consulul patriei mele.

Mă voi duce la dânsul și îi voi cere să mă repatrieze.

Fără îndoială că în Franța aveam să o regăsesc în același timp și pe Regina și apoi acolo eram în țara mea.

Ușurat de aceste gânduri am pătruns sub boltă.

Patronul păru oare-cum surprins de această întrebare.

Era un om de vre-o patruzeci de ani, care de și vorbea destul de bine limba spaniolă; își trăda însă îndată origina, prin puternicu-i accent italian.

— Este obiceiul, senore, imi zise domnul acesta, ca să se achite prețul unei săptămâni, chiar a doua zi după sosirea în hotel. Adică, a doua zi, numai în hotelurile cari au patroni mai delicați; alt-fel se plătește îndată.

Cu un sfert de oră înainte aș fi rămas incurcat în fața acestei cereri. Acuma însă, eram susținut de ideea consulului liberator.

— E un obicei frumos, domnule, am răspuns eu, cu toată seriozitatea. Mă voi conforma în totul regulilor hotelului; vă puteți prezenta nota de plată mâine.

Sprincenele d-lui Eufraasis Morteris — acesta era numele individului, — se încrețiră.

Fără îndoială, liniștea mea îl nemulțumea.

Nu făcu însă nici o observație. Monico se apropie din nou, înclinându-se cu respect:

— Dacă domnul voește să mă urmeze, apartamentul No. 1 este gata să-l primească.

O cameră de dormit, un salon și o sală de baie compuneau apartamentul No. 1; nici odată nu fusesem găzduit într'un asemenea lux.

Nici odată?... Oare nu mai era în creierul meu nici o amintire din acele vremuri îndepărtate când fusesem scăpat dela o moarte sigură de d. Brasset?

Pe vremea aceea eram principe de Valberyl și locuiam, fără îndoială, în vre-un palat luxos.

Bănuiam numai lucrurile acestea; imi spuneam că așa trebuie să fie, dar mintea mea nu păstra nici măcar cea mai vagă amintire.

... În curând însă mi-am adus aminte că trebuia să pun capăt visurilor. Venise momentul acțiunii.

Trebuia să mă prezint neîntârziat la consulatul Franței, care singur putea să mă scape din încurcătură și să mă repatrieze.

În vestibul m'am întâlnit din nou cu patronul hotelului.

— O plimbare prin oraș mă va face să-mi uit lunga călătorie pe mare, îi strigai cu voce tare, trecând pe lângă dînsul.

Monico, care fuma liniștit lângă poartă, se sculă repede și mă întrebă:

— N'are nevoie domnul să-l însoțesc?

— Nu, mulțumesc.

Am mers drept înaintea mea și apoi am apucat pe prima stradă laterală. Când fui sigur că cei dela hotel nu mă mai puteau vedea, am oprit un trecător și l'am rugat să-mi arate încotro se află consulatul Franței.

Omul mi a arătat cu cea mai mare politețe și după ce i-am răspuns în același mod, am urmat calea indicată.

În sfârșit iată consulatul; pavilionul tricolor fălăie în aer, — nu mai poate încăpea decî nici o îndoială.

E o casă drăguță, albă, înconjurată de o grădină frumoasă.

Când să apăs soneria dela poartă, un peon (servitor indian) se ivi dintr'un colț și mă opri:

— Nu intra, tinere, dacă voești să nu ți se întâmple o mare nenorocire. Am rămas înlemnit.

Necunoscutul continuă:

— Sunt cruțați numai aceia cari se înclină; dar pentru aceia cari se împotrivesc nu e nici o milă.

Și cum eu voiam să-l dau la o parte cu un gest violent, dînsul continuă fără să se turbure:

— Ce ți se cere? Numai un răgaz de opt luni. Supunerea te va salva. Stăpâni ar putea să te ucidă; dacă te vei supune însă, îți vor asigura o viață ușoară și fericită.

— Dar ce voiți să fac?

— Să rămâi la Vera Cruz pînă la 20 Iulie, dată când împlinești optsprezece ani.

Optsprezece ani!.. Imi amintii repede de condițiile documentului pe care mi-l adusese Regina la Havre.

Și oamenii aceștia puteau crede că mă voi resemna fără să lupt?... Haida de!..

Făcu un pas înainte. Peonul înălță din umeri.

— Aceia pe cari madona i-a condamnat, pășesc ei singuri spre moarte, murmură dînsul.

Așa dar omul acesta îndrăznea acum să mă amenințe; asta era prea mult!

Imi aduceam aminte că după condițiile contractului cu Maffia nu puteam fi asasinat pînă ce nu voi fi împlinit vrîsta de optsprezece ani. Și fără să mă gândesc că făceam o imprudență, răspunsei peonului:

— Timp de opt luni încă nu mă tem că voi fi asasinat.

Omul răsă cu poftă.

— Vorbești ca un novice, răspunsei dînsul. Nu e nevoie să fie ucis cineva pentru ca să moară. Poate interveni numai o simplă întrebare supărătoare... O casă care ia foc, o luntre care se răstoarnă, un zid care se prăbușește, și așa mai încolo...

Amenințarea deghizată care se as-

cundea în aceste cuvinte, mă făcu să tresar.

Omul acela avea dreptate: viața mea nu era de loc în siguranță.

M'am oprit din nou și am întrebam furios:

— Dar în sfârșit ce voiți de la mine?

Omul răsă cu poftă.

— Ah! murmură dînsul, dacă d-nul ar fi consimțit să se ducă la hacienda Parote!..

(Va urma)

Înainte și După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei «FLORA»

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dintii 1 leu 1 leu 50

SĂPUN de TOALETĂ
„FLORA”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine
parfumat, catifelează mâinile și tenul
— Bucata lei 1,25 —

DURERI
Reumatice

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți,
vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon
con 2,50 și o doză 50 bani la drogerii
și farmacii.

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute
și cronice, tusea
măgărească vindecă sigur

PECTOSIN I I EANU
Sticla lei 3. Drogerii și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria,
slăbiciunea generală combată.
HEMOFER ITEANU
— Sticla lei 4 —

BONBOANE
ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros urât al gurei. Cutia 50 bani la drogerii și farmacii. A se observa marca: «Semiuna cu stea».

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CALĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânatoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venetiană de cristal;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal;

7) Una mașină de cusut de mână;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Litmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Calătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

UN DORMITOR de BRONZ

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

și

Un salonas modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, strada Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat
pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânatoare și

Un pistol automat, cumpărate de la marele ma-
gazin de arme B. D. Zis-
sman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat și

Una vioară sistem Stradivarius cumpărate
de la ma-
rele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildes cumpărat de la magazinul
La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

0 pereche cercei cu 6 pietre de diamant
cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria
Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată
bătând orele

0 elegantă pendulă de biuro și

Donă fructiere cumpărate de la marele magazin
de horologerie și bijuterie Theo-
dor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Ve-
selia”

10 „ 6 „ la „Ziarul Că-
lătorilor.”

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
• 2.60 • 1/2 • " • " •

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Duelul a fost cu totul emoționant. — (Vezi pag. 4520).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

Duelurile lui Maha Tofah

Ultima rămășiță a tribului Mandanilor avea ca șef pe Maha Tofah-omul cel mai popular al tribului și, în același timp, cel mai inteligent.

El mai avea pe lângă calitățile sale morale, o frumusețe puțin ordinară; se mai putea spune apoi că era cel mai viteaz «cacic» al Mandanilor. Maha Tofah era un faimos războinic; el purta în zilele de sărbătoare un fel de manta gigantică, fabuloasă, pe care erau desemnate scene reprezentând principalele fapte de vitejie ale sale.

Această specie de haină unică în felul ei, era purtată cu mândrie de șeful mandan și ori întreba, el explica tot rostul picturilor. Primul desen reprezintă doi oameni; unul dintre ei ține în mână un scalp pe când cel-l'alt, aruncat jos; întindea brațele în semn de durere. Acesta desen explica un duel ce avusese cu șeful Siuxilor din care eșise victorios Maha Tofah. Omul cu scalp după cum a ghicit și cititorul era șeful Mandan.

Intr-o zi un șef din tribul Ricarilor, războinic renumit dar gelos de reputația bravurii pe care Maha Tofah și-o stabilise printre mandani și printre alte triburi, îl provocase, după felul eroilor din antichitate, la un duel. Provocarea fu primită și, în fața unui mare număr de războinici, din ambele triburi, Maha Tofah străpuse în luptă, cu lancea, corpul adversarului său. Acest episod însemnat din viața șefului mandan e subiectul celei de a doua ilustrații de pe manta, reprezentând pe Maha Tofah înfigând lancea în corpul adversarului.

Altă dată Maha Tofah fusese părăsit de războinicii săi într-o ciocnire furioasă cu Ricarii. El avu forță de a susține o luptă viguroasă cu un șef Ricar pe care-l omorâ cu o lovitură de pușcă și reuși a pune pe fugă vre-o 50 de războinici cari îl înconjuraseră.

Această scenă, puțin banală, este simplu figurată printr'un individ care trage o lovitură de pușcă într'un altul care a căzut ca să nu se mai scoale.

A patra scenă zugrăvită pe haina lui Maha reprezintă un șel schen ținând în mână un obiect rotund, dantelat împrejur, având înfățișarea unui soare de focuri de artificii; aceasta reprezintă o

magnifică haină de piele de bizon al cărei proprietar devenise Maha-Tofah ucigând pe posesorul acesteia.

Intr'un timp Mandanii se aliaseră cu inamicii lor Ricarii contra Siuxilor cari năvăliseră în ținutul lor. La prima ciocnire Ricarii o luară la fugă, lăsând pe Maha-Tofah singur, numai cu vre-o duzină din războinicii săi pe câmpul de luptă. El descălică de pe cal și încurajând pe cei rămași, începură un foc iute și nimicitor în cât Siuxii înspăimântați, o luară la fugă crezând că Manitu (un spirit-zeu indian) e infuriat contra lor.

El este reprezentat, pe manta, cu capul ornat de o superbă coafură din pene de vultur, având ceva pe figură, ca o creastă de cocoș și rezemând pușca de calul său, gata să dea foc. Al șaselea desen de pe mantaua lui Maha-Tofah reprezintă, cât se poate de simplu bine-nțeles, un om cu mâinile încrucișate ținând în mâna stângă o pușcă.

El are înfipt în piept o lance și o săgeată, care l'a străpuns prin spate. Acest om, ast-fel maltratat, nu era altul de cât fratele lui Maha-Tofah, ucis mișelește de șeful războinicilor din tribul Ricar, foarte renumit pentru abilitatea sa. Maha-Tofah scoase săgeata și lancea din cadavrul însângerat al fratelui și-l îngropă, jurând lui Manitu că fratele său va fi răzbunat. El văzu cui aparținea lancea. Adună deci pe toți bătrânii satului și descoperind crima șefului Ricar, zise: —Maha Tofah va lovi pe Coyot sau va muri ca un viteaz și va merge să vândă bizoni la Manitu în țara bucuriei și a veșniciei. Deci el se travesti cu totul și plecă străbătând o sută de mile și ajunse a doua zi pe noapte aproape de lagărul ricarilor.

După ce își fixă sigur în minte poziția vig-vamului inamicului său pătrunse, deghizat cum era, în lagăr. El se instală liniștit lângă alți ricari printre cari era și șeful lor, fără ca acesta să pară jenat de această vizită nocturnă (aceasta intră între obiceiurile triburilor indiene). Apoi când Maha Tofah se gândi că inamicul său dormea, se strecură în cortul său și îl usise, în somn, printr'o lovitură cu lancea care fusese ucis însuș fratele său. Apoi el se furișă afară din lagăr și călători numai noaptea, furișându-se prin păduri și ierburi înalte, spre a se păzi de urmărirea ricarilor, și în 3 zile ajunse la satul său. Acolo înălțând scalpul dușmanului pe vârful lancei sale, el strigă tuturor: Priviți scalpul șefului ricar care a omorât pe fratele meu care este răzbunat!

Priviți scalpul șefului ricar care a omorât pe fratele meu care este răzbunat!

Bravul Maha-Tofah era — după cum am spus — un faimos războinic și el dovedi aceasta în următoarea împrejurare:

O bandă de 160 de războinici din tri-

bul Chienilor năvălind într'o noapte în jurul satului mandanilor răpi un mare număr de cai și omorâ un mandan căruia i luă scalpul. A doua zi, dis-de-dimineață Maha Tofah care era încă tânăr — cu renume însă — strânse cincizeci de războinici și plecă în urmărirea dușmanului pe care-l ajunse tocmai a doua zi. La prima combatere, Chienii făcură ravagii, astfel că mandanii văzându-se în fața unor dușmani de 3 ori mai numeroși de cât ei, vru să o ia la fugă. Maha Tofah își opri calul și întorcându-se spre războinicii săi le zise:

— Ei cum! i-am urmărit 2 zile ca un câine și acum să fug dinaintea lor în momentul luptei? Lancea lui Maha Tofah totdeauna a fost tare în mâna lui și el n'a fugit nici o dată din fața dușmanului. Dacă voiți să fugiți, duceți-va! Dar să știți că dacă mă părăsiți eu mă voi lupta singur.

Aceste cuvinte mândre ajunseră la urechile șefului Chienilor. Șeful trupei înaintă atunci:

— Cine ești tu care te ai încumeta să lupți singur contra noastră întrebă el?

— Eu sunt Maha Tofah, șeful bravilor Mandani.

— Da? am auzit că ești un faimos războinic. Ei bine! vrei să primești o luptă cu mine la care războinicii noștri vor privi numai? Este un șef acela ce adresează cuvintele acestea lui Maha Tofah.

— Pivește, răspunse celalt, scalpurile dela lancea mea și penele dela capul meu.

— Bine răspunse Maha-Tofah, și se apropie.

La rând, începură cu pușca, cu laso-ul, și apoi cu cuțitul. Simultan, amândoi se repeziră unul contra altuia cu furie.

Șeful Chien scoase cuțitul. Punând mâna la centură, Maha-Tofah văzu că în vâlmășagul luptei pierduse cuțitul. (Vezi ilustrația) Nu și pierdu, totuși curajul; el pară primele lovituri cu arcul apoi repezindu-se apucă mâna dușmanului care ținea cuțitul în ea și o ținu strâns. Amândoi se învârtiră pe jos turbați, ca niște fiare. Chienul, aproape sigur de victorie, vru să apuce cuțitul cu cea-l'altă mână. Când de o dată Maha-Tofah repezi mâna și zmulgându-i cuțitul din mână îl infipse până în prasele, în pieptul șefului chienilor și apoi repede, tăindu-i scalpul și i-l flutură învingător în aer.

Acest duel e și el reprezentat pe mantaua lui Maha-Tofah în scena din momentul când șeful mandanilor voia să apuce cuțitul din mâna dușmanului său.

Trad. de L. Klar.

O EXCURSIUNE

...Valea Teleajenului a fost oropsită de împrejurări. Când la 1867 M. S. Regele își căuta un loc de vară, un incident neplăcut, făcu ca această vale, care e mult mai populată decât Prahova și avea un drum mare și ușor spre Brașov să fie dată uitării, spre a fi privilegiată valea Prahovei.

Înainte de a fi linia ferată Ploești-Predeal, valea Teleajenului era cea mai preferată cale de comunicație între Ploești și Brașov. Prin Bratocea se mergea la vechea vamă a brașovenilor.

Această vale largă și cu drum sigur, explică și existența vechei cetăți a Teleajenului, ca și luptele purtate pe aici, — ne gândim spre exemplu la aceea purtată de Ștefan cel Mare, la aceea a lui Radu Vodă Șerban care învinse pe tătari în 1602 la Teișani, lângă Valeni, etc.

De câți-va ani soarta ei pare a se schimba, trenul începe a-și împrăști groșii săi nori de fum și pe valea Teleajenului!

Aceasta până la Valeni. De aci în sus natura e neatinsă în salbaticia ei de mâna profanatoare a civilizației.

O excursiune în susul Teleajenului, pornind din Valeni, e deci una din cele mai frumoase și mai interesante totodată.

Ne pregătim de plecare. Frați despărțiți de sânul patriei mume, ne însoțesc în număr mare. Părăsim Valeni numai pentru treisprezece ore; seara la orele 7 și jumătate va trebui să ascultăm cursul de sociologie ținut de eminentul profesor V. Aman. Surugiul e dispus să ne pue pe 12 în largu-i vehicul! Urmează așezarea tradiționalei «codârle» și apoi: «măna»!

Pornim pe soseaua din spre Miază-Noapte a orașelului Valeni-de-Munte în sunetul plin al clopotelor de la caii diligențelor noastre. Pare că suntem cu un secol în urma!

E o însuflețire generală! Soarele începe să-și picteze orizontul! Casele curate ale Valenilor se raresc din ce în ce. Lanuri întregi despart cele două mogâldețe de case de colo, cari abia pot fi zarite din marea de verdeață. Calea e ușoară, mergem printre semanături bogate, mergem pe camp deschis! În fund de zare, spre miazănoapte, se proiectează falnicele culmi ale munților Teleajen.

Trecem apa Dragomirei și intrăm în Homorâci; e prima verigă din lanțul de sate frumoase — Homorâci, Isoarele. Mănești-Pământeni și Mănești-Ungureni — care înaintează până sub poalele «Clăbucetului». Gospodăriile sunt minunate; casele curate, cu cerdac largi, cu grădinile și livezile bogate!

Copiii, draguți și din belșug, ies înainte trecătorului, gesticulând din mâni

și cu surâsul desenat pe îmbujorăriilor obrăjori.

Profesorul din Blaj e încântat de această dragălașenie și sănătate.

— Aceștia *da*, sunt și vor constitui neamul românesc; în aceștia e întrupată speranța unor oameni mai buni.

Cuvintele lui ne înduioșează; femeile apar mândre cu cămașile lor înzăpezite, deși par a fi renunțat la cătrînța lor, înlocuind-o cu o neplăcută fustă de târg. Barbații păstrează portul lor muntenesc, mai puțin încărcat de cât al muscelenilor și dâmbovițenilor!

Lasând în urma noastră Mănești, (împărțite în Mănești-Pământeni, vechi locuitori din «Țară» și Mănești-Ungureni, mocani trecuți de peste granița), satul cel mai subț munte, șoseaua județeană, ce merge către mănăstirea Suzana-Cheia-Brașov, părăsește locurile joase. Mai avem încă 12 kilometri de mers până la Suzana. Valea Teleajenului devine strâmtă, prăpăstii mari se deschid în dreapta, iar drumul ni se arată în cotituri multiple.

Teleajenul mănios, vueste jos. Valea ne deșterne tablouri încântătoare; lanțul munților tăcuți, îmbrăcați în verdeață, formează pretutindeni paduri dese în inima cărora se pierd poteci întortochiate. După două ore de drum peste dealuri tăiate de cursul mic și svapațat al râșoarelor răsar din desis înaintea noastră, turnurile mănăstirii Suzana care e așezată pe un dâmb sub care șipotesc, asvărindu-se în Teleajen, pâraul Stanca din dreapta și Iepurașul din stânga.

Biserica, de o înfașurare senina, e înconjurată de case curate și plăcute ca înfașurare.

Mănăstirea e strejuită din toate părțile de coamele gigantice ale munților. Astfel la Apus zarite sunt închise de înălțimea «Bobului mare»; spre Miază-zi se ridică fruntea întunecoasă a «Nebunilor», iar înapoia sfântului locaș, departe, aflăm înfașurarea salbatică a «Clăbucetului».

În amenințarea vârfurilor muntoase, în freamatul codrilor și în susurul de ape, își petrec viața tihnită cele șasezeci de ființe femeiești cari trebuie să trăiască numai în liniștea și dragostea, de a servi Divinului Creator! Aceasta mănăstire poate fi considerată mai mult ca așezământ ardelean! Inscripția nouă arată ca Suzana Arșicu a făcut la 1740 o biserică de lemn, care a fost recondițată din piatră la 1840, cu ajutorul Logofătului Filip din Valeni (în Valeni exista biserica Filip) stareța fiind Suzana Albuleșu și ea o reparație de seamă s'a făcut în 1880, cu ajutorul brașovenilor Frangulea, N. Perlea și D. Pituș, stareța fiind Natalia Perlea (brașoveancă).

Astăzi chiar o bună parte din maici sunt ardelence! Dansele se îndelețnesc mai mult cu prepararea ducețurilor de zmeură, cu țesutul scoarțelor

și a desului mohair negru și cafenii. Credem că li s'ar putea îndrepta atențiunea spre o activitate și mai rodnică. Maica stărița după ce ne dă câteva lamuriri, ne îmbie cu cărți poștale ilustrate în scopul ajutorării sfintei mănăstiri, spre a ridica în acest sfânt locaș, un mic paraclis...

Pornim de la Suzana printre pașiști înflorite, printre poalele dealurilor îmbracate în codru de fag și brazii. De pe șesul larg al Ardelei, înaintăm în strămtorile „Valei Negre”. Peste un tâșan din dreptul vechilor case ale boierului Greceanu se vede o vie strălucind în bătaia razelor de soare. Înaintea noastră se deschide încet, încet o privești neastăptat de frumoasă. Suntem la Cheia. Trecem printre casuțele unui sat mic și sărac!

La dreapta, o cărare se desprinde din drum și ne conduce la o altă mănăstire ce se arată falnică înaintea noastră.

Giganticii munți ai Bratocei încercuiesc frumosul platou de la Cheia. Privești e marea; un cunosător al ținuturilor tyroleze, o compară cu aceea! E una din cele mai minunate ale Carpaților noștri. Mănăstirea din depărtare pare, un fund de zare, a fi lipită, desenată pe fondul întunecos al munților! De jur împrejur, o împrejmuesc ziduri, ajutate de contraforturi. În partea de miază-zi a zidurilor, șerpuesc râulețul Tampa, care se pravătește spumegând suparat din munte! Poziția generală, afirmând fără exagerare, e aproape incomparabilă!

Între am în curtea mănăstirii pe sub o clopotniță, ce reamintește turnurile de intrare ale mănăstirilor voievodului muntean de pioasă amintire Matei Basarab.

Clopotnița acestei mănăstiri însă e de o construcție cu totul recentă, abia de un deceniu. Biserica e impunătoare și curat întreținută. Fațada are un prea frumos pridvor.

Acest pridvor e deschis, susținut de stâlpi împodobiți la capete cu flori săpate în piatră. Pisania stînțului locaș, ne arată că aceasta clădire, nu e atât de veche ca flințara. Iată ce citim la intrare:

«Întru mare slavă și laudă prea-sfintei și de viața facătoare și nedespărțitei Troițe, întru a carei cinste și hramul se praznuiește, la anul 1835, 1 Iulie a fost ridicată această sfânta biserică din temelie, cu toate acareturile ei, în zilele prea-înălțatului nostru domn Alexandru Dimitrie Ghica-Voda, cu voia Irajnă-sau, marelui Dvornic Mihalache Ghica, stăpânul moșiei de la care se s'au și răscumparat la anul 1826, cu blagoslovenia prea sfințitului nostru episcop al Buzăului, Ghiesarie, de care s'au și sfințit în anul 1839, Iulie 20, prin osărdia și osteneala prea cuvioasei sale parintelui Damaschin, ieromonah și stăriț al sfântului schit Cheia și a toată sinodia sa, și cu ajutorul și cheltunala

multor iubitori de Hristos, pravoslavnici creștini și mari cititori ai sfântului locaș acestuia, spre vecinica lor pomenire.

În dosul peretelui dela intrare citii:

«Întărirea celor ce nădăjduesc spre tine. Întărește, Doamne sfânt, lăcașul tău acesta pe care cu scump sângele tău l-ai câștigat din osârdia și osteneala cuvioșiei sale chir Damaschin ieromonahul, starețul sfântului schit; 1839, August 26. Naum Zografu!».

Pe un policandru:

«Acest policandru s-au dăruit la sfântul schit din Teleajen, Tara Românească, de dum. Drăgan Beteu și fiu: Drăgan și Bucur, Săcelu, Satulung, d'impreună cu soțiile dumnealor, Brașov, 16 Ianuarie 1838».

Pentru prima oară găsim că mănăstirea a fost înființată la 1770; curând fu arsă de turci și la 1790 s'a construit alta mai la vale, iar la 1835 s'a zidit cea de azi.

Totul e într-o neașteptat de bună rânduială în această mănăstire. «Ceî dintâi călugări de aici cari au venit cu cărți multe, cu unele manuscripte bune, cu icoane și portrete de învățători ai lor, au pornit de la Căldărușani unde, ca și la Cernica, pătrunsese spiritul de reforme, de harnicie disciplinată, de iubire pentru carte, de bună înțelegere frățească al Paisienilor din Moldova» (N. Iorga).

În arhondaricul, curat păstrat, se pot vedea chipurile mai multor clerici din vremurile de bine ale lăcașelor noastre de închinare, în fruntea cărora stă vestitul monah Paisie. Chipul său, într'un portret foarte bine conservat, luerat în ulei, e reprezentat alb, alb ca zăpada.

Din acest tablou, care pare a fi unul din cele mai bune reprezentări ale acestui vestit monah, se desprind două ochi blânzi, plini de cucernicie, îndemnători par'că spre muncă și bună rânduială; părul său, mare, alb, ca și barba-i, se respiră bogat peste umerii săi. În mâna-i slăbită, de sfânt, adusă la piept, păstrează mătaniile. Pe portret se afla următoarea notiță:

«Paisie, arhimandrit și starețul sfintei mănăstiri a Neamțului și Secului».

Tot în arhondarie se mai află chipurile altor clerici. În aceiași mărime ca al lui Paisie se află și portretul lui Gheorghe, arhimandrit și starețul sfintelor mănăstiri Căldărușani și Cernica, obștea (răposat adică) în 1802, Iunie 10. Acesta e redat în culori mai închise. Chipul fostului episcop de Buzău, Chesarie, e mai mare făcut și neîngrijit. Ansamblul acestor săli îl încheie chipul subțirel al mitropolitului Dionisie Lupu, ocrotitorul și ajutorul lui Gh. Lazăr pentru înființarea celei dintâi școli înalte românești.

În cealaltă cameră a arhondaricului n'am putut străbate, fiind ocupată. Printre giurgiuvelele ferestrei însă, părintele Gurie arhondarul mi-a arătat alte chipuri, cari, zicea cuvioșia sa, nu sunt așa de seamă. De fapt aș fi putut vedea și pe acel Calinic de Cernica, ajuns mai

apoi episcop de Râmnic. Acesta e înfățișat și mort, înveșmântat în scumpele-i odăjdii arhieresti.

Sub ocrotirea și aducerea aminte de aceste mari suflete, cari au fost tot monahi, cuvioși de la Cheia ar putea învața multe; altfel, în starea de mizerie de astăzi, atât sub raportul material, cât și moral, nu vor însemna nimic, nici înaintea lui Dumnezeu, nici în fața oamenilor.

Nu e locul potrivit de a arăta aici atâtea și atâtea scaderi ce se observă la prima vedere de un ochi scrutător care trece prin mănăstirile noastre. E timpul, cred, ca această chestie, — starea mănăstirilor noastre, să constituie obiectul de competență în preocupările conducătorilor trebilor noastre bisericești.

Părăsind mănăstirea și lăsând-o în liniștea atât de necesară ei, calea spre Brașov prin Bratocea se continuă înainte de la Cheia prin niște pozițiuni din ce în ce mai încântătoare.

Nu putem încheia mai bine acest modest articol, decât prin cuvintele:

— Valea Teleajenului trebuie să fie văzută!

T. G. Bulat.

HAMMERFEST — CAPUL NORD

Fragment din descrierea de călătorie «In Norvegia» de Leon de Tinseau

Hammerfest! Salutați acest orașel viteaz cu 3000 locuitori, cel mai ridicat în latitudine (70°40') din câte se află pe suprafața pământului. În anotimpul acesta minunat, cu un soare frumos care strălucește zi și noapte, el abia pare locuit. Dar dela 29 Octombrie pînă la 6 Martie, astrul dătător de viață nu-i va arăta nici măcar marginea discului său.

Și, ca și cum aceasta n'ar fi o lovitură destul de dureroasă, sârmanul Hammerfest s'a prăpădit aproape în întregime într'un incendiu, la 1890. Ca și Chicago, el a fost durat din nou într'o clipită. Vai, tare mi e teamă că asemenea sa cu bogata regină a lacului Michigan să nu meargă vreodată mai departe!

Curios lucru! Cât ține această noapte lungă de patru luni, locuitorii nu se pot învrednici să aibă un somn bun.

O turburare nervoasă de nesuferit se agită de ei și-i silește să-și părăsească culcușurile în orele când restul lumii se odihnește. De altfel rare ori e la ei întuneric beznă; vietuesc nu atât într'o noapte lungă, cât într'un amurg lung, luminat de refrângerea pământului înzăpezit și adesea de splendorile aurorei boreale.

Cât despre frig, el nu trece de 15—16 grade. Dar mânia vântului îl face de nesuferit. Însă în pofida tutu-

ror, afacerile merg; adică pescuitul, prepararea, împachetarea și vânzarea peștelui. Trebuie să adaug că acești oameni de ispravă și-au instalat și lumină electrică.

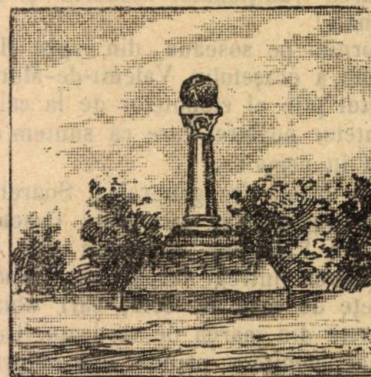

Uliță în Hammerfest

Astăzi, Duminecă, puținii pasageri catolici de pe «Garona» au avut puțința să audă leturghia în bisericuța săracă, dar curată nevoe mare, din Hammerfest. Un spital în miniatură, ținut de patru călugărițe, cari conduc totdeodată și o școală, întregeste așezământul.

Nimic ciudat în oraș, afară de câteva prăvălii unde călătorul nu este jefuit, — ceea ce în adevăr e un fapt foarte ciudat. Orice turist ar face bine să viziteze magazinele doamnei Elisabeth Schjetlein, femeie muncitoare și deșteaptă, care vorbește bine englezește.

Trebuie amintită columna de grănite împrejmuirea de un grilaj, care arată celor ce vin în Hammerfest punctul de plecare al unei operații făcută întru măsurarea meridianului pământesc.

Columna sabină

Îți vine să crezi că în fiecare an, copiii acestei aspre cetăți, cari s'au sălășluit în bogata Americă, străbat oceanul pentru a petrece sărbătorile Crăciunului în locul lor natal, în mijlocul rudelor? Iată o pildă cum nu se poate alta mai bună, de dragoste născută în inima omului pentru locul său natal!

Și acum a sosit ora să ne reîntoarcem pe bord, spre a ne bucura de ultimul popas. La miezul nopții, «dacă nu se va fi întâmplat un accident sau nu s'ar isca furtună pe mare» vom avea Capul Nord sub picioare și înaintea noastră oceanul înghețat, acest drum către pol, drum de moarte.

La șapte seara, zărim la vre-o 20 de mile depărtare stânca uriașă, cu înfățișarea impunătoare și mândră,

ele ajung în viteză puternicele corăbii care brăzdează talazurile cu sfotărea celor 3.000 de cai ai lor.

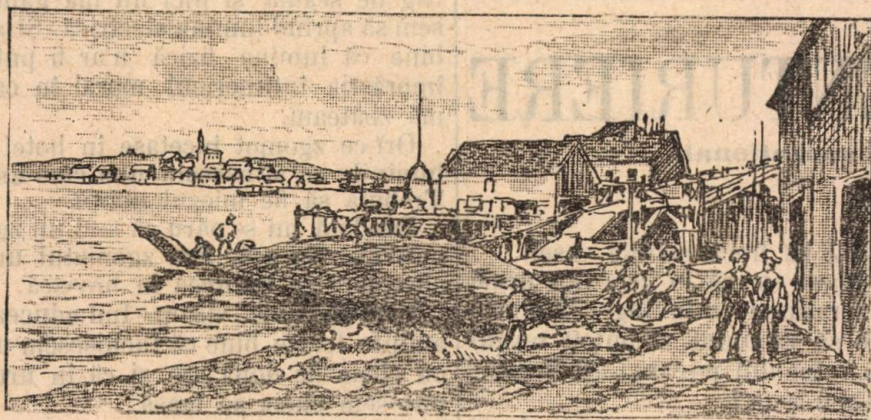
Acesta nu-i de cât prologul spectacolului. Un punct negru neliniștește orizontul. Acesta în loc de apă aruncă un fum des, pe care-l lasă înapoia sa ca o dără lungă de o milă pe pagina nemărginită a Oceanului. E un vapor care aleargă cu o iuteală amețitoare; el e însoțit de un tovarăș tot atât de repede; și amândoi—

Iată ce câștigă că nu sunt niște bieți pești ca ceilalți!

Și cele două *steamere* sprintene ca doi ogari urmărind în câmpia fără hotare un epure eșit din minți, se iau după prada lor, se apropie, o pierd din vedere, o regăsesc, o amenință. Unul din vânători, în mișcările sale trece în dreptul *Garonei* și fiecare din noi poate vedea, la proră, tunul gata să dea foc; arma grozavă de unde se asvârle harponul dător de moarte.

Emoția acestui sport, unic în felul său, ne face să respirăm mai des și mai greu. Ce n'am da să nu asistăm la strigătul unuia din acești monștri! Dar monștrii au pornit spre largul mării. Vapoarele s'au pus întru urmărirea lor. Unul din ele, gata să dispară, a tras: vedem fumul alburiu scornit de lovitură. Urmărirea continuă. Balena e oare prinsă? Aceasta n'o vom ști-o niciodată! Vinatul, vânătorii, totul s'a pierdut. Numai câteva fâșii de abur negru, uitat în zare de coșurile fumegânde, ne dovedesc că această fantastică arătare nu era un vis.

Intr'aceia helicea noastră nu stătuse de geaba și în timpul întâmplărilor pe care le-am povestit „Garona” a sosit la poalele Capului Nord. Iată-l înaintea noastră, arătând, la o înălțime de 300 metri, o stâncă isvodită dintr'o singură ieșitură, nepăsătoare în puterea ei, cu înfățișarea diabolică, neagră peste tot, fără un petec de zăpadă.

Așezământ de balene în insula Skor

care mărginește limita de Nord a Europei. Nu-i nevoie să se comande: *Toată lumea pe bord!* suntem cu toții acolo, răscolind zarea cu lunetele, privind țelul extrem al călătoriei noastre, acel podiș negru, despuat ca eșitura unei cazmate *).

În fiecare clipă el se ridică mereti deasupra apei.

Ma! adineauri abea știrbea suprafața oglinzii lui Neptun **).

Acum el stăpânește valurile cu înălțimea sa măreață...

Dar întâmplarea ne pregăti o priveliște de senzație, și ne făcu să uităm pentru o oră priveliștea anunțată pe afiș.

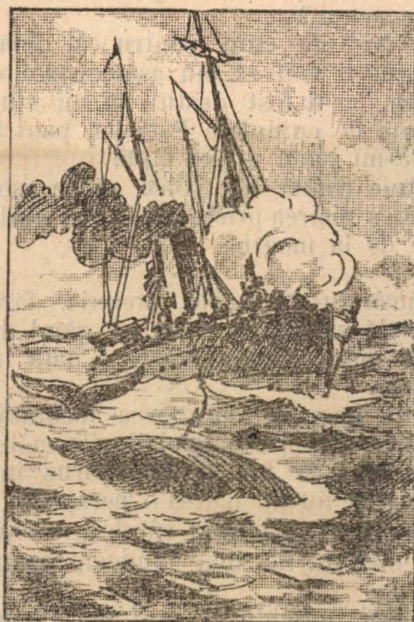
— Balenele! strigă unul.

Ochianele noastre nu mai privesc înainte ci se îndreaptă de partea stângă a corabiei. Intinsul apei cenușii este pătat cu aur de soarele care se face că se culcă, — ca un rege de teatru jucând o eșire falsă.

Dar iată că, cu vre-o două mile și ceva spre Miază-noapte, o țâșnătură de apă ca de 20 de picioare urcă către cer. O a doua țâșnătură, apoi o a treia și o a patra, tae văzduhul pe cuprinsul unui kilometru. O ceată de balene se joacă aproape de noi. Marile lor trupuri negre pătează oceanul ca niște carene răsturnate. Mișcările lor par liniștite, dulci, aproape voluptoase și cu toate acestea

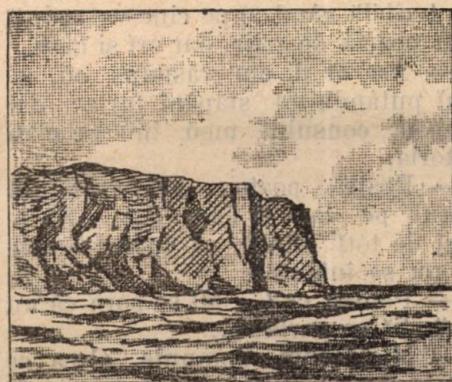
se vede foarte bine aceasta — vin împotriva balenelor pe cari noi le admirăm în chip platonic.

Dar uriașul vânat a adulmecat vânătorul. El se imprăstie, fuge, și noi suntem de față la o luptă de agilitate, mai iudecată de cât toate jocu-

Balenă prinsă cu cangea

rile din circ. La dreapta, la stânga, înainte, înapoi, fatala țâșnătură de apă trădează amfibii care nu poate să stea mai mult de un minut sub protecția valurilor, fără să respire.

Capul Nord

Uriașul luptător, pentru a se război mai ușor cu Neptun, și-a aruncat mantia sa de hermină care mai acoperă pe vecinii săi. Oh! ce lupte grozave, purtate de la începutul lumii fără martor, în puterea acestei nopți de umbră a polului, unde orele sunt săptămâni.

Vreau să arăt entuziasmul unuia din tovarășii mei:

— Dragă domnule imi răspunde acesta ținând un Baedeker în mână, dă-mi voe să-ți spun că înaintea

*) *Cazmata* este pământul care se ridică pe margine la săparea unui șanț.

**) «Suprafața oglinzii lui Neptun» e supranumit oceanul.

ochilor ai pe un mincinos care se dă drept Capul Nord, dar care nu e Capul Nord. Vezi mai la dreapta aceea ridicătură modestă, abia răsărind din apă? Ea e adevăratul Cap Nord, de vreme ce vârful său întrece cu un kilometru spre Miază Noapte pe acela al norocosului ei rival.

„Dar Capii sânt ca și oamenii. Avantagiile fizice fac mai mult decât meritul serios. Cât or ține veacurile, acest uriaș, frumos la chip, va păstra în geografie numele de Capul

Nord. Nicăi n'ai băgat în seamă pe celalt, pe adevăratul Cap Nord, pentru că e mai mic și mai urât.”

... Ducă se naibi știința! Care vasăzică trebuie acum să reduc frumoasa mea tiradă de adineauri! Pe cinstea mea! cu atât mai rău! ea va rămâne așa cum am turna-o. Pentru prima oară în viața mea aș fi fost în stare să consfințesc un drept luat pe nedrept...

Trad. de D. Armandy

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

Numele acesta mă fătu să tresar.

— La senor Catapanos?

— Da, dânsul este proprietarul exploatării... Ai fi petrecut acolo fericit, vânând, călărind liber, căci libertatea există întotdeauna când zăbrelile închisorii nu se zăresc.

— Și acum?... murmură eu, emoționat de descoperirea ce făcusem că și tatăl Estrelei era unul dintre membrii asociației care mă persecută.

— Acum, răspunse peonul, situația este cu mult mai gravă.

«Mai întâi n'ai bani să plătești la hotelul Diligencias... și lucrul acesta este mult mai serios decât cum pară a-ți închipui d-ta...»

Vezi fi nevoit să petreci câte-va luni în închisoarea care nu este tocmai așa de teribilă când ai pe cine-va care-ți mai poartă de grije, dar orî și cum...

— Asa ar fi, am răspuns eu, ne mai putându-mi stăpâni furia; dar vezi că consulul meu îmi va plăti datoria.

— Poate... poate... Eu repet însă sfatul pe care ți l'am dat... Să te rog de toți sfinții ca lucrul acesta să nu se întâmple.

— Pentru ce?... Mi se pare că nu mai știu ce vorbești...

— Nicădecum, domnule. Ceea ce d-tale ți se pare nebunie este numai prudentă. Nu poate scăpa nimeni de loviturile afiliației noastre... Abia ai reușit să parezi o lovitură, și alta și mai gravă se prezintă... Ia seama.

Cu toate silințele ce-mi dădeam de a fi curajos, trebuia să-mi mărturisesc că aceasta nu era numai o amenințare zadarnică.

Și teama mea era așa de mare, în cât, aproape fără să-mi dau seamă, murmurai:

— Dacă aș fi știut...

— Te-ai fi dus la hacienda lui senor Catapanos, nu-î așa?

Mi-am plecat capul; îmi era rușine de mine însu-mi.

Peonul își frecă mâinile vesel.

— Știam eu că în cele din urmă dreapta rațiune va învinge. Țiu prin urmare să vă anunț, că puteți reveni asupra refuzului pe care l-ați făcut...

— Cum asta?

— O scrisoare către hacenderul Catapanos îi va anunța noua d-tale hotărâre; bunul fermier va fi încântat, și va răspunde fără întârziere.

Nu știu ce mă făcu să întreb din nou:

— Și dacă întru la consulat?

— Situația d-tale devine disperată. I-am întors spatele și m'am îndepărtat de consulat.

Eram oare hotărât să scriu lui Catapanos, pentru a primi invitația sa, al cărei scop îl înțelegeam de minune acum?

— Nicăi de cum, pentru că, chiar dacă aș fi voit să iau asemenea hotărâre, ar fi fost destul să mi-aduc aminte de cuvintele Estrelei, pentru ca să-mi piară orî ce poftă.

Buna copilă nu voise să se asocieze la pieirea prietenului care o salvase de la moarte.

Ducându-mă acolo, trebuia, fără îndoială să părăsesc orî ce gând de a mă mai reîntoarce vre o dată în Europa.

Asta însemna renunțarea absolută, abdicarea de la toate planurile mele.

E drept că nicăi la Vera Cruz închisoarea nu-mi oferea o perspectivă cu mult mai plăcută; cât despre consul, nicăi nu mă mai gândeam acum la el.

Tonul individului care mă așteptase la poarta consulatului, — făcând astfel dovada că asociația C. M. U. prevăzuse de mai înainte tot ce-avea să se întâmple — era prea hotărât pentru mine.

Dacă aș fi ținut la gândul meu din-tăi, ar fi însemnat să mă condamn singur la moarte; și dintre toate în-

chisorile, moartea este cea din care evadezi cu mai multă greutate.

Cât timp ești viu, cel puțin mai poți păstra speranța; prin urmare trebuia să trăiesc.

M'am reîntors la hotel.

Credeam că după ce mă voi închide în camera mea, gândurile mi se vor lămurii.

Dar și în privința asta m'am înșelat, pentru că gândurile nu mi s'au lămurit nicădecum.

Inoptase. Timpul trecuse fără să bag de seamă și nicăi nu mă gândisem să aprind lumina electrică. Știam bine că lumina fizică n'ar fi putut împrăstia întunericul moral în care mă zbăteam.

Orî-ce zgomot încetase în hotel și luminile se stinseseră una câte una. Trebuia să fie miezul nopții.

Deodată mi se pără că aud un zgomot ușor la ușă. Era zgomotul unei chei care se întorcea în broască.

Fără îndoială, visam. Imi aduceam aminte foarte bine că închiseseam ușa cu cheia de două orî și că în urmă pusesem cheia pe masă.

Nervi mei surescituți mă duceau la închipuirii fantastice; despre asta nu putea fi nicăi o îndoială.

Și cu toate acestea auzisem bine zgomotul; îl auziam din noă. De astădată auzeam chiar cum se deschide ușa.

Dar mai înainte pe a fi pronunțat un singur cuvânt orî de a fi făcut o singură mișcare, auzii o voce dulce șoptindu-mi:

— Nicăi o vorbă! Suntem înconjurați din toate părțile de dușmani.

Vocea pe care o auzisem era vocea Reginei.

CAP. V

Nicăi odată nu m'am temut mai mult ca în momentele acelea de puterea halucinației.

Ar fi fost din parte-mi o nebunie să mă gândesc la Regina, de care mă despărțisem cu mult înainte, de cealaltă parte a Atlanticului.

— Unde ești? — mă întrebă aceeași voce, care n'arăta de loc uimire, ca și cum ar fi fost vorba despre lucrul cel mai natural din lume.

— Sunt aici, lângă masă, am răspuns eu în șoaptă.

— Bine; iată-mă.

Frou-frou-ul unei rochii mă înștiință că Regina se apropiase de mine.

Vrui să vorbesc, dar un ordin șoptit la ureche îmi opri cuvintele pe buze.

— Tăcere! Aici zidurile trebuie să aibă urechi. Vino cu mine.

— Unde?

— La mine. Apartamentul numărul 3.

Asta întrecea marginea orî-cărei în-

chipurii! Regina la hotel Diligen-
cias, ocupând un apartament!..

Misterioasa mea vizitatoare mă con-
duse prin întineric, fără ca eu să
mă gândesc la împotrivire.

La ușa ea se opri și mi se șopti:

— Așteaptă să închid.

Și ușa fu închisă pe dinafară, cu
acelas zgomot abia perceptibil ne care
ilanzisem cu un moment mai înainte.

După ce mă făcurăm câțiva pași,
misterioasa fată închise o altă ușa
în urmă-ne.

Apoi ea se îndepărtă de mine și
după o secundă lumina tășni, um-
plând salonul. Puteam admira a-
cum părul blond și ochii negri ai
scumpei mele Regina.

Dar frumoasa fată era cu totul me-
tamorfozată.

Purta un costum de călătorie după
moda englezească și avea înfățișarea
unei adevărate miss din Britania.

Frumoasa fată răsă de uimirea
mea; apoi îmi spuse cu dulceață:

— Aici putem vorbi fără teamă.
Am tras bine transparentele și lu-
mina nu se vede de afară.

Apoi, cu oare-care grabă, continuă:

— Cum mă aflu aici? E lucrul cel
mai simplu. Am ajuns cu opt zile
înaintea d-tale, servindu-mă de un
vas al companiei din Bordeaux. Îți
voi spune în câte-va cuvinte cum
s'au petrecut lucrurile, pentru că văd
bine că trebuie să îți satur curiozita-
tea...

N'am găsit decât un singur cuvânt
pentru a răspunde: numele ei, nu-
mele acela care se ivise de atâtea ori
pe buzele mele în tot timpul călăto-
riei:

— Regina!

— Da, Regina, repetă dînsa cu o
licărire de bucurie în ochii ei mari
și dulci. Îți aduci aminte de ultima
noastră cină în seara aceea frumoasă?

— Cum aș fi putut oare s'o uit
vre-odată?

— Un negustor ambulant s'a pre-
zentat tocmai în timpul când ni se
servea cafeaua.

«Omul acesta făcea parte din so-
cietatea care te urmărește cu atâtea
inversunare. Fără îndoială că dînsul
ne-a turnat un praf adormitor în ceș-
tile de cafea, fără ca să-l observăm.

— Omul acela?

— Trebuie să recunoaștem că a fost
foarte dibaci. Știu bine că și eu aș
putea face același lucru într'un mod
tot atât de dibaci. Cu toate acestea
îmi spun că măcar eu, care cunosc
așa de bine toate mizeriile și toate
șiretlicurile lumii acesteia, ar fi tre-
buit să-l observ.

„Fapt este însă, că n'am avut
nici cea mai mică bănuială, și am
înghițit cu toți băutura adormitoare,
care trebuia să ne despartă într'un
mod așa de crud.

„Dar soarta n'a vrut să fim des-
părțiți pentru totdeauna.

O flacără vie strălucia în ochii
tânărului când ea afirmă cu vocea
inspirată:

— Asta nici nu se putea. Desti-
nul nostru era hotărât. În timp ce
d-ta și prietenele mele băuserăți ca-
feaua, eu stătusem visătoare, cutree-
rând o lume întreagă de gânduri.

Situația asta a durat nu știu câtă-
vreme. Deodată, tăcerea adâncă care
domnia în jurul meu, m'a rechemat
la realitatea lucrurilor.

Era timp să plecăm la drum. Te-am
strigat, dar n'am primit nici un
răspuns. Te am sguduit, dar somnul
te stăpâna atât de puternic, în cât
nici de astă dată nu mi-ai dat nici
un răspuns. Acelaș lucru se în-
tâmplă și cu prietenele mele. At-
unci ghicii dintr'o dată adevărul.
Dușmanii noștri ne regăsiseră. N'aș
fi putut spune cum, dar așa trebuia
să fie. Și când mă gândesc că nu
îmi închipuiam că luasem toate mă-
surile!

„Când adoarme cine-va niște oa-
menii, vrea să-și pue în stare de a
nu i se mai putea împotrivi. Prin
urmare, dușmanii avea să sosească
în curând.

„Și eu nu puteam pleca de-acolo,
pentru că dușmanii d-tale știau bine
de câte persoane ești întovărășit.
Disparația mea i-ar fi pus pe gânduri
și m'ar fi supravegheat.

Prin urmare, am aruncat cafeaua
din ceașcă, pentru a părea că am
băut-o și eu.

Pe o foaie de hârtie, am scris la
întâmplare, fără să văd, un bilețel
pentru prietenele mele:

„Să vă duceți la Paris în strada
Mevabret, la mama Tolthani. Acolo
să așteptați vești de la mine.

Regina.

— Și de ce asta? exclamă eu.
Voiai să le părăsești?

— Pentru că numai eu singură
eram deșteaptă, puteam să văd ce
fac dușmanii d-tale și să aflu unde
te vor conduce și asta era absolut
necesar pentru ca să pot încerca să
te scap.

În fraza aceasta spusă cu cea mai
mare simplitate, era atât devota-
ment, în cât tânărul fu emoționat
până la lacrimi.

Abia îndoism scrisorica aceasta,
continuă dînsa, când am auzit în
apropiere un sgomot ușor.

Am ascuns bilețul și am închis
repede ochii. În schimb însă aveam
numai urechi.

Auzii în curând niște voci șoptind:

— Nu se mai aude nimica!

— Drace! dorm buștean. Aga-
steri n'a făcut de loc economie de
praf adormitor.

După aceea o lumină vie îmi nă-

văli în obraz. Unul dintre cei cari
se apropiaseră aprinsese o lampă e-
lectrică de buzunar.

Erau cei doi oameni pe cari-i mai
văzusem o dată la Havre în noaptea
în care vizitasem apartamentul d-lui
Brasset.

„Domnii aceștia râdeau cu multă
poftă.

— Ce-ți spuneam eu? murmură
unul dintre ei, un domn brun, ele-
gant, cu barba neagră, foarte bine
îngrijită.

Celalt se înclină:

— Senore, un Orsoni trebuie să
aibă întotdeauna dreptate.

— Orsoni? repetă eu.

— Da. Acelaș nume pe care l'am
cetit în actul încheiat cu d. Brasset.

— Acelaș nume, dar oare să fie
și acelaș om?

— Nu. Acesta e un om, care poate
să aibă cel mult trei-zeci de ani —
socot că e fiul celui dintâi. Dar la-
să-mă să continui.

„Cei doi oameni ne-au scotocit bine
și-au luat toți banii pe cari-i aveam
asupra mea. Eram însă sigură că nu
vor putea găsi cele nouă diamante.
Le cusesem într'o increșitură a fus-
tei mele».

Ridicăi niște ochi plini de admira-
ție spre tânără povestitoare. Câtă pre-
vedere! câtă experiență!

— După ce sfârșiră de căutat, con-
tinuă dînsa, Orsoni ordonă tovară-
șului său:

— Haide, Matiolo, ridică-l pe băiat.

Omul te ridică ca pe o pană și se
îndepărtă cu d-ta.

Am așteptat un moment și m'am
ridicat. Am strecurat binișor scrisoa-
rea către Fureta în buzunarul cama-
radei mele adormite, și am pornit
pe urma răpitorilor.

Oamenii aceștia erau foarte liniș-
tiți și nu luau nici o măsură.

Afară aștepta un automobil de mare
viteză în care te-au urcat.

Matiolo se așeză la cârmă, și ve-
hiculul porni. Avusem însă destulă
vreme să mă agăț și eu îndărătul
automobilului, pe bancheta destinată
bagajelor.

Dacă n'ar fi fost un automobil de
o construcție specială probabil că
n'aș fi putut rezista vitezei cu care
mergeam căci oamenii aceia m'au
cu o viteză îndrăcită. Făceam de si-
gur pe puțin o sută de kilometri
pe oră.

Am plecat pe la orele nouă seara
și când sunau orele patru dimineața
eram în portul Brest.

Nu cunoșteam orașul, dar m'am o-
rientat după diferite placarde și firme.

«Brest!.. Așa dar dușmanii d-tale
aveau intenția să te îmbarce.

Mi-am părăsit repede locul și m'am
ascuns în apropierea agentiei de na-
vigație. În modul acesta n'aveam să

pierd nici o clipă din vedere mișcările dușmanilor.

«Nu m'am înșelat în prevederile mele. Automobilul se opri în fața unui steamer cu aparența destul de drăguță.

„Te-au transportat îndată pe bord. Dușmanii d-tale au stat un moment de vorbă cu căpitanul și apoi s-au întors pe chei.

Stăteam ascunsă după o gheretă. Dânsii nu mă văzură, și când au trecut pe lângă mine am putut auzi aceste cuvinte?

— Acuma, Mاتيolo, să ne ducem să dormim, căci avem mare nevoie.

— Dar asta nu ne va face să întârziem?

— Nici de cum. Ne vom duce chiar mâine la Bordeaux. Ne vom imbarca pe vasul „Colon“ care sosește la Vera Cruz cu o săptămână înaintea vaporului „Oazaca“.

— Atunci...

Atât am putut auzi, căci cei doi oameni s-au aruncat în automobil și s-au îndepărtat repede.

„Știam acum ce am de făcut, cunoșteam numele vaporului pe care era să fi îmbarcat, precum și destinația. Puteam prin urmare să mă duc și eu la Bordeaux pentru a mă imbarca.

Aveam destulă vreme să sosesc la Vera Cruz chiar înaintea dușmanilor.

„Dar pentru asta îmi trebuia cel puțin o mie de franci, și n'aveam în buzunar nici cinci bani pentru că, după cum ți-am spus, oamenii aceia îmi luaseră toți banii pe cari i-aveam.

„E drept că aveam la mine diamantele și eram sigură că d-ta m'ar fi aprobat dacă mai vindeam încă unul pentru ca să te pot urma. Vorba e că la Brest nu mai fusesem nici o dată, și nu cunoșteam pe nimeni care să-mi poată cumpăra diamantul. Să mă fi dus pur și simplu să ofer unui bijutier o piatră atât de prețioasă, ar fi însemnat să-mi primejdiesc situația, și deci s'o primejdiesc și pe a d-tale. Te întreb ce-mi rămânea de făcut?

Regina se înroșise adresându-mi această întrebare. Ghicii îndată în ce mod trebuia să fi rezolvat copila această grea problemă.

Am vrut să am siguranța că nu mă înșelam și stringându-i cu căldură mâinile, am întrebat-o:

— Nu-i așa că ai furat, Regina?

Dânsa își plecă capul, disperată.

Dar eu am strâns-o la pieptul meu, și sărutându-o pe frunte, i-am mulțumit cu recunoștință.

Puțin mai liniștită, Regina continuă:

— Din punctul de vedere al societății, ai făcut rău; dar din punctul

de vedere al dreptății absolute, ai făcut o faptă bună. Acțiunea d-tale a pornit din cea mai caldă dezinteresare.

— Și-apoi, adăugă dânsa cu blândețe, am făcut cât am putut mai puțin rău. N'am luat de cât de la oameni bogați.

„Oh! nu spun lucrul acesta pentru a mă scuza, căci știu bine că nu trebuie să furăm de la nimeni, dar oricum, pentru cei bogați pierderea nu este așa de dureroasă“.

Știu bine că toate lucrurile acestea sunt de o morală inoportună. Cine vrea, s'o condamne pe Regina; dar eu nu puteam face lucrul acesta. Mai de grabă m'as fi acuzat pe mine, decât s'o acuz pe dânsa; căci, definitiv eu eram cauza.

— Pe la amiază, continuă Regina, care se înșeninasă acum din nou, am trimis prietenelor mele la Paris o telegramă astfel concepută:

— Joui să fiți la Bordeaux, pentru a ne imbarca spre America. Să aveți bani pentru drum. Salutare. Regina.

— Și au fost exacte?

— Da, răspunse Regina, în naivitate. La Paris se găsesc bani așa de ușor!

Se opri însă brusc, dânduși seama că spusese ceva rău. Vrusei însă s'o liniștesc repede.

— Ori-ce s'ar fi întâmplat, Regina, mă simt fericit că te văd. Ai fi fost foarte întristat dacă m'as fi crezut despărțit pentru totdeauna de d-ta.

O vazuți de-odată înspăimântându-se.

— Adevărat? — murmură dânsa. Ți-ar fi părut rău după...

Un moment stătu la îndoială; apoi continuă cu energie:

— Ți-ar fi părut rău de o pungă-șoaică ca mine?

— Mi-ar fi părut rău întotdeauna să pierd o prietenă pe care o iubesc mai mult decât ori-ce.

— Ah, Doamne!..

Și ascunzându-se la pieptul meu, izbucni în suspine. Am sărutat-o pe păr șoptindu-i cuvinte mângâtoare. Nu știu bine ce i-am zis, dar știu că m'i dădeam toate silințele s'o liniștesc. După un timp își ridică capul și ștergându-și ochii de lacrimi, continuă cu fața iluminată de un suris îngeresc:

— Am ajuns aici. Am călătorit pe același vapor cu Orsoni și tovarășul său, dar dinșii nu ne-au văzut de loc, pentru că am rămas toată vremea în cabine.

«Eu am tras la hotelul Diligencias. Fureta s'a făcut repede florăreasă în port. Gatina s'a îmbrăcat bărbătește și s'a făcut băiat de serviciu în casele de comerț.

«Acuma știți că nu mai ești singur. Știu că odinioară te-ai dus spre con-

sulatul Franței, dar un peon te-a oprit la poartă și te-ai reintors aici foarte preocupat.

«Îți voi da bani ca să plătești hotelul, dar prin asta dușmanii d-tale vor descoperi că ai prieteni în oraș și se vor pune să facă cercetări. Pe de altă parte, dacă nu plătești hotelul, te vor băga în închisoare; și asta nu se poate.

Atunci, în câteva fraze repezi, i-am povestit toată afacerea cu senor Catapanos, cu Estrela, cu rechinul și celelalte.

Când am sfârșit, Regina murmură:

— Mica Estrela e foarte bună și cred că ar putea fi aliata noastră.

Apoi, suspinând adânc, adăugă:

— Ea îmi fură...

— Fără să mă gândesc bine ce spun, i-am răspuns repede:

— Estrela e ca o soră pentru mine. Nici odată nu nu va fi mai mult de cât atata.

Mi se păru cu Regina se sprijini de speteaza scaunului, ca și cum ar fi amețit. Era foarte palidă când continuă, cu oare-care nesiguranță:

— Scrie fără întârziere lui senor Catapanos. În modul acesta dușmanii d-tale vor afla că te-ai hotărât să mergi la hacienda Perote. Chiar astă seară prietenele mele și cu mine vom pleca din Vera-Cruz.

— Așa dar mă părăsești?

— Trebuie să te părăsim, căci altfel cum te-am putea aștepta dincolo? (Va urma).

ESCHIMOȘII

Pe o lungime mai mare de 8.000 de kilometri de o parte, în părțile cele mai septentrionale și cele mai friguroase ale lumii, trăiesc eschimoșii, cari au un fel de viață foarte primitivă.

După țarmurile nordice ale Canadei și ale Alaskei, eschimoșii au trecut strâmtoarea de Bering și au pătruns în Asia; emigrațiunile lor i-au dus tot așa până în părțile cele mai depărtate ale Groenlandei. Dacă ei sunt așa de răspândiți pe toate țarmurile înghețate ale regiunilor arctice, fără a pătrunde în interior, este că produsele mărilor sunt felul lor de alimentație. Eschimoșii sunt numiți «mâncători de pește». Acesta este numele pe care li l-au dat indienii din interiorul Alaskei.

Dar, dacă țin de Japonezi, eschimoșii sunt mai mari, mai voinici și mai bine proporționați. Sunt cam rău conformați sau atinși de obezitate.

Femeile au câte odată trăsăturile regulate și o față plăcută. Ele prepară alimentele și se ocupă cu menajul. Mama își poartă copilul în spate. Capul le e bine protejat contra frigului de un bonet gros de blană, micii eschimoși sea-

mână cu niște păpuși. Mărindu-se, fetele și băieții păstrează o oarecare drăgălășie. Copilaria lor o petrec în trândăvia unei vieți sălbatică de tot.

Iarna, eschimoșii locuiesc prin subterane și prin găuri în care nu pot pătrunde decât în patru labe. Vara ei trăiesc sub corturi. În fiecare sat, există un local care le servește pentru serbări și danțuri; bărbații se adună asemenea, în cercul lor.

Danțurile sunt de multe feluri; dar acela care se joacă în schimonositurile cele mai excentrice și la care se sare mai sus, place mai mult privitorilor.

Instrumentele de muzică sunt făcute din bășici de focă, întinse pe cercuri. Se ține instrumentul cu ajutorul unui mâner de ivoriu fixat pe cerc, și se bate cu un baston, producând un sunet monoton asemenea aceluia al unei tobe. Ariile sunt puțin variate și nu sunt făcute de cât de trei sau patru note. Danțatorii sbiară urlă și execută diferite simulacre de scene de vânătoare.

Prima dată când cine-va intră într'un sat de eschimoși, este lovit de mirosul greu de untură de focă și de pește uscat care îmbăcsește atmosfera. Dar, dacă cine-va a avut nefericirea de a fi naufragiat și de a fi aruncat pe una din marginile locuite de eschimoși, va vedea că acest popor e foarte generos și ospitalier. Ei dau străinului cel mai bun loc spre a se culca, cea mai bună mâncare pe care o au, și îl tratează cu bunătate și respect.

Eschimoșii sunt onești și se poate conta pe credința lor.

Unul din ei făcând o dată, la fiul său, un drum de 350 mile spre a da unui călător o veste asupra unui pericol ce-l aștepta, a făcut pe o corabie subredă o călătorie foarte periculoasă.

Credința în spirite este baza religiei eschimoșilor. Ei atribue spiritelor o foarte mare influență, bună sau rea, în toate evenimentele din viața lor, și admit că purerea „Tunrak-ului”, spiritul râului, este mai mare de cât aceea a lui „Tongnuk”, spiritul Binelui.

În ideea lor, spiritele, cari se țin într'una după oameni, la însuflă totul ceea ce fac, bine sau rău.

Această rasă, interesantă, este o rasă care se stinge. Sunt mai multe decese de cât nașteri.

Eschimoșii n'au putut să trăiască în civilizație, să ia moravurile noastre, să adopte hrana noastră, și hainele noastre.

Rasa lor decădea fără îndoială mai înainte de a fi avut timpul să facă evoluțiunile unui neam spre civilizație dacă nu intra în nici o legătură cu noi.

Trad. de E. G. Anast.

CATARACTELE NILULUI

Înainte de a vorbi de Negrii cari se scaldă în cataractele Nilului, aproape de „isvoarele necunoscute”, am cules și

dăm aci câte-va notițe. Nici un loc din lume nu ațâță atâta curiozitate. Aceste isvoare au fost mult timp căutate;—dela Herodot și pînă în zilele noastre, mereu. În anul 1860 căpitanul Emil descoperi munții Lunei încoronați, sub arzătorul equator, de zăpezi continue.

Printre alții mulți exploratori, doi celebri: Stanley, care a descoperit lacul Tanganica și Victoria, și Albert Nyanza, găsit de Baker, descoperiră că isvoarele Nilului sunt bine ascunse în fundul acelor locuri, din care cauză nu pot fi zărite. Stanley, care văzuse multe, nu a putut să le zărească. A putut constata însă existența piticilor și neexistența Niam-Niamiilor, oameni-maimuțe, cu o coadă în josul coloanei vertebrale!..

Peisagiile Nilului sunt rînd pe rînd oribile și fermecătoare. Sunt fermecătoare dela Cairo pînă la Asuan, oraș în vecinătatea cataractei a doua a Nilului. Mai încolo, ținutul este pustiu; fluviul curge pe un teren deșert. Numai prin Abisinia curge prin locuri mai bogate.

Ilustrațiile noastre reprezintă: 1) un colț al Nilului; 2) copii indigeni scăldându-se la cataracta Nilului.

L. KI.

„CLUB-GIRLS“

Suntem în plin sezon de viligiatură. În consecință nu e nepotrivit lucru să știm ce fac alte populații pentru satisfacerea acestei trebuințe moderne pe care o au toate rasele civilizate, de a fugi de locul lor obișnuit în timpul unui sezon anumit.

Foarte practici, ca totdeauna, tinerii americani, vorbim de acei cari nu mănâncă cu „lingura de aur”, pentru a îndeplini aici o curioasă expresiune foarte neplăcută yankeilor, „slang-ului” au ima-

ginat cu dibăcie un mijloc de vilegiatură fără a se expune lăcomiei micilor antreprenori de hoteluri sau de „boarding-houses”.

Tinerii americani formează cluburi, ai căror membri se recrutează dintre institutori, funcționari comerciali, etc., și cari depun în fie care săptămână, de la sfârșitul unui an până la al celui alt, o cotizație minimă un dolar.

Grație unui asemenea fond strâns din cotizațiile membrilor clubului, consiliul de administrație poate să pregătească la sfârșitul iernei o excursiune frumoasă pentru toți membrii clubului, în specia

caută un loc afară la câmp, unde să petreacă.

Prima grijă a consiliului fiind de a căuta un teritoriu care, fără să fie prea departe de o oră de drum de fer de oras, întrunește în limitele, puținței firmele pădurii și ale râului.

Se știe că progresele merg foarte iute în Statele Unite. Concurența extremă care se face, antreprizele de transport în comun, are de consecință reînnoirea deasă a materialului rulant, fiecare companie având scopul de a se sui din ce în ce mai sus de cât rivalele sale.

Se cumpără deci vagoane reformate și clubul le duce pe teritoriul găsit și le așează unele lângă altele. Fiecare din ele devine casa de țară a unui membru, ale cărei lipsuri se umplu după gusturile sale.

Vedeți dar că „club-girls-urile pot fi transformate, din cele mai banale vagoane de tramvai, în buduoare elegante.

Aceste mici colonii de vară sunt comuniste; membrii lor trebuie să se ocupe cu aprovizionarea bucătăriei cu preț obicinuit și pe care „club-girls-urile“ poate să o procure pentru mai multe săptămâni de vilegiatură, departe de viața închisă a orașelor, departe de zgomotul și de praful lor, în odihnă și sufletească și fizică.

Trad. de E. G. A.

FAUNA JAPONIEI

Japonia ocupă o vastă întindere în latitudine; de aici rezultă că diferitele insule care o alcătuiesc prezintă o climă variată, și prin urmare fauna deosebită. Insulele de la Nordul archipelagului posedă fauna Siberiei sau a Europei septentrionale. Cele de la mijloc se țin de fauna mandciuriană. În sfârșit cele de la Sud aparțin regiunii corespunzătoare a coastei răsăritene a Chinei. Există și câte-va urme de înrudire între fauna Japoniei și cea a Americii de Nord. Însă deosebirile care se constată între animalele Japoniei și acele ale continentelor vecine dovedesc că legătura dintre aceste țări a fost ruptă într-o epocă foarte îndepărtată.

Fiind cultivată azi până și prin văile înalte ale zonei muntoase, Japonia pierde din an în an fauna sa cea primitivă, și reprezentanții animalelor sălbatice care trăiau altă dată acolo sunt din ce în ce mai rari.

Printre mamiferele Japoniei, care sunt în număr de vreo 50 de soiuri, animalele de pradă sunt puțin numeroase. Sunt două specii de urși, dintre care una particulară insulei Yeso se apropie de ursul californian și de străvechiul nostru urs de peșteră. Lupii, al căror număr se micșorează mult, nu diferă de cei din Europa de cât doar prin micimea corpului lor. Faptul acesta al mic-

șorării corpului animalelor din insule în raport cu congenerii lor de pe continente a fost adesea observat. Același fenomen se petrece și cu vulpea, care-i foarte mică în Japonia.

Vulpile sunt foarte numeroase în archipelagul japonez. Ele s'au pline de îndrăzneală și pătrund până și prin orașe pentru a da jaf prin găinării, ba încă merg fără sfilă să dea o raită pe la gropile în care locuitorii de la țară depun alimente în onoarea lui Inari, zeul lanurilor de orez. Și atât de adesea a fost văzută vulpea luând și partea din hrana destinată divinității, în cât locuitorii sfârșiră prin a face dintr'ansa tovarăsa obișnuită a zeului Inari, care chiar și este cele mai adesea ori reprezentat însoțit de două vulpi. Superstițiile relative la vulpe nu lipsesc în Extremul Orient, și în Japonia i se atribue puterea de a se schimba în femeie și de a se servi de această înfățișare pentru a rătați pe drumul întârziat.

Un alt animal al Japoniei, bursucul, este socotit de asemenea că poate suferi cele mai bizare transformări. Animalul acesta răutăcios se zice că și-ar permite de a se schimba în unelte de bucătărie, cu singurul scop de a-și bate joc de gospodine jucându-le vre-o farsă neplăcută. Tot în această țară, mîța, care e destul de răspândită, este de asemenea obiectul unor înrăuriri analoge. Totuși ea trebuie să aducă mari servicii, căci guzganii mișună în Japonia, trăind prin poduri în lipsă de pivaie.

Se găsește în Japonia un fel de maimuță numită Saru, cu coada scurtă, și fața roșie, care locuiește insula cea mare a Japoniei. Este quadrumanul care trăiește cel mai departe de ecuator, în Asia orientală. Antilopa „zbărcită“ face parte desigur dintre animalele cele mai ciudate ale Japoniei. Ea nu amintește întru nimic mersul grațios și trupul svelt al celorlalte antilope; la prima vedere părul ei lung și stufos face să fie luată mai degrabă drept un lup, de nu s'ar zări cele două coarne ale ei, care arată înrudirea sa cu capra sălbatică din Europa.

Această antilopă, al cărei nume științific este „*memorhaedus crispus*“, devine rară în Japonia pe care o locuiește în mod exclusiv. Nu se găsește decât în regiunile stâncoase ale insulei Nippon și pe munții cei mai înalți ai insulei Sikk. Antilopa zbărlită este în genere de culoare brună; însă ea prezintă particularitatea aceasta de a-și schimba nuanța după anotimp; iarna ea este de culoare mult mai deschisă ca în timpul lunilor călduroase. Coarnele sunt mici, conice, inelate puțin și încovoiate ușor îndărăt. Specia de care se poate apropia mai mult această antilopă este goralul, care trăiește prin munții Himalaya, Butan și Kașmir, cățărându-se cu îndemănare pe stânci, și sărind cu îndrăzneală ca țapul și capra sălbatică;

însă goralul se deosebesc de antilopa din Japonia prin aceea că el n'are același păr caracteristic.

La aceste animale trebuie să adăugăm ca reprezentant al faunei Japoneze o specie de mistreț, una de cerb, diferite roșătoare și mai multe soiuri de lilieci care se găsesc în regiunea meridională. Nu se găsește decât un singur șarpe veninos. Salamandra gigantică care atinge dimensiuni mari este pe cale de a dispărea. În sfârșit se socotesc în Japonia vreo 360 de specii de păsări, dar puține din ele sunt proprii archipelagului. Insectele sunt foarte numeroase și entomologiștii pot să facă acolo recolte bogate.

Trad. de Th. Simenschky.

NOTE ȘTIINȚIFICE

CUTREMURELE DE PĂMÂNT

Impotriva vrăjmașului e forța, împotriva furtunei, dibăcia, împotriva boalei—doctorul și leacul. Dar contra cutremurului de pământ nu există nimic; și această convingere ne-o întemeiam pe fapte.

«Refugiul orî-cărui om care suferă și e amenințat, este casa, căminul său». (Așa spune Maupassant; cât despre mine, eu cred că o casă nu e un refugiu nici pentru un om amenințat de... creditorii sau de... papucul nevestei). Și în cazuri de cutremure terestre nimic nu e mai primejdios decât casa, căci atunci neputința de a se duce acasă face din om o vită răătăcitoare, pierdută, înnebunită, care fuge și care poartă în suflet o teamă nouă și neprevăzută, teama omului civilizat, silit să locuiască ca un sălbatic.

Cum începe un cutremur de pământ

Mai întâi se pare că simți o neliniștire aproape nedeslușită a solului. Totuși nici o mișcare nu se manifestă; ai zice că-i un fior al pământului, un fior adânc, continuu, care în curând va deveni cutremur. Din clipa aceea solul vibrează fără încetare. Nu mai palpită, pare agitat numai de un tremur nedefinit. Câte o dată acest tremur se întrerupe două-trei ceasuri; de cele mai multe ori el reîncepe și durează un minut sau un sfert de oră, apoi se oprește din nou și pământul devine cu totul stabil. Ai zice că e freacă înflorată al unei locomotive în odihnă, al cărei flanc e încărcat cu vaporii de apă care n'au pe unde să iasă.

În timpul cutremurului

Să ascultăm ce zice marele Maupassant care însuși a simțit senza-

țiile marelui cutremur de lângă Coasta de Azur, în 1882.

„În timpul primei clipe de groază crezui pur și simplu că locuința se prăbușea. Dar, cum salturile patului meu se făceau tot mai puternice, cum zidurile crăpau, cum toate mobilele se ciocneau între ele cu un vuet grozav, sării în picioare în mijlocul odăii și vrusei să ies pe ușe, când deodată o oscilație violentă mă asvârlă într'un părete. Când îmi mai venii în fire ieșii la scară unde auzii sinistrul și bizarul sunet al clopotelor, zăngănind singure ca și cum le apucase nebunia, sau ca niște slugi credincioase cari chiamă des-nădăjduite pe cei ce dorm, pentru a'î vesti de primejdie. Servitorul meu cobora din fugă celalt cat, neînțelegând nimic din câte se întâmplase, și crezându-mă zdrobit sub acoperișul odăii. Într'aceia, când toți ai casei eșiră în grădină, sguduiturile încetară. Erau orele șase; ziua mijeia trandafirie și dulce, fără o adiere, — atât de curată și de calmă! Această liniște nemărginită a cerului, pe când joș acel vălmășag îngrozitoș, era atât

de mișcătoare, atât de neprevăzută, încât ea mă surprinse și mă emoți onă mai mult decât însăși catastrofa“.

Cauzele cutremurelor de pământ

Multă vreme s'a crezut că cutremurele de pământ sunt datorite vulcanilor. Se poate să fie și ceva adevăr în această credință, căci cele mai groaznice cutremure s'au întâmplat în regiuni vulcanice. Dar pentru că multe cutremure s'au manifestat și în ținuturi fără vulcani, s'a căutat a se găsi cauzele fundamentale și independente de vulcani. Așa s'a ajuns la concluzia că cutremurele de pământ pot să aibă mai multe cauze: 1) prăbușirea maselor stâncoase interne; 2) explozia produsă în interiorul pământului de vaporii de apă grămădiți sub mare presiune și 3) mai ales de micșorarea părții lichide din sânul pământului prin răcire și ca atare prin încrețirea scoarței pământului.

(Va urma).

D. Iac.

bue să îți seamă că o cauză cât de mică poate determina catastrofa. Așa de exemplu, chiar și trecerea prea repede, prea bruscă a automobilului.

Urmare câte-va momente de tăcere.

Înțelegeam cu toții teribila amenințare pe care o cuprindeau cuvintele detectivului.

Căci, în ora desprinderii ghețurilor, o zguduire cât de ușoară putea provoca cataclismul.

— Ah! murmură tânărul detectiv, cu voce înceată, așa ca să nu-l audă de cât tatăl Florianei, îmi pare rău acum că n'am așteptat la Porte Clarence.

— Așa dar ai vre-o teamă serioasă?.. Observi vre-un indiciu alarmant?

— Da și nu. Privește suprafața ghețului; încrețiturile s'au din ce în ce mai mult forma de unghiuri ascuțite.

— Ei bine?.. Ce concluzie tragi d-ta de aici?

— Trag concluzia că câmpul de gheață suportă în acest moment maximul de presiune, cu alte cuvinte, este la marginea naterii sale de rezistență.

— Dacă-i așa, să ne întoarcem îndărăt. Vom mai întârzia încă câte-va zile.

Dick Fann arătă înaintea lor niște stânci înghețate.

— Iată, avem înaintea noastră insulele Diomede; suntem acum mai aproape de ele de cât de continent. La nevoie vom face acolo un scurt campament.

— Dacă-i așa, conchise d. Defrau, să ajungem cât mai repede posibil, căci îți mărturisesc că după cele ce mi-ai spus, nu voi mai avea nici un singur moment liniștit cât vreme vom continua să alergăm pe câmpul de gheață.

Cei doi bărbați aruncară o privire spre Floriană, care, necunoscătoare de primejdia prin care trecea, vorbea liniștită cu Jean Brot.

Și schimbară un răs dulce, ghicind unul la altul aceeaș dragoste devotată pentru frumoasa fată.

Se apropia de insulă văzând cu ochii. Și cu cât se apropiau, cu atâta insula le apărea mai sălbatică și mai neospitalieră.

Erau niște stânci deșerte, fără nici cea mai mică urmă vegetație, lipsite chiar și de apă.

Gheața le înconjura de jur împrejur, făcându-le să aibă o atitudine cu mult mai ridicată ca nivelul mării.

— Nici-odată nu vom putea urma a-utomobilul pe stâncile aceste! murmură d. Defrau.

Dar Dick Fann îl liniști îndată.

— E drept că de partea aceasta n'avem nici un drum de trecut. Dar de partea cealaltă terenul coboară pe ne-simțite până la nivelul mării. Am studiat drumul înainte de a pleca, și dacă n'aș fi fost sigur că vom găsi un refugiu în insulele Diomede, m'aș fi întors de mult îndărăt.

— Te rog să nu fi supărat pe mine, răspunse d. Defrau. Când o văd pe

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

CAP. XI

Trei zile după aceea Floriană și prietenii săi pleacă din Porte Clarence, lăsând în micul cimitir al tristului oraș corpul nenorocitei guvernante, care în amurgul vieții ei, făcuse cu atâta naivitate, visul unei iubiri pasionate.

Impins de o curiozitate științifică care trebuia respectată, doctorul Dody căpătase autorizația să facă autopsia cadavrului.

Dar nici această autopsie nu adusese cuvântul enigmei.

Pereții stomacului aveau găuri mici, ca și cum ar fi fost supuse acțiunii unui foc violent.

— S'ar părea că sârmana femeie a înghițit un praf de flăcări, zise doctorul, ea concluzie.

Dick Fann, care aștepta tremurând de nerăbdare cuvântul omului de știință, rămase dezolat.

Și de atunci înainte, rămase ceasuri întregi cu fața contractată sub efortul gândirii, trădându-și în fie-care moment neliniștea.

Grăbi cât putu pregătirile de plecare.

În ziua când era hotărâtă plecarea Dick Fann părea mai vesel.

— Patronul pare încântat că pleacă de aici, îi spunea Jean Brot. De altfel și mie mi se părea că îmi vor îngheța picioarele în ținutul acesta.

La plecare li se recomandă să nu întârzie prea mult în strâmtoarea Bering. Băci de și avalanșa ghețurilor era în întârziere anul acela, totuși putea să se producă dintr'un moment în altul.

— În cazul acesta, le spunea sfătuitorul, ați fi perduți. Într-o jumătate de ceas ghețurile devin libere; ca prin farmec blocuri gigantice se pun în mișcare, și năvălesc unul după altul. E un spectacol foarte frumos, văzut de pe țărm; dar acela care ar fi prins în mijlocul strâmtoării, poate să-și recomande sufletul bunului D-zeu.

Dând toată importanța convenită acestui sfat, Dick se instalase la cârmă, și conducea automobilul cu toată viteza.

Orî cât de grăbit era însă, trebuia să ție seamă de configurația câmpului de gheață.

Suprafața câmpului, care de departe părea aproape plană, era formată în realitate din lame apropiate, de aceea cursa automobilului era încetinită de urcușuri și coborâri neîncetate.

Dick Fann înțelegea foarte bine acum de ce avalanșa ghețurilor se deslănțuia așa de repede.

D. Defrau era și dânsul neliniștit, și își silea mereu prietenul:

— Mai repede, cât de repede se poate!

— Te asigur că mergem cu toată iuteala pe care o putem avea prin aceste locuri, răspunse detectivul. Și apoi, tre-

Floriana expusă morții tot curajul imi pierde.

— Ah! suspină tânărul detectiv, crezi oare că eu stau mai bine?

Și aplecându-se înainte, mări viteza automobilului.

— Când vom trece de capul pe care-l vezi colo, zise Dick-Fann, aspectul terenului se va schimba dintr-o dată și vom putea acosta.

Automobilul înainta cu toată repezițiunea. Capul insulei neospitaliere părea că înaintea spre călători cu iuteala unui tren expres. Mai aveau de făcut acum numai vre-o două sute de metri pentru a scăpa de primejdie. Treceau acum coasta joasă de unde aveau să poată pătrunde cu automobilul pe teren priincios. În locul acela aveau să aștepte dizlocarea gheturilor, pentru ca să-și poată continua pași drumul în liniște.

Dar în momentul următor se produse un lucru neașteptat, uimitor, a cărui cauză nimeni nu și-o putea explica. Un fel de bolid, de proiectil negru, tășni dintr-o ascunzătoare și se năpusti asupra Dionului cu o iuteala fulgerătoare.

O ciocnire teribilă se produse. Toți călătorii fură aruncați grămadă pe câmpul de gheață.

Când Dick Fann, Jean Brot și d. Defrau se ridicară o căutară în zadar pe Floriana. Copila dispăruse. Pe suprafața gheții zăcea însă un om leșinat.

Ce însemna asta? Toți se repeziră spre necunoscut.

Îl priviră și avură o exclamație de groază:

— Inginerul Botera! Ce căuta dânsul acolo? Pentru ce fusese părăsit? Toate acestea n'aveau nici-o importanță. Prezența sa însă, îl denunța pe Larmette!

Liniștitul bijutier, cu mașina sa de o sută de cai putere, zdrobise automobilul Floriane și o răpise pe aceasta.

De ce această răpire? De ce acest atac brutal? Prin ce mijloace de informațiune cunoscuse bijutierul ziua exactă a depărțării adversarilor săi?

Fapt era că dânsul își așteptase la vreme victimele, și dăduse lovitura pe care, fără îndoială, o medita de multă vreme.

Îl părăsise pe Botera, care probabil căzuse din cauza puternicei ciocniri, și-l părăsise pentru că judecase că nu era prudent să lupte cu trei oameni hotărâți.

Cu atât mai rău pentru Botera dacă nu va ști să scape și singur din încurcatură. Larmette se îndepărta cu toată viteza, împreună cu prada sa. Automobilul său mai apărea acum ca un simplu punct la orizont, și în curând dispăru complet.

Dick și d. Defrau rămăseseră ca tâmpiți în fața acestei lovituri neașteptate.

Pe când dânsii credeau că n'au a se teme de cât de nestabilitatea câmpului de gheață, iată că primejdia sosise din

altă parte. Și era o primejdie care îi făcu s'o regrete pe cea dintâi.

Avalanșa gheturilor ar fi însemnat fără îndoială moartea, dar o moarte repede, scutită de suferințe.

Pe când Floriana în mânele lui Larmette însemna tortura fără de sfârșit, rușinea și asupra frumoasei fete, și asupra acelora cari o iubeau.

Un strigăt înăbușit îi făcu să tresară, aducându-i la realitate.

Inginerul își venea în fire; nu-și dădea încă bine seamă unde se află și ce se petrecuse, dar începea să prindă limbă.

Dar vocea sa redeșteptă mânia celorlalți, până atunci înăbușită de durere.

Dick și prietenii săi se repeziră spre peruvian. Îl înconjură și-l legară bine.

— Omul acesta trebuie judecat și pedepsit fără întârziere, zise Dick:

Auzind aceste cuvinte, peruvianul înțelese însfârșit ce se petrecuse cu dînsul.

Își văzu adversarii hotărâți, cu o licărire sălbatecă în ochi, și înțelese că oamenii aceia nu erau de loc dispuși să glumească.

Și cum era gata la toate lașitățile numai că să-și scape viața, începu să se roage:

— De ce să mă judecați? Trebuia să ascult de ordinele d-lui Larmette. Nu e greșala mea, căci dânsul comanda. În fond, eu nu-i aprobam acțiunea; dar omul acela este teribil și zdrobește pe orî cine încearcă să-i reziste.

«Vă voi spune tot ce veți dori să știți. Când am fabricat automobilul meu și am primit bani de la dânsul, nu știam că-mi iau un stăpân așa de tiranic. Altfel aș fi renunțat la opera mea».

— Ar fi trebuit să renunți înainte de a-mi fi dat copila pe mâna acelui mizerabil.

— Dar domnișoara nu este în primejdie de moarte, răspunse peruvianul, văzând că ar putea deștepta mila judecătorilor săi, prin asemenea cuvinte dătoare de speranță.

Lașul calculase bine.

— Nu este în primejdie de moarte, spui? Așa dar cunoști planurile celui d-tale?

— Da, și vă voi arăta toate aceste planuri, dacă imi dăruieți viața. Vă voi ajuta să luptați împotriva lui.

Și cum Dick și d. Defrau ayură un gest de desgust, dânsul adăogă:

— De ce m'a lăsat ca pe un câine pe banchiza de gheață? Automobilul meu i-a adus servicii destul de frumoase. M'a trădat, îl voi trăda și eu; lucrul e că se poate de drept.

Pronunță cuvintele acestea cu repezițiune cu teama că va fi întrerupt.

Toți îl priveau cu dispreț, dar dânsul nu-l lua în seamă, pentru că acum n'avea alt gând de cât acela de a-i încredința că spune adevărul.

În sfârșit Dick Fann vorbi cu hotărîre:

— Veți răspunde fără nici un încon-

jur, fără nici o șovăială tuturor întrebărilor mele. Indată ce veți încerca să spuți cea mai mică minciună îi voi zbura creierii.

— Dar vă asigur că voi spune tot adevărul...

— Știi cine a ordonat să fim striviți la Port Clarence?

Brazilianul răspunse, cu un surâs plin de satisfacție:

— Larmette, după dispariția d-stră din San-Francisco, era nebun de mânie. Poate chiar îi era teamă că va fi complet invins. Atunci, după ce făcusem mai înainte o călătorie la Valdez, a telegrafiat la Port-Clarence.

— Ce a telegrafiat?

— Iată: Fă așa cum ne-am înțeles. Întrebuințează obiectele ce ți-au fost încredințate.

Ascultătorii lui Botera se priviră cu necredzare.

— Dar telegrama aceasta lăsa să se vadă că mizerabilul ne condamnase de mai înainte.

— Da, vă condamnase

— Asta nu e cu putință, pentru că ar fi însemnat să lucreze împotriva propriilor sale interese.

— Nici de cum. Ce urmărea dânsul? Să pue mâna pe d. Defrau.

— Fără îndoială. Dar...

— Dar nu este oare evident că la știrea morții fiicei sale, d. Defrau și-ar fi părăsit ascunzătoarea sa, de pe pământ, ori de sub pământ, și ar fi...

O tristă exclamație întrerupse declarațiile inginerului.

Dick Fann, tatăl Florinei și micul Jean întrevăzură dintr-o dată tot secretul combinației criminale.

Larmette hotărâse moartea Floriane. Dânsii erau socotiți ca niște cantități neglijabile. Bijutierul lucra cu indiferența unui colon al pământurilor virgine, care abate cu energie toate stufșurile, pentru a-și netezi calea.

Și doritor acum de a afla totul, detectivul continuă:

— De ce otravă s'a servit Firino Bovini?

— Nu era otravă!

— Atunci ce era?

— Larmette e un om care se gândeste la toate, și d-stră ar fi trebuit să-l ghicească... Cred că acum veți fi siguri de sinceritatea mea... D-stră mă puteți uicide, sau mă puteți ajuta să scap din acest ținut blestemat...

— Dar vorbește odată!

— Ei bine, Larmette a încredințat lui Firino un mic tub conținând două miligrame de praf de radium.

— De radium?

Toți rămăseseră cu gurile căscate. Rădiul în praf? Acuma totul se lumina. Fiecare particică se încrustase în mucoasele stomacale ale nenorocitei. Patorne și sub puterea radiațiunii corpusculilor, țesăturile fuseseră consumate.

Nici un ajutor medical n'ar fi putut

salva victima. Doctorul avea mare dreptate când dăduse nenorocitei substanțe adormitoare. Biata Patorne murise arsă de radium.

— Oare toți vom avea aceeași soartă? se gândea Dick. Oare toți vom fi uciși prin același rafinat procedeu științific?

Afacerea aceasta întărea încă odată afirmația filosofilor.

— Ori-ce rău ese din bine. Ori-ce bine țășnește din rău. Printr'o ironie sălbatică a naturii, binele și răul par a fi auto-generatorii contrariului lor.

Niște ființe de elită ca soții Curie descoperiseră lumii proprietățile radiului. Și iată că un mizerabil se gândise îndată să aplice aceste proprietăți pentru izbândirea planurilor sale criminale.

D. Defrau întrerupse aceste cugetări.

— Dar acum, după ce Larmette a pus mâna pe Floriana, mă va sili să mă predau.

— D-ta! — exclamă inginerul — d-ta ești d. Defrau?

— Pentru ce aș mai ascunde-o?

— Dar atunci totul se va petrece de minune. Va fi destul să putem ajunge pînă la drumul de fier.

«Cred că fostul meu patron se va îndrepta spre Moscova.

«Vedeți că și îngăduința poate servi la ceva. Dacă m'ați fi ucis adineaori, n'ați ști tot ce știți acum.

Fața negustorului canadian se lumina. Da, da, avea să se predea; avea să predea coridoarele trustului bijuteriilor și avea să-i despăgubească în urmă din averea sa personală. Poate că afacerea asta avea să-l ruineze, dar ce importanță avea un lucru așa de mic față de viața Floriane? Avea să se pue din nou pe muncă cu ardoare și Dick Fann avea să-l ajute să-și refacă averea pierdută.

Detectivul îi întrerupse aceste gânduri printr'o frază prevestitoare de rău:

— Va trebui să ajungem cât mai repede la coastă. Dar vom mai avea oare timp?

Ca un răspuns la această întrebare, o pocnitură sinistă trecu prin aer.

Cu toți se ridicară; chiar și peruvianul, căruia Jean îi dăduse drumul, tăindu-i legăturile.

Alte detunături urmară. S'ar fi zis că e o luptă de artilerie. Câmpia de gheață tremura sub picioarele călătorilor.

— E avalanșa! murmură Dick Fann.

— Avalanșa!

— Să înaintăm cât se poate de repede spre panta insulelor Diomede, sau suntem pierduți!

Și pe când zgomotul devenea din ce în ce mai mare și gheața începea să se miște, cei patru călători alergau cât îi țineau picioarele spre insulă, părăsind în voia întâmplării automobilul, armele și proviziile.

CAP. IV

Cum pământul insulei nu mai era departe, încurând fură acolo.

În nici o parte nu se ivea șanța goală. Pretutindenți solul era acoperit de un strat gros de gheață. Dar cel puțin erau siguri că sub acest strat de gheață era granitul stabil, — granitul care văzuse nemiscat atâtea mii de desghețuri și care le oferea prin urmare un adăpost sigur.

Cei patru călători priveau acum mărețul cataclism care se desfășura sub ochii lor.

Toată suprafața apelor părea că fierbe.

Din ce în ce devenea tot mai pronunțată acțiunea curentului dela nord.

Și călătorii stăteau nemișcați. Sentimentul micimei lor în fața acestei enorme desfășurări de forțe îi întrista și le mărea durerea.

Deodată cu toții tresăriră.

— Ce este?

— Un cutremur!

— Dar mi se pare că insula se mișcă. Oare ghețurile o vor urni din loc?

O zguduire mai violentă îi făcu să se rostogolească la pământ.

Dick Fann ghici cel dintâi adevărul, îndată ce putu să se ridice în picioare.

— Mii de bombe! exclamă dânsul. Nu eram pe insulă, ci pe un iceberg de lângă coastă.

— Atunci? întrebă ceilalți, abia mai respirând de nelinește.

— Ei! icebergul s'a deslipit, și-acum plutește, ducându-ne spre sud.

— Dar nu putem alerga pe insulă? exclamă Jean, care nu prea înțelegea bine manifestațiile polare,

— Și cum am putea face drumul acesta, sărmane copil? Nu vezi ce distanță este acum între noi și insulă?

A fi încercat să treacă spațiul acesta, ar fi fost o nebulie, de care își dădeau bine seama cu toții.

Cei patru călători erau acum prizonieri pe icebergul plutitor.

Curentul îi trăgea mereu spre sud; insulele Diomede abia se mai zăreau acum la orizont, ca prin ceață.

Se coborau spre sud, spre regiuni mai calde. Puțin câte puțin avea să se topească sub picioarele acelora pe cari acum îi ținea suspendați deasupra abisului.

Fie-care zi avea să fie o agonie, apropiindu-i de termenul fatal; avea să moară încetul cu încetul, pe gheața plutitoare.

Dar oare aveau să trăiască dânsii până la topirea complectă a icebergului? N'aveau să moară mai înainte de foame și de sete?

Căci, în afară de trei pesmeți pe cari-i păstrase d. Defrau în sacul său de călătorie, nu mai aveau nici-un fel de băutură.

Trei pesmeți pentru patru naufragiați, cari erau destinați să călătorească multă vreme pe un munte de gheață!..

Era prea puțin!

În timpul acesta, coasta asiatică Siberiană, printre stâncele joase de la Est-Cape, Floriana, în genunchi, cu brațele întinse spre insulele Diomede, se ruga chemându-și prietenii.

Îndărătul ei, la o mică distanță, lângă automobilul Botera cu care putuse ajunge la țarm puțin înainte de avalanșa ghețurilor, stătea Larmette, cu sprâncelele încruntate.

— D-șoară, îi spunea dânsul, după cum vezi am reușit să te am în puterea mea. D-ta ești zălogul. Dacă vrei să îți recapeți libertatea, trebuie să-mi indicîi locul unde se află tatăl d-tale. Știu că dânsul te adoră, și că fără să stea la îndoială va face tot ce-i vei cere. Floriana nu-i răspunde.

Nici o dată n'avea să consimtă să trădeze cauza tatălui ei.

Larmette putea s'o ucidă. Fie!.. De vreme ce perduse totul, cel puțin avea să-și păstreze onoarea.

(Va urma).

Ocolul lumii în 40 de zile

În 1907, grație înțelegerii dintre companii, se putea face ocolul lumii în 83 de zile, pentru minima sumă de 1600 de lei.

Ei bine, în 39 de zile, adică în mai puțin de jumătate din acest timp, locotenent-colonel englez H. Burnley-Campbell, a realizat această călătorie excentrică.

În ziua de 3 Mai, la orele 7,20 dimineața, colonelul se imbarcă la Liverpool pe «Express of Ireland» pentru Canada. La 10 Mai, el era, la orele 3 d. a., la Quebec, de unde pleca la orele 5 cu trans-continentalul canadian; la 14, el sosea la orele 5 dim. la Vancouver, spre a pleca de aici la orele 12 și jumătate, cu vaporul de China ducându-se în Japonia.

La 26, la orele 5 dim. el debarcă la Iokohama unde luă trenul a doua zi la orele 7 spre Isaruga, pe litoralul opus, unde ajunse la 28 dimineața, orele 9,30; în aceeași zi el se imbarcă seara la orele 6 pentru Vladivostok, unde ajunse la 30, după amiază la orele 2,15.

În această traversare cunoscute colonelului singurul accident care i s'a întâmplat; la 30, în timpul unei cete, corabia dete cu fundul de un banc de nisip lângă Vladivostok; fluxul și refluxul însă o despotmoliră.

În acea zi, îndrăznețul călător, era să piardă trenul corespondent, ceea ce l'ar fi făcut să piardă 4 zile. După aceasta fu mai ușor.

În aceeași zi, la orele 7, el luă

trans-siberianul pentru Moscova. El trecu atunci pe la Carbin la 31 Mai, la orele 8,30 seara; la Irkutsk, la 4 Iunie, la orele 6,30, spre a ajunge la Moscova la orele 2,38 în ziua de 10. În aceeași zi el plecă de la Moscova, la orele 6 spre a sosi a doua zi seara la orele 9,30 la Varșovia, pe care o părăsea după 2 ore.

La 12, dimineața, el era la orele 11 și 35 la Berlin, de unde plecă după 5 minute, la orele 11,40; dacă ar fi putut să ia expresul care venea de la St. Petersburg, ar fi câștigat mai multe ore, dar trenurile nu corespundeau. În sfârșit, el sosește tot în ziua de 12, seara la orele 9,8, la Colonia, pe care o părăsește la orele 11,15; în ziua de 13, la orele 7,30 dim. el era la Ostanda, de unde plecă la orele 11 spre a traversa canalul Mâneceei. În aceeași zi el debarca la Douvres, la orele 2,50.

Ocolul lumii îi luase 39 de zile și 19 ore și jumătate.

Colonelul ar putea să-și reînnoiască de mai multe ori călătoria în aceleași condițiuni, spune ziarul „Cosmos” înainte de a cunoaște în fond țările pe care le-a străbătut.

Trebue să admirăm un așa mod de a proceda?

Impresiunile acestea fugitive nu pot lăsa de cât o vagă amintire în spiritul călătorului și dacă d. Burnley-Campbell s'ar fi aflat în fața unui cinematograf, asta ar fi fost mai economic și poate mai... profitabil!

ANIMALE SAVANTE

Se credea până mai acum câte-va secole că omul e—in toate cazurile—cu mult superior ori căruși patruped—fie chiar quadruman. Însă de când știința s'a avântat la înăuțimi pe cari nici nu le-au visat protagoniștii ei, a fost dovedit în chip definitiv, de nenumărate ori, faptul că foarte multe animale superioare, se nasc cu o inteligență mai mare decât a multora dintre semenii noștri—negrii indeo-sebi, — cu singura deosebire că nu au putința de a vorbi și... s'patrupede. S'a mai constatat interesantul și folositorul fapt că animale ca: mai-muțe, câini, pisici, cai, focșe, pină și din coleoptere—puricele—etc., sunt susceptibile de educație, adică pot învăța anumite gesturi, căpătând maniere «distinse» și făcând felurite servicii omului.

Pasărie de asemenea, papagalul în special, știm cu toții cât de ușor învață să pronunțe cuvinte din ori-ce grai, și fraze întregi chiar.

Însă în ultimul timp descoperindu-se că și alte animale pot fi dreșate și realizându-se câte-va «mi-

nunți», e necesar să dăm niște exemple noi și surprinzătoare.

S'a ajuns, bine înțeles prin multă caznă, să se deprindă e zibelină a... vorbi la telefon. Ea cere, atunci când îi e foame, suflând în pâlnia telefonului deschis, și i se dă... banane, sau alte alimente. La început, după ce a fost silită să se deprindă a sufla în aparat, ea păru foarte surprinsă de rezultatul imediat, plăcut desigur, și totdeauna de aceeași natură, al gestului său.

Un șarpe alb, din America, a fost învățat de un naturalist savant, — fiindcă, pentru a trăi și a servi la anumite observații științifice, șarpele avea nevoie de gimnastică, — să se încolăcească în jurul unei frânghii de rufe, pe care se plimbă de câte-va ori pe zi de la o extremitate la alta.

Nu mai vorbim de alte multe cazuri, unele prea cunoscute, iar altele mai puțin interesante decât cele ce merită să fie citate.

Fapt e că sunt și pot fi o mare mulțime dintre animalele superioare, mai presus, ca inteligență naturală decât foarte mulți negrii — din Africa și Oceania.

Fl.

POȘTA REDACȚIEI

Nelli Nelini, Iași. — Așteptăm articolele făgăduite.

Mai multora. — Preferim descrieri de călătorii și aventuri celebre.

G. Georg. — E rău tradusă.

I. Ol. — Le vom citi pe toate și cele bune vor fi publicate.

Nepa. — Fără stil, fără miez, — nu e pentru noi!

N. Balojan, Belgrad. — Farmacia Iteanu din R. Sărat.

Înainte   După
întrebuințarea
Cremei și Pudrei „FLORA”

Pastă de **BUCOL** Apă de gură
dintii 1 leu   1 leu 50

DURERI Reumatice

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți, vindecă sigur **Nevralgine Jurist**. Un flacon 2,50 și o doză 50 bani la drogerii și farmacii.

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante prin vitoare la călătorii sau vânzătorii, îi țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei „Ziarului Călătorilor”, strada Brezoianu, 11, București.

SĂPUN de TOALETĂ

„**FLORA**”

de o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul

— Bucata lei 1,25 —

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

Sticla lei 3. Drogerii și farmacii

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combata.

HEMOFER ITEANU

— Sticla lei 4 —

VOPSEA de PĂR RAPID

Garantat absolut nevătă-mătoare, vopsește imediat părul cărunțit sau albit, în negru, în brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că părul este vopsit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vopsea de păr. Lei 2,50 la drogerii și farmacii.

BONBOANE

ORIENTALE

Parfumează admirabil gura și distrug ori-ce miros

urât al gurei. Cutia 50 bani la drogerii și farmacii. A se observa marca: „Semiluna cu stea”.

TOȚI ABONAȚII LA
« **ZIARUL CALATORIILOR** »

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă « Godin » No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică « Marcu », B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechea și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curței Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de biuro ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Littmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema « Flora ».

16) O » săpun « Flora ».

17) O » pudră « Flora ».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic « Veselia ».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul « Universul literar ».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților « Ziarului Călătoriilor ».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii :

O VILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

UN DORMITOR de BRONZ

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN D VAN-PAT

și

Un salonas modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, strada Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat

pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânatoare și

Un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat și

Una vioară sistem Stradivarius cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș cumpărat de la magazinul La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

O pereche cercei cu 6 pietre de diamant cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată

bătând orele

O elegantă pendulă de biuro și

Doă fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Calătorilor”.

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică :

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din :

Memoriile Regelui Carol I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri : pe 6 luni 14 bonuri ; pe 3 luni 5 bonuri

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI
Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « « «

Redacția și Administrația
No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
Apare odată pe săptămână
— MARȚEA —

Marinarii zăriră apariția sfintei Ana d'Auray. — (Vezi pag. 4536).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

LEGENDE MARINE

Știți fără îndoială cine e «Olandezul Rătăcitor», de aceea renunț la istoricul acestei legende care a servit până și genialului Richard Wagner ca temă pentru făurirea unei opere teatrale ce a avut și are un succes european. Legenda aceasta scrisă și mai ales povestită în atâtea felurite chipuri, e adânc înrădăcinată în mintea tuturor marinarilor din Nordul și Nord-Vestul Europei, încât poporul — marea majoritate a indivizilor asemănători ce l compun, — găsește în ea mai mult adevăr de cât în ori ce altă poveste.

Câte aventuri din călătoriile pe mare, câte romane fantastice s'au scris, în toate — autorii lor au pus și partea asta miraculoasă a legendei, a superstiției, în toate întâlnirile descrierea unei arătări ciudate, a unei năluca spaimântătoare — fie ea «Corabia blestemată» sau «Olandezul rătăcitor», etc. Ne amintim foarte bine cu toții că în vremea când bazmele ne erau singura hrană sufletească, am citit cu nesățiu și cu turburare, cel puțin despre una din aceste legende marine, citire care a produs minții noastre gândurile noi, și-a deșternat ochilor lăuntricilor, icoane largi, tablouri vii, pline de fapte surprinzătoare, groaznice, mărețe, și mai presus de înțelegerea noastră.

După cum arată și ilustrația întâei pagini, patru mateloți, prinși ca val de ei de vârful catargului corăbiei naufragiate, într-o întunecime opacă, asurzită de zgomotul infernal pe care l fac valurile furioase și uraganul, se roagă, imploră mila celui A-tot-puternic, cer scăparea de moarte. Dar în suferințele lor s'a strecurat dorința de a sfârși mai curând îngrozitoarele clipe a căror amintire numai, e în stare să i nefericească pentru tot restul zilelor lor. Ei vor deci să moară. Cel din jos, mai obosit de cât ceilalți doi, și băiatul de sus, izbit de marea de valuri, sunt aproape hotărâți să și desprindă palmele de singurul lor sprijin și să dispară în necunoscut. De odată însă băiatul de sus, privind în zarea de beznă, văzu o fâșie de lumină, și în aceeași clipă vru să exclame, să spună ceva, dar

abia un «oh!» eși din gura lui mută, plină de mirare. — Ce era? — Într'un nimb de lumină, sfânta Ana d'Auray, patroana marinarilor, cu mâinile întinse... Sub înrăurirea sfintei, marea se calmă, uraganul pieri și norii se risipiră, desvelind albastrul curat al cerului. Puțin câte puțin apoi, sub privirile orbite și gurile mute ale marinarilor, sfânta Ana dispăru lăsând în urmă loc siluetei negre a unei corăbii care s'apropia de nefericiții marinari... — Fură salvați!

Aceasta e cea mai recentă dintre multele legende marine, și e cu puțință să fie chiar ultima, căci s'a dus vremea de odinioară în care se puteau naște și asimila atari hibrizi — anacronici azi.

Odiseea unui nihilist

— 72 ore atârnat sub un tren —

Aventura extraordinară pe care o descriem mai jos nu e opera fanteziei vre-unui romancier, ci este adevărul cel mai curat. E unul din cele mai de seamă exemple de tenacitate, energie și dispreț de primejdie și chiar de moarte.

În gara din Ostanda, trenul de lux cu destinația Berlin și St. Petersburg, era gata să pornească, când impiegatul însărcinat să verifice starea roatelor, după mai multe lovituri de ciocan, ale căror sunete înăbușite îl intrigară, se aplecă să privească sub vagoane. El scoase un țipăt de mirare și de groază și ridică brațele către cer. Apoi, făcând semn cu mâna, își chemă camarazii și le arătă cu degetul ceva sub vagon. Oamenii de serviciu alergară din toate părțile; se lăsară în genunchi și priviră sub vagon, vorbind toți deodată, pe când un impiegat fuge într'un suflet să vestească pe șeful gării. Ce se întâmplase? Un fel de mumie nedeslușită era atârnată dedesuptul trenului, ca un pachet de niște curele late și puternice.

Călătorul de sub vagon

Un cap omenesc, înfășat într-o bonetă de lână, răsfântă pe urechi și legată sub bărbie, eșea din pachetul inform; doi ochi mari de un albastru lucitor priveau holbați la sumedenia de priviri ațintite asupra lor, fără cea mai ușoară bataie de pleoape. — străvezii ca sticla, dar neînțeleși. Șeful gării veni, urmat de un comisar împreună cu mai mulți gardiști. După porunca comisarului, curelele fură tăiate, pachetul fu apucat, scos cu băgare de seamă dintre roți și depus pe peron. Apoi începură să-l desfacă, ceea ce nu fu totemai ușor.

Mai întâiu scoaseră o șubă mare, și

un fâșit de hârtie destăinuie niște buzunare uriașe, făcute între blană și căptușeală, cari erau pline de jurnale; de sub șubă scoaseră un pardesiu de postav «vătuit» tot cu jurnale și prevăzut cu niște buzunare tot atât de mari; apoi apoi încă un palton care era tot atât de ciudat alcătuit ca și celelalte.

Trei veste, căptușite cu scrisori și plicuri sigilate, formau o cuită pe cămașa de flanelă, care ea însăși, ascundea o mulțime de manuscrise și de pamflete.

În sfârșit un întreg rând de pantaloni și de ghețe adăposteau mai multe imprimate decât se află într'un chioșc de jurnale.

Destăinuirile ciudatului călător

Gardiștii descărcară această bibliotecă ambulantă, și călătorul, descumscat de toate vestmintele netru buincioase, se arătă ca un tânăr svelt, care părea că petrece, el cel dintâi, pe socoteala aventurii sale, — dacă te-ai fi luat după luciul răutăcios al ochilor săi albaștri! — căci de spus nu spunea nimic.

John N. Raphaël tipărește, în ziarul *Wide-World Magazine*, odiseea nihilistului de sub vagon.

...Nicolas Dionapasky, este un student în litere, rus, născut la 14 Iunie 1882. El a mai făcut odată primejdioasa călătorie pe care acum o încercase din nou, pentru a introduce în Rusia scrieri de Tolstoi — oprite acolo, cari fuseseră publicate în străinătate, și alte publicațiuni pe cari censura rusă nu le lăsa să treacă.

— Admir, îi spuse reporterul englez, calmul cu care privești nereușita călătoriei.

— Eram hotărât să mă jertfesc pentru scopul meu, zise tânărul rus, dar am mai suferit odată chinurile groaznice ale unei asemenea călătorii și, fără să vreau, nu pot să mă opresc de a nu simți o impresie de mântuire. Totuși luasem toate precauțiunile posibile, dar ce vrei, nu poți să reușești totdeauna. Șuba mea cenușie se confundă cu culoarea șinelor, a roților, a trenului. Am fost descoperit mulțumită auzului prea fin al impiegatului care verifica roțile.

— Ai reușit să străbateți, în chipul acesta, distanța dintre Bruxelles și granița rusească? Povestești-mi.

— Acum două ani, prin luna Martie, timpul era uscat și destul de cald, dar cerul era înorat: un avantaj pentru mine. În ajunul plecării trenului de lux, amicii mă atârnară într'un hamac de cereale. Deși eram obosit de a sta mereu culcat și neclintit, fu o mare ușurare pentru mine când trenul se puse în mișcare. Eram înfășurat cum m'ăi văzut și acum, bine înțolțit, la adăpost de zgudueli, răniri, de pietrele pe cari goana le face să zboare pe drum. Niți frigul nu putea să mă atingă.

Sub un tren cu iuteală de 70 km. pe oră

— Picioarele îmi erau încurcate de scrieri de-ale lui Tolstoi și eram înfășat cu o platoșă de jurnale și de broșuri de propagandă. În fine șuba mea avea buzunarele pline cu de-ale mâncării. Trebuie să mărturisesc că timp de zece minute, de când pornise trenul, fui apucat de o groază neînchipuită. Numai teama de a fi cu siguranță zdrobit mă opri să tai curelele cari mă țineau. Din ferire această panică nu ținu mult și după două-trei ceasuri de goană, adormii adânc. Vă pare ceva cu neputință că cineva să poată dormi atârnat de un tren care face 50—70 km. pe oră. Cu toate acestea vă asigur că am dormit foarte bine. Fui deșteptat de o zburătură de pietre care mă atinse și mă răni la obraz. Avusesem grijă să mă câptușesc boneta cu o mască groasă de postav, în felul vechilor inchișitori, dar făcusem imprudența de a o ține ridicată. Când vru-se să o las în jos, îmi dădui seama cât de mult eram în voia întâmplărei. După cum ați văzut, brațele nu-mi erau libere și nici nu puteau să-mi fie, pentru că greutatea lor, în pozițiunea în care eram condamnat să stau, ar fi fost de nesuferit. Ca să-mi las masca în jos și s'o prind sub bărbie, îmi trebui o oră întreagă. Nu mă gândisem că o mișcare atât de simplă ar putea fi atât de greu de făcut.

«La Aix-le-Chapelle avui o spaimă grozavă: un călător din compartimentul de d'asupra capului meu voi să trimează o telegramă și, lipsindu-i măruntiș, dădu impiegtului o piesă de aur; acelaia însă îi alunecă printre degete și piesa căzu sub tren, dedesubtul piciorului meu drept. Trenul se zmucise deja din loc și oamenii echipei, cari vedeau frumoasa monedă, cotizară cu toții atâția bani cât valora ea și îi dădură în schimb călătorului, zicând că vor lua ei aurul după plecarea expresului. Dacă ar fi încercat să ia monedă numai decât, aș fi fost descoperit cu siguranță.

«La Colonia, o nouă groază. Trenul se opri o jumătate de ceas într-o boltă de lumină. Și eu nu eram încă învățat cu electricitatea. Am scăpat, slavă Domnului! căci dacă aș fi fost descoperit pe teritoriul german, aș fi fost dat pe mâna poliției rusești cu siguranță. Și-apoi știți ce se întâmplă: minele din Siberia sau ocna din Sakalin...—mai grozave decât moartea!

Spaima în timpul nopții

«Unul din neajunsurile situației mele, era apropierea mea de peronul garilor; un muc de țigare aprinsă, aruncat de un trecător m'a atins într-o gară în colțul ochiului prin deschizătura pe care o lăsasem în mască, în dreptul lui.

Veți crede că e greu, dar cu tot sgomotul asurzitor al roților, legănat pe

semne de ritmul regulat al trenului fugind cu toată iuteala, adormii; și fără să iau în seamă vuetul grozav pe care-l făcea trenul prin tunele, trăsei un somn nu mai scurt de 5 ceasuri consecutive. Când deschisei ochii intrasem în gara Berlin.

«În sfârșit sguduitul încetă; simții o indispoziție de nesuferit, toate oasele și toți muschii mă dureau. Cum eram de îngreunat de atâtea vestimente, îngroșate încă de hârtii, socoteam că o să scap de piscăturile frigului. Totuși, temperatura, plăcută când plecai din Ostanda, se răcise simțitor pe măsură ce trenul mă purta către Nord, iar la Berlin începu să tremur. Mai aveam 12 ore de călătorie. De data asta nu putui să-mi uit primejdiile, dormind. Clătinațul trenului, care par'că mă legăna atunci când aluneca pe un drum bun, deveni de nesuferit pe porțiunea aceea de cale; și-nele erau neegale și sgrunțuroase, eram hâțânat și sguduit îngrozitor. Apoi mai sufeream și de reflexele luminoase ale șinelor care îmi străpungeau ochii ca o lamă de oțel. Chinul acesta devenea atât de dureros în cât eram cât pe ci să tai legăturile hamacului cu riscul de a fi cu siguranță zdrobit de trenul pornit cu toată viteza, când îmi adusei aminte că luasem cu mine niște ochelari ale căror sticle erau învelite cu bucăți de stofă neagră. Cu mare greutate isbutii să le pun și astfel scăpai și de chinul acela.

«Dimineața îmi păru grozav de lungă; în fine, către orele trei după amiază, trenul își încetini mersul; înțeleses că ne apropiem de Thorn.

«O spaimă ne bună, o adevărată panică mă cuprinse; începui să sbier; din ferire sgomotul roatelor îmi înăbuși strigătele și nimeni nu bănuie prezența mea. Intrarăm în gară. Ori de câte ori vedeam ivindu-se pe peron cisme, eram încredințat că ele trebuia să fie ale vreunui agent de poliție care mă descoperise și venea să mă aresteze.

«Totuși și de data asta trecui nezarit, trenul porni și știam că stația următoare e Alexandrowo, granița rusească, și că acolo se hotăra soarta mea.

Noaptea cădea; în întunecul voii avea poate norocul să scap de privirile grănicerilor și ale poliștilor. Nicăieri lumina electrică nu îmi păru mai crudă și mai nemiloasă ca în această stație blestemată, sfârșitul călătoriei mele și cine știe?... poate al vieții mele. Trenul își încetini fuga, găfai greoi și defilă între două rânduri de sentinele cu tunica verde, pantalonii albi și cu cizme.

Pe peron, alți agenți de poliție; întinzând mâna, aș fi putut să le ating vârful ghetelor. De sub masca neagră, obrazul meu nu putea să-mi trădeze prezența ca un punct luminos în mijlocul întunecului. Inima îmi bătea nebunește și îmi părea că cei de pe peron trebuia să fi auzit bătăile ei neregulate.

Scăpat

După o așteptare care îmi păru mai lungă de cât tot restul drumului, călătorii își luară locul și trenul porni domol. Alunecaram încet dealungul clădirilor garii, străbăturăm rețeaua încurcată a șinelor de garaj. Trenul porni mai iute; eram la câmp. Scăpat!..

Noaptea era mai deasă după strălucirea vie din gară. Știam că trebuie să trecem o curbă lungă pe care trenul o străbatea de obicei cu mers foarte încet. Pândii această clipă, dădusem deja câteva lovituri de cuțit în curelele hamacului meu, și acum ar fi fost de ajuns o puternică smucitură pentruca apoi să cad pe cale.

Dar era vorba să nu fac o mișcare greșită, ci să alunec drept între cele două roți... Dădui o puternică lovitură de picior; un strigăt de groază îmi scăpă, un vuet ca de tunet trecu deasupra mea... și nu mai simții nimic, nu mai auzii nimic...

Nu știu câtă vreme rămăsei leșinat pe drum. Răceala nopții mă aduse în fire. Niciodată nu voi putea descrie simțământul de mântuire, de beție de viață care mă cuprinse când îmi dădui seama că sunt sănătos și scăpat și că prețiosul meu bagaj era în siguranță. Ma sculai în picioare, puțin cam zăpăcit, dar fără nici o rană, — cu totul sănătos și mântuit. Cunoșteam foarte bine ținutul; găsiu deci ușor drumul și casa prietenilor cari mă așteptau.

— Și sunteți gata să reîncepeți? întrebă reporterul lui *Wide-World*.

— De ce nu? zise studentul rus, dar nu recomand acest mod de locomoțiune oamenilor cari țin la pielea lor; nu luați nici odată «sub-clasele»!

Trad. de D. Armandy

FUGA LUI DALAI-LAMA

Toată lumea cunoaște, din cele scrise prin ziare, importante evenimente cari s'au petrecut în Tibet la începutul anului acesta, și deci știe și despre acea armată chineză care invadase Tibetul și ocupase Lhasa. Se știe că atunci Dalai-Lama, care se întorsese numai de trei luni în capitala sa, se grăbi să fugă și să meargă în India, spre a cere azil Angliei, a cărei intervenție în afacerile tibetane provocase prima sa plecare din orașul sfânt în 1904.

Această fugă a lui Dalai-Lama în fața trupelor chineze, a fost relatată acum de curând într'un mod original de un corespondent al zărilor «Times», după cele ce i-a povestit un soldat chinez care însoțise pe marele pontif în fuga sa.

— «Când Dalai-Lama—povestește acesta—se înapoia în capitala sa, fu primit la porțile orașului de către numeroși demnitari tibetani, cari erau aranjați pe o

parte a drumului, pe când de cealaltă parte se aflau funcționari și soldați chinezi. Trecând prin fața tibetanilor, Dalai-Lama schimbă cu ei salutări amicale.

«Dar defilând prin fața chinezilor, făcu ca și când nu i-ar vedea, având ochii fixați în vag.

«Chinezii—povestește soldatul—nu ziseră nimic, dar inima lor era neagră de

nezi au murit și le voi lua puștile și tot ce mai au.

«Dar când soldații tibetani trecură râul spre a prăda pe chinezi, aceștia se sculară, traseră focuri și omorară un mare număr dintre soldații lui Dalai-Lama. Puțin dintr'înșii putură să se agațe de bărcile lor și să scape trecând râul înapoi.

«Cu această ocazie, Dalai-Lama s'a pur-

ferile, între cari era unul care conținea hârtii diplomatice și mult aur.

«De altfel, împrejurarea aceasta îi fu de folos mai târziu, căci soldații chinezi trecând râul în luntrile luate dela tibetani și dând peste cuferele cu bani, la împărțea se iscă ceartă între ei și uitară cu totul să urmărească pe Dalai-Lama.

«Și astfel el ajunse la Gyangtse, unde era un birou de vamă și doi ofițeri chinezi.

«Acești funcționari se mirară foarte mult când văzură pe Dalai-Lama că sosește cu un așa echipaj; cu toate astea îl salutară în mod prietenos, căci nu primiseră nici un ordin de a-l aresta sau vre-o notă diplomatică asupra situației.

«Astfel Dalai-Lama reuși să treacă mai departe pînă la Tchoumbi, unde era un alt post de vamă chineză cu un general și câțiva soldați, cari, la rindul lor, îl lasară să-și urmeze drumul în liniște.

«După puțin timp însă dela trecerea lui Dalai-Lama pe-acolo, sosi o puternică trupă de cavaleri chinezi. Ofițerul care îi comanda zise generalului:

— De ce n'ați arestat pe fugarul Dalai-Lama, conform ordinelor?

Generalul replică:

— Nici o notă diplomatică nu mi-a sosit, prin urmare de ce l'aș fi arestat? Poți însă să-l urmărești și să-l arestezi d-ta, căci el nu poate fi mai departe de 12 sau 15 leghe de aici.

urie. După ce a stat trei zile într'un templu, Dalai-Lama se înapoiă la Podala, reședința sa, pe înălțime.

«Despre ceea ce urmă, soldatul știa și înțelesese puțin lucru. Dar într'o seară, foarte târziu, se auzi la Lhasa un mare zgomot de tobe și se văzură focuri mari cari luminau ca ziua. Armata chineză venea și făcea mare tărahoi, după obicei, spre a-și arăta mai bine puterea.

«Dalai-Lama fu cuprins de o mare frică și adunând 200 de cavaleri, el își părăsi palatul chiar în noaptea aceea, îndreptându-se în grabă cu miniștrii săi spre frontiera Indiilor.

«A doua zi de dimineață, ofițerii chinezi se prezentară să ocupe palatul. Dar când intrară înăuntru, nu mai găsiră pe nimeni și toți făcură o mutră plouată, privindu-se unii pe alții și neștiind ce să spue. Totuși, ei ordonară unui ofițer să ia 40 de cavaleri și să se ducă în urmărirea lui Dalai-Lama. După un marș de o jumătate de zi ei ajunseră pe țărmul unui riū a cărui apă era foarte adâncă. Și nu era nici o luntre pe cursul ei, căci toți luntrașii erau tibetani și duseseră pe Dalai-Lama și pe oamenii săi pe celalt țărm, unde rămaseră și ei.

«Văzând cât de slabă e trupa chinezilor, Dalai-Lama ordonă celor 200 de oameni ai săi să tragă focuri.

«Atunci soldații chinezi săriră de pe cai, prefăcându-se că s morți. Dalai-Lama, nebănuind șiretlicul, zise: «Am câștigat o mare bătălie; toți acești soldați chi-

tat întocmai ca acel om care, nemulțumit că a prins pasărea, a voit să-i ia și cuibul și în lupta lui de a se urca în copac, a scăpat pasărea din mână, rămânând astfel fără amândouă.

«Nemulțumit că scăpase din Lhasa cu 200 cavaleri și mulți bani, Dalai-Lama fu nevoit să fugă numai cu câțiva oameni și cai, lăsând în urmă-i toate cu-

«Și ofițerul plecă în urmărirea lui Dalai-Lama. Când era însă aproape să-l prinză, el trecuse pe teritoriul englez.